

פרשת כי תצא

רעיא מהימנא

(א) וְעֵנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וּגְרָ. פְּקוּדָא דֵּא, לְדוֹן בְּדִין, מוֹצִיא שֵׁם רַע. הַהִיד, וְעֵנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנִתְּנוּ לְאִבֵי הַנְּעֵרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. ב רבנן, וְהָאִי אִיהוּ בְּתֵר נְשׂוֹאִין, דְּאָמַר לֹא מִצְאֵתִי לְבִתְךָ. בְּתוּלִים, וְלֹא כָל שֵׁם רַע שְׁקוּל, דְּמִרְגְּלִים דֹּאפִיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, אֲתַעֲנִשׁוּ בְּגִינָה, וּמִיתוּ וְלֹא זָכוּ לֵה. וְאַתְתָּא קִרְקַע אִיהִי בְּאַרְעָא, כִּמְה דְּאוּקְמוּהּ, אֲסַתֵּר קִרְקַע עוֹלָם הִיתָה.

(ב) וְאִי תִימְרוּן שׁוּם בִּישׁ עֲלֵהּ, דְּאַסְתָּאבַת בְּאַחְשׁוּרוּשׁ, וּזְכַתָּה לְאַתְלַבְּשָׂא בַּה רוּחָא דְקִדְשָׁא הַהִיד ב וּתְלַבֵּשׁ אֲסַתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קְבִיָּה, א אֲנִי יי הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחֵר לֹא אֲתָן וְתַהֲלֵתִי לְפַסְיִלִים. וְרוּחָא דְקִדְשָׁא שְׂכִינְתָּא הוּא, דְּאִיהִי שֵׁם דְּאַתְלַבְּשַׁת בְּאַסְתֵּר.

(ג) אַבְל רַבְּנָן, וְהִי לְאַיְנוּן דְּאַכְלִין ג תַּבְּן תַּבְּל ד דְּאוּרִייתָא וְלֹא יָדַע

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

א חֶלֶק אִי בְּהַשְׁמָטוֹת רַס. אָמַר י אוֹת כֵּס, לְעִיל וְאַתְחַנֵּן אוֹת קַכְד צִיָּה. ב (אֲסַתֵּר ה) בְּהַר ז צִיָּה. ג (יִשְׁעִיָּה מֵב) יִתְרוֹ קַד צִיָּה. א בְּדוֹסֵי כְּתוּבֵי כִּי יְהִיָּה לְאַיִשׁ בֵּן וּגְרָ נְדַפְסָ בְּפִרְשַׁת בְּלַק דְּף קְצִיָּו א. לֹא תִלִּין וּגְרָ עַד כְּבַהֲמוֹת נְדַמּוּ נְדַפְסָ בְּפִרְשַׁת נְשָׂא בְּאוּרָא דְּף קְמִיָּב ב. כִּי בְּרָא עֲלֵמָא וְכוּ' עַד וּבְעֲלָמָא דְּאַתִּי נְדַפְסָ בְּפִרְשַׁת קְדוּשִׁים דְּף פִּיָּו עִיָּא. ב לִיָּג רַבְּנָן. ג לִיָּג תַּבְּן; תַּבְּן וְלִיָּג תַּבְּל. ד מוֹסִיף דְּאוּרִייתָא חֲמוּר דְּאוּרִייתָא [דְּאַתְחַשְׁבִּי] חִכְּמָ מִזְּסַלָּא וְרַב רַבְּנָן.

מוציא שם רע

הסולם

מאמר

בְּאַחְשׁוּרוּשׁ, וְעַם זֶה זָכַתָּה שִׁיתְלַבֵּשׁ בַּה רוּחַ הַקְּדוּשׁ, שֶׁהִיא מַלְכוּת. זֶשׁ וְתַלְבֵּשׁ אֲסַתֵּר מַלְכוּת, וְאִיִּךְ הָרִי אַתָּם מוֹצִיאִים שֵׁם רַע עַל הַמַּלְכוּת, וְהָרִי אָמַר הַקְּבִיָּה, אֲנִי הוּיָה הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחֵר לֹא אֲתָן וְתַהֲלֵתִי לְפַסְיִלִים. שְׁוֹ הִיא הַשְּׂכִינָה, שְׁנִקְרָאת שֵׁם, וְכַבּוּד, וְתַהֲלָה, וְרוּחַ הַקְּדוּשׁ הוּא הַשְּׂכִינָה וְהוּא שֵׁם שְׁנִתְלַבְּשָׁה בְּאַסְתֵּר. וְאִיךְ תִּאֲמְרוּ שְׁנִמְטָאָה בְּאַחְשׁוּרוּשׁ. ג אַבְל רַבְּנָן וְהִי וְכוּ': אַבְל חֲכָמִים, אִי לֹאלוּ שְׂאוּכְלִים תַּבְּן וְשְׂבִלִים שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּלוּמַר שֶׁתּוֹרַתָם מְעוֹרֶבֶת מְסוּבָּה וְרַע כְּמוֹ תַּבְּן וְשְׂבִלִים הַמְעוֹרְבִים מֵאַכְל וּקְלִיפּוֹת, וְאִינוּ יָדְעֵי בְּסִתְרֵי תּוֹרָה, אֲלֵא קְלִים וְחֲמוּרִים שֶׁל תּוֹרָה, קְלִים הֵם

(א) וְעֵנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וּגְרָ: מִצוּהָ זוֹ, הִיא, לְדוֹן בְּדִין מוֹצִיא שֵׁם רַע. זֶשׁ, וְעֵנְשׁוּ אוֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְנִתְּנוּ לְאִבֵי הַנְּעֵרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַעִיָּא מְהִימְנָא, חֲכָמִים, זֶהוּ הוּא אַחֵר הַנְּשׂוֹאִין, שְׁהָרִי אָמַר, לֹא מִצְאֵתִי לְבִתְךָ בְּתוּלִים. וְאִין כָּל שֵׁם רַע שׁוּה, כִּי הַמְּרַגְלִים שֶׁהוֹצִיאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, נְעַנְשׁוּ בְּשִׁבְלֵיהּ, וּמִתּוּ וְלֹא זָכוּ לֵה. וְאַשֶּׁה הִיא קִרְקַע בְּאַרְץ, לְפִיכָךְ נִחְשְׁבוּ הַמְּדַגְלִים כְּמוֹ מוֹצִיא שֵׁם רַע עַל אֲשֶׁה. כְּמוֹ שֶׁהַעֲמִידוֹ אֲסַתֵּר קִרְקַע עוֹלָם הִיתָה. (ב) וְאִי תִימְרוּן שׁוּם בִּישׁ וְכוּ': וְאֵם תִּאֲמְרוּ שֵׁם רַע עַל אֲסַתֵּר, שֶׁתִּאֲמְרוּ שֶׁהִיא נְמַטָּה (דְּפִרִי דְּף רַעִיָּה עִיָּב)

בסתרי דאורייתא, אלא קלין וחמורין דאורייתא, קלין תבן דאורייתא, חומרא דאורייתא, חטה, חט ה', אילנא דטוב ורע.

ד) לית דרכא דמלכא ומטרוניתא, למרכב על חמרא, אלא על סוסון. ההי"ד ה כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה. דאין מזלזלין במלכותא, למרכב מטרוניתא על חמרא. כ"ש מלכא, לית דין אתר הדיוט עבד, דארחיה למרכב על חמרא. ובג"ד כתיב ביה במשית, m עני * ורוכב על חמור. עני איהו תמן בסימן, ערובין נדה יבמות, ושאר מתניתין בכלל. ולא אתקרי תמן מלך, עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל.

ה) קב"ה כד איהו לבר מאתריה, לאו איהו מלך. וכד אתהדר לאתריה, ה והיה יי למלך. והכי ישראל, אתמר בהון, כל ישראל בני מלכים. כגוונא דאבא, אינון בנוי. לאו אינון בני מלכים, עד דיהדרון לארעא דישראל. ואי תימא הדיוט דא, אף ע"ג דאיהו הדיוט לגבי מאריה, ה עליה אתמר, אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך. והדיוט דא לגבי מלכא עבד מטטרון. ואדם קדמאה דלא נטר יקר דיהבו ליה, נחתו ליה למיכל עם חמריה, ו ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד. ויששכר בהאי חמרא, זכה לאתקרי ה יששכר חמור גרם.

מסורת הזהר

חילופי גרסאות

ח ברכתא עלה. ו הדא הוא דאמר ; אמר.

ד) (חבוקק ג) צו כה צ"ג. ה) (זכריה ט) ויחי קמו צ"ב זהר חדש מו ט"ב של"ד ס ט"ד ש"ד. ו) (זכריה יד) תרומה מה צ"ת. ז) (בראשית מט) ויצא צד צ"ה.

מאמר

הסולם

מוציא שם רע

עצה"ד טור. ואין הקב"ה נקרא מלך עד שרוכב על הסוס שלו, שהוא כנסת ישראל, דהיינו המלכות. בסו"ה, לסוסתי ברכבי פרעה דמיתין רעיתי. שהיא כולה טוב, בלי רע כלל. ה) קב"ה כד איהו זכו ; הקב"ה כשהוא מחוץ למקומו. אינו מלך. וכשחוזר למקומו, והיה ה' למלך. וכך ישראל נאמר בהם, כל ישראל בני מלכים. וכמו האב, כן הבנים אינם בני מלכים עד שיחזרו לארץ ישראל. ואם תאמר, שזה הרוכב על החמור הוא הדיוט. ומשיב, אע"פ שהוא הדיוט כלפי אדונו, למדנו עליו, אל תהיה ברכת הדיוט קלה בעיניך. כי הדיוט זה הוא העבד מטטרון. והוא הרוכב על חמור הזה. ואדם הראשון שלא שמר על הכבוד שנתנו לו, שאכל מעצה"ד, הורידו אותו, שיאכל יחד עם חמורו שהוא בחי' עצה"ד טוב ורע כנ"ל. ואמר להקב"ה אני וחמורי נאכל באבוס אחד (פסחים ק"ח). ויששכר זכה בחמור הזה, להקראות, יששכר חמור גרם. דהיינו משום שהכניע תחתיו את חמור הזה, נקרא חמור גרם שהורידו מן גרם המעלות. (כנ"ל ויחי אות תרפ"ח).

הם תבן דאורייתא. דהיינו פסולת, וחומר של תורה הוא חטה, שיש בה מאכל ופסולת. כי חטה היא אותיות ח"ט ה', אשר חט הוא פסולת ה' היא הטוב. שה"ס עץ הדעת טוב ורע. דהיינו כמו שאמרו ז"ל עץ הדעת חטה היתה (ברכות מ). תכל פירושו שבלים, כי על שבלים, ת"י תובלי, (בראשית מ"א ו').

ד) לית דרכא דמלכא וכו' ; אין דרך המלך והמטרוניתא לרכוב על חמור. דהיינו חומר של תורה, שה"ס חטה, ועצה"ד טור, כנ"ל, אלא על סוסים, שה"ס סתרי תורה. ז"ש כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה, כי אין מקילים במלכות שתרכב המלכה על חמור, וכל שכן המלך, שאין זה מקום הדיוט, ועבד שהוא מטטרון שנקרא הדיוט ועבד, שדרכו לרכוב על חמור. ומשום זה כתוב במשית, בשעה שלא יזכו ישראל, עני ורוכב על החמור, עני הוא שם, שהוא סימן עירובין נדה יבמות, שהט ר"ת עניי, ושאר המשנות הם בכלל אלו, שזה רומז, שכל זמן שאינו יודע סתרי תורה אלא בתורה הנגלית, הוא עני בדעת, ורוכב על חמור, שהוא בחי' נדו"י דף רע"ה ע"ב * דף רע"ו ע"א)

(ו) ורבנן מארי מתניתין, מטרוניתא אתמר ז בה א ומלכותו בכל משלה, בתר דאתלבשא ן ביה אסתר, שליטת אסתר על אחשורוש ואומתיה. ואתמר בהו ם והרוג בשונאיהם. אי תימא דאתיחד עמה. אף על גב דהונ בביתא חדא, ח"ו. אלא, כגוונא דיוסף, דאתמר ביה, י ותנח בגדו אצלה, ולא לבושו, אלא בגדו, לישנא ם ם דבוגדים בגדו.

(ז) והכא סתרא רברבא. ובגין דא, אסתר: לישנא דסתראה, א אתה סתר לי, שכינתא אסתירת לה מאחשורוש, ויהיב . ליה שידה באתרה, ואתהדרת איהי בדרועיה דמרדכי. ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש, כ ושבעין לשון, עבד כל דא בחכמתא. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, דאפילו בלא דא, אית ליה לבינ ם קודם דיתיחד עם אתתיה, למללא עמה, בגין דשמא שידה אתחלפא ם באתתיה.

(ח) ודא באתתא מאילנא דטוב ורע, אבל אם היא משכינתא, לית לה שנוי, ההי"ד ם אני יי לא שניתי. אני: דא שכינתא. ולית לה דחילו מכל סטרין אחרנין. ן ההי"ד, ם כל הגוים כאין נגדו.

(ט) ובאתרא דשכינתא תמן, כמה סגולות תמן. ם ובגין דאסתר, אתלבשת שכינתא בה, חזיא הות למעבד עמה כמה ם סגולות. כגוונא דשרה, קביה נטיר לה, בגין שכינתא דהות עמה, נטיר לה מפרעה, ואפילו לבושה ותכשיטיה בכלהו שוי קביה סגולות, בגין שכינתא. ובגין דא, אתא פרעה

חילופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (תהלים קג) משפטים קמ צ"מ. (אסתר ט). ז ביה. ח ל"ג ביה אסתר; כאסתר. ם מהבוגדים. י לה. כ וע"ב. ל למלא קודם דיתיחד עם אתתיה בגין ול"ג למלא עמה. ם באתתא. ן ל"ג ההי"ד. ם ל"ג מן ובגין עד כגוונא. ע צומות. (תהלים קכ) (ישעיה כז) וילך אות יט. (תהלים לב) וישלח סה צ"ב. (מלאכי ג) בשלח מט צ"ג. (ישעיה ט) בא ל צ"ר.

מוציא שם רע

הסולם

מאמר

שם המפורש, וע' לשון, עשה כל זה בחכמה, ומשום זה העמידו בעלי המשנה, שאפילו בלי זה, יש לאדם לדבר עם אשתו קודם שמתיחד עמה, משום, אולי נתחלפה אשתו בשדה. (ח) ודא באתתא מאילנא וכר: וזה הוא באשה, שהיא מצד עץ הדעת טוב ורע, נוהג בה חלוקה לשדה, אבל אם היא מן השכינה, אין לה שנוי, ז"ש, אני הויה לא שניתי. אני זו השכינה, שאין לה פחד מכל הצדדים האחרים, דהיינו הקליפות, ז"ש, כל הגוים כאין נגדו.

(ט) ובאתרא דשכינתא תמן וכר: ובמקום שהשכינה שם, כמה סגולות שם, וע"כ משום שהשכינה נתלבשה באסתר, היתה ראויה להעשות עמה כמה סגולות. כמו שרה, שהקביה שמר אותה, ומשום שהשכינה היתה עמה שמר אותה מפרעה, ואפילו לבושה ותכשיטיה, כולם עשה

(ו) ורבנן מארי מתניתין וכר: והחכמים בעלי המשנה, אמרו, שהמטרוניתא, שהיא מלכות, נאמר בה, ומלכותו בכל משלה, שהיא מתועלת גם על הקליפות, וע"כ אחר שנתלבשה אסתר במלכות, בסו"ה ותלבש אסתר מלכות, שלטה אסתר על אחשורוש ואומתו, ונאמר בהם והרוג בשונאיהם, ואם תאמר שנתיחד עמה אחשורוש, חס ושלום, אע"פ שהיו בבית אחד לא נתיחדה עמו, אלא כמו יוסף, שנאמר בו ותנח בגדו אצלה, שאינו נאמר לבושו, אלא בגדו, שהוא לשון בוגדים בגדו, שהיא בחינת חיצונית שלו, שיש בה אחיזה לקליפה. (ז) והכא סתרא רברבא וכר: וכאן סתר גדול, ומשום זה אסתר הוא לשון סתר נכתוב, אתה סתר לי, כי השכינה הסתירה מאחשורוש, ונתנה לו שדה במקומה, והיא תורה לזרעו של מרדכי, ומרדכי שהיה ידע (דס"י דף רע"ו ע"א)

לסנדלא, מחא ליה עמיה. והכי נמי בכל תכשיטין דילה. בכל תכשיט ותכשיט
 זעזע נגע ביה, מחי ליה, עד דאתפרש מנה ההוא טמא, ואחור לה לבעלה.
 (א) ואי בתכשיטין דילה כך, כ"ש מאן דנגע בגופא. ואפילו באצבע
 דילה, לסטרא דיחודא, (ב) והור הקרב יזמת. דקב"ה לא יהיב ליה רשו למקרב
 גבה, והי"ד (ג) אני יי הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

(יא) ובגין דא, לא כל שיר שקול. מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא
 דישראל מיתו. מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, כל שכן דלקיין בנשמתהון.
 דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא, לקו בגופייהו, ומיתת גרמייהו מיתו. אבל
 מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, נשמתא דלהון לקאה. והאי למאן דידע
 רזא דא, ועיני פתחין. אבל מאן דעיניו סתימין, לית ליה עונשא כל כך.

(יב) ומה דרבנן דמתניתין שויין קמייהו, דאתתא אנוסה מותרת
 לבעלה. ודאי איסור והיתר דמתניתין לא ממלל אלא (א) במיליה דבינא, ואתתא
 דאינא מאילנא (ב) דעץ הדעת טוב ורע. אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי, לאו
 לה דינא כאלין, דההוא דאילנא דחיי, צדיק וטוב לו. ובגיניה אתמר, (ג) לא
 יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו צדקת. ואוליפנא משרה בביתא דפרעה,
 דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה.

(יג) ומאן (א) דאיהו צדיק ורע לו, האי דאיהו מאילנא דטוב ורע.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(א) (במדבר א) לעיל שופטים אות ח צ"ת. (ב) (ישעיה
 (ב) לעיל אות ב צ"ג. (ג) (משלי יב) תקוני זהר
 ת"ע עכר. תקונים חדשים קב ט"ב ש"א.
 (א) ל"ג ואחור לה לבעלה. צ גביה. ק במיתת
 ר ל"ג מן דעץ עד דחיי ומוסיף דחיי לאו לה
 דינא כאלין דאינון מאילנא דעץ הדעת ט"ר. ט דאמר.

מאמר

הסולם

מוציא שם רע

מוכה. וזה הוא למי שיורע סוד הוה, של
 מוציא שם רע על השכינה, ועיניו פתוחות.
 אבל מי שעניו סתומות, אין לו עונש כל כך.
 (יב) ומה דרבנן דמתניתין וכו': ומה
 שחכמי המשנה שמו לפניהם, שאשה אנוסה
 מותרת לבעלה. ודאי שאיסור והיתר שבמשנה
 אינו מדבר אלא ברברי האדם, ואשה, שהיא
 מאילן עצה"ד טוב ורע. אבל אשה שהיא מעץ
 החיים אין דין שלה כמו אלו. שמתעצה"ד ט"ר,
 כי אותו שהוא מעץ החיים, הוא צדיק וטוב
 לו. ועליו נאמר, לא יאונה לצדיק כל און, ולא
 לבת זוגו הצדקת. ולמדנו זה משרה בבית
 פרעה, שלא היתה לו רשות לקרב אליה.

(יג) ומאן דאיהו צדיק וכו': ומי שהוא
 צדיק ורע לו, דהיינו זה שהוא מעץ הרעת
 טוב ורע, כיון שרע נמצא עמו, אין צדיק אשר
 לא יחסא ברע הוה, מאחר שנמצא עמו. רשע
 וטוב לו, הוא שגתגבר היצר הרע על יצר
 הטוב שלו, וע"ז אמרו וטוב, לו, שהטוב

עשה הקב"ה סגולות, בשביל השכינה שהיתה
 עמו, ומשום זה כשבא פרעה לגעת בסנדל
 שלה, הכה אותו המלאך עם הסנדל, וכן בכל
 התכשיטים שלה, בכל תכשיט ותכשיט שהיה
 נוגע בה היה התכשיט מכה אותו, עד שנפרד
 ממנה אותו הטמא, והחזירה לבעלה.

(י) ואי בתכשיטין דילה וכו': ואם
 בתכשיטים שלה היה כך, כל שכן מי שנגע
 בגופה, ואפילו באצבעה, לשם צד היחוד, שאז,
 והור הקרב יזמת. כי הקב"ה לא נתן לו רשות
 לקרב אליה. ו"ש, אני ה' הוא שמי וכבודי
 לאחר לא אתן.

(יא) ובגין דא לא וכו': ומשום זה, לא
 כל הוצאת שם רע שוה. המרגלים שהוציאו
 שם רע על ארץ ישראל מתו. מי שמוציא
 שם רע על השכינה, כל שכן שהם מוכים
 בנשמותיהם, כי אלו שהוציאו שם רע על
 הארץ לקו בגופיהם, ומיתת עצמם מתו. אבל
 מי שמוציא שם רע על השכינה, הנשמה שלו
 (דטרי דף רע"ז ע"א)

דכין דרע עמיה, א אין צדיק אשר לא יחטא בהוא רע, בתר דאיהו עמיה. רשע וטוב לו, דאתגבר יצר הרע על יצר טוב, אתמר וטוב לו, טוב איהו תוחת רשותיה, ובגין דרע שליט על טוב, רשע איהו, דההוא דאתגבר גטיל שמא. רשע ורע לו, אל אחר סמאל, ורע לו, סם המות דיליה עכ"ם, ו תמותת רשע רעה. ובגיד, אנוסה לאו איהי, אלא אי אית בה תערובת בההיא נשמתא, דטוב ורע.

(ד) ואורייתא ת דאתייהבת, אתברו לוחין דילה, דאינון משולים לבתולים. וקביה א הדר יהיב לון לישראל, ג לגטרא לה, אורייתא דבעיפ אתקריאת הלכה למשה מסיני. וחתינ דידה, תבר בתולים דילה. ומאן דאפיק שום ביש עלה, דיימא דהא ההיא אורייתא לאו איהי דא, דהא לוחין דילה אתברו. קביה יימא ליה, דאיהו אבי הנערה, בת, דאיהו בתיבת בראשית, איהי ברתא דמלכא, קביה אמר ופרשו השמלה, ואתפתחת יריעה מסית, ג ויחזון דאתמר ביה, ה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על * הלוחות הראשונים אשר שברת.

(טו) מיד קם אליהו, וכל מארי מתיבתא, ובריכו ליה, ואמרו סיני סיני, הכי אתחזייא למשמע מלין דילך ולשתוק, אבל ברשותא דקביה ושכינתיה, אנא בעי למללא מלה לגבך, ליקרא דילך. איל אימא.

חילופי גרסאות

מסורת הזר

(א) (קהלת ז) בשלה סד צ"ע. (ש) (תהלים לד). ת דאתברייתא. א ל"ג הדר. ב ל"ג לגטרא. ג ביה. (ה) (שמות לד) יתרו קי צ"י. אתמר וליג ויחזון.

מוציא שם רע

הטולם

מאמר

חזון של התורה. והחזון של התורה שיבר הבתולים שלה, שהם לוחות הראשונות, ומי שמוציא שם רע עליה, ויאמר שהתורה היא אינה כראשונה, שהרי הלוחות שלה נשברו, הקביה יאמר לו, שהוא אבי הנערה, דהיינו של הבת שהיא מרומזת במלה בראשית, כי בראשית הוא אותיות בת ראשי, לרמז שחתורת היא בת המלך. ואז אמר הקביה ופרשו את השמלה, ונפתחת יריעה מן ספר התורה, ויראו שנאמר בה, פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת.

הוא תחת רשותו של הרשע. ומשום שהרע שולט על הטוב הוא רשע, כי מי שנתגבר לוקח השם. אם מתגבר הטוב על הרע נקרא צדיק ורע לו שהרע היא תחת רשותו, ואם הרע מתגבר על הטוב נקרא רשע, וטוב לו. שהטוב תחת רשותו. רשע ורע לו הוא אל אחר, שהוא סמאל, ורע לו, היינו סם המות שלו, שהוא עבודת כו"ם. שכתוב עליו, תמותת רשע רעה. ומשום זה, אשה אנוסה אינה, אלא אם כן יש בנשמה ההיא עירוב של טוב ורע.

(טו) מיד קם אליהו וכל וכו', מיד קם אליהו וכל ראשי הישיבה וברכו אותו, ואמר אליהו לדעיא מהימנא, סיני סיני, כך היה ראוי לנו לשמוע דבריך ולשתוק, אבל ברשותו של הקביה ושכינתו, אני רוצה לדבר דבר אליך, לכבודך. אמר לו אפור.

(יד) ואורייתא דאתייהבת וכו', והתורה שנתנה, נשברו הלוחות שלה שהם משולים לבתולים. שכמו שהבתולים שדות על ישרה של הבתולה, כך הלוחות שנתנו לעיני כל ישראל היו שדות על כל התורה. הקביה חזר ונתנה לישראל לשמרה, והתורה שבעל פה נקראת הלכה למשה מסיני. וע"כ נקרא משה (דפ"י דף רע"ז ע"א * דף רע"ז ע"ב)

(טז) פתח ואמר, רעיא מהימנא, האי כלה דילך, קביה יהב לה לאברהם לגדלא ד לה לגבך, ובגין דאיהו נטיר לה, אתקריאת ברתיה. הה"ד, בת היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל אורייתא כלה, ואפילו עירובי תבשילין. הה"ד, וישמור משמרתי וגו'. ואיהו הוה לגבה אומן, כגון מ ויהי אומן את הדסה. וקביה בריך ה ליה בגינה, הה"ד א ויי ברך את אברהם בכל. וגדיל ו לה מכל מדות טבין, וגמיל לה חסד, וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם, והוה ביתיה בגינה פתוח לרווחה, למגמל חסד עם כל באי עולם.

(יז) ובגין דאיהו גמיל חסד עמה, ז כד בנוי דאברהם הוה ממושכנין בכמה חובין במצרים, אמר קביה לך רעיא מהימנא, זיל וגמיל טיבו, למאן דגמיל ליה עמך, דדא כלה דילך, יהיבת לה ה ליה, לגדלא לה במדות טבין, ואיהו גדיל לה בתליסר מכילין דרחמי, דרמיזין בתלת תיבין והיו אנ"י והיו, דאינון וא"ו. דכליל בהון ע"ב שמהן, כמנין חסד. דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילך, הוה ליה סגולה בע"ב שמהן, והוה נצח לכל אומה ולישן.

(יח) ובגין דא, א מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, דימא קרעת ליה קדם בנוי, בתריסר קרעין, בחושבן ר"ו, ובזכות א' כ עבדת ימא יבשתא. ובה טובעו מצרים, דלא מהימנין בוא"ו דאיהו אחד. ולזמנא דאתי,

מסורת הזהר

חילופי גרסאות

(ט) (בראשית כו) ויקרא עא צ"ו: ת) (אסתר ב).
 (ט) (בראשית כד) ב"א כו צ"ס. ב) (ישעיה סג)
 ב"א קצו צ"ב.
 ד לה לגבן. ח לה. ו ליה. ז ליג כד. ח וליה; לה.
 ט שמהן. י ובגינה. כ עברת.

מאמר

הסולם

א שם רע

חסד, למי שגמל חסד עמך, כי הכלה שלך, שהיא המלכות, נתתי אותה לו, שידל אותה במדות טובות, והוא גדל אותה, שהמש"ך לה י"ג מדות הרחמים, הרמזים בג' מלים, והיו אנ"י וה"ו, שהם ראשי תיבות ואו, שכלל בהם ע"ב שמות, כי בתחילת שם ע"ב הוא השם וה"ו, ובאמצעם הוא אנ"י, וסמוך לסופם הוא וה"ו השני, ע"י לעיל (בשלח אות קע"ג) וע"ב הוא כחשבון חכה, שבהם היה מתגבר אברהם על ע"ב אמות, שהם ע" אמות ועשו וישמעאל, ובכלה שלך, דהיינו במלכות, היתה לו סגולה בע"ב שמות, דהיינו לאחר שהמלכות קבלה אותם, והיה מנצח לכל אומה ולשון.

(יח) ובגין דא מוליך ר"ו: ומשום זה, כתוב, מוליך לימין משה זרוע תפארתו, שהיא המלכות, ובוקע מים, שקרעת הים בשביל בניו ביי"ב קרעים, כחשבון וו, ובזכות הא' שבמילוי ו"ו, הרומזת על הארת הבינה, עשיח

(טז) פתח ואמר רעיא וכו': פתח ואמר אליה, רעיא מהימנא, כלה זו שלך, דהיינו המלכות, נתן אותה הקב"ה לאברהם, לגדל אותה בשבילך, ומשום שהוא שמר אותה, היא נקראת בתו, זהו שאמרו, בת היתה לו לאברהם ובכל שמה (כנ"ל ויחי אות רע"ז) ובה קיים כל התורה כולה, ואפילו עירובי תבשילין. ז"ש וישמור משמרתי וגו' והוא היה אליה, אומן. כמו ויהי אומן את הדסה, והקב"ה ברכו בשבילה, ז"ש וה' ברך את אברהם בכל. וגידל אותה בכל מדות טובות וגמל לה חסד, והעלה אותה בגדולה, במדת החסד של אברהם, והיה ביתו, בשבילה, פתוח לרווחה, לגמול חסד עם כל באי עולם.

(יז) ובגין דאיהו גמיל וכו': ומשום שהוא גמל חסד עמה, כשבניו של אברהם היו בערבון, בכמה עונות שלהם במצרים, אמר לך הקב"ה, רעיא מהימנא לך והיה גמל (דפוי דה רע"ו ע"ב)

א כימי צאתך מארץ מצרים : אראנו נפלאות, יתקיים בישראל זרעא דאברהם. ב ובך יתקיים, מוליך לימין משה נ זרוע תפארתו ובוקע מים דאורייתא קדמהון, למהוי לך שם עולם. ותמן ב תרויח כלה דילך.
 ט ובגין דבת דא, אתייהיבת לישראל, דאיהי הלכה דילך, מסטרא דשמאלא, הלכה למשה מסיני. דהא מסטרא דימינא, ה' הלכה דילך, מסטרא דשמא דאברהם. ו דיצחק. וכלא ה'י מן אלהים. ואנת וא'ו, מלא דילה, שלימות דילה, כוס מלא. בקדמיתא כ'ס י"ה, ולבסוף כוס מלא ברכת י"י.
 כ ובגין דאתייהיבת לישראל על ידך, דאינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא, אית לגלאה אמאי אתייהיבת לון דהא ודאי אברהם הא אתמר אמאי אתייהיבת ליה. ואנת גמילת חסד עם בנוי, כגוונא דגמיל הוא ב עמך. ליצחק יהב ב ליה קב"ה ליה ולזרעיה, ג לנטרא לה ב מאילנא דטוב ורע. ועבדו ב לה כמה גדרין, וחתיכו לה כמה לבושין, דאינון לבושי דהבא, בכמה פסקות. והו חולקין ומקשין עליהו על אלין פסקות, לתקנא לה בכמה פרוקין, לקשט לה בכמה ב מיני קשוטין, לשבתות וי"ט, למהוי מקשטא לגבך בזמנא דתיתי לגבה בפורקנא בתרייתא, דאתמר ב בה ז מ"ה ש"היה ה'זא. א

חילופי גרסאות

מסורת הזהר

ג (מיכה ז) שמות מב צ"ל. ד (קהלת א) שם קיז
 ז (מ"ה) יתקיים. נ זרעא דאברהם וליג זרוע תפארתו.
 ח תנוח; דרוח. ט ל"ג עמך. פ לה. צ לעסרא.
 ט דאילנא. ר ליה. ש ל"ג מיני. ת ל"ג בה. א בדפו"י כתבו חסר טאן.

פוציא שם רע

הסולם

מאמר

עשית את הים ליבשה. ובה טבעו המצרים, שאינם מאמינים בואו, שהיא ז"א, שהיא בגי' אחד. ולעתיד לבא יתקיים בישראל זרע אברהם כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ובך יתקיים, מוליך לימין משה זרוע תפארתו ובוקע מים, של תורה מפניהם לעשות לך שם עולם. ושם תרויח הכלה שלך.
 יט ובגין דבת דא וכו'; ומשום שבת זו, דהיינו המלכות, נתנה לישראל, שהיא הלכה שלך, מצד השמאל, דהיינו הלכה למשה מסיני, כי הלכה היא אותיות הכלה, כי מצד ימין, הלכה שלך היא אות ח' דהיינו ח' שמצד השם אברהם, והיא י' מצד השם יצחק. והכל היא ח"י מן השם אלהים. כלומר שהם המוחין דאלקים שהם רק ר"ק. אמנס בלעדי ח"י אלו, המלכות נקראת אלם. להיותה לגמרי בלי מוחין. ואתה ואו, כי משה הוא בחינת ז"א שהוא ואו. שזהו המילוי של המלכות ושלמות שלה, דהיינו שהוא'ו משלימה במוחין דג"ר. (דפו"י דף רע"ו ע"ב)

ונקראת כוס מלא. כי בתחלה היתה כס י"ה, אשר כס חסר ו' והשם י"ה, חסר ו"ה. ולבסוף, היא כוס מלא ברכת י"ה ר"ה. שהכוס נתמלא והשם נתמלא.
 כ ובגין דאתייהיבת לישראל וכו'; ומשום שהמלכות ניתנה על ידך לישראל, שהם מצד עמוד האמצעי, הכולל ימין ושמאל, יש לגלות למה ניתנה להם. כי ודאי אברהם, הרי למדנו למה ניתנה לו, דהיינו משום שהמשיך לה מדת החסד, כנ"ל, ואתה גמלת חסד עם בניו כמו שהוא גמל חסד עמך (כנ"ל אות י"ז) ונתן אותה הקב"ה ליצחק לו ולזרעו, לשמרה מעץ הדעת טוב ורע, ועשו לה כמה גדרים וחתיכו בשבילה כמה לכושים, שהם לבושי זהב, בכמה פסקי דין. והיו חולקים ומקשים על אלו פסקי דין, לתקן אותם בכמה תירושים, לקשט אותה בכמה קשוטים לשבת ויום טוב, כדי שתהיה מקושטת אליך בשעה שתבא לבאול אותה בגאולה האחרונה, שנאמר בה, מה שהיה הוא, (חסר ההמשך).

ובגין

(כא) ובגין דאינון גרמו לך, ועבדו עמך טבין, אנת סבילת בגינייהו כמה מכתשין, בגין דלא יחקטיל משיח בן יוסף, דאתמר ביה ה ופני שור מהשמאל, מדעא דיוסף, דאתמר ביה ה בכור שורו הדר לו. ובגין דלא יתחלל הוא ורעיה בין עכרים, ב בחוביה דירבעם דעבד ע"ז, הוה הוא לאתחללא בעכרים, ה הוא ורעיה, בגין דירבעם בן נבט מזרעיה איהו, בגיניה אתמר ז בך, ה והוא מחולל מפשעינו וגו', ובחבורתו גרפא לנו.

(כב) וישראל בגין דאינון כלילן ימינא ושמאלא, ה תמן היי ו דילך בשלימו, ה הוה, אית לך לאתיחדא עמה בנייהו. ובגין דאתמר בך, כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, אתמר בך ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה כל ימיו, בגלותא לא יכיל למפרש ליה מנה. כל יומיו.

(כג) ואיך הוא שם רע דאפיקת עלה. ה אלא בתר דאתייהבת איהי לישראל, כל מאן דאפיק שום ביש על ישראל, כאילו אפיק עלה. ושום ביש ה הוה, דאמרת לקביה, ה למה יי יחרה אפך בעמך. וקביה אמר, וכי אנת אפיק שום ביש על ישראל דעבדו ית עגל, לך רד כי שחת עמך. ערב רב ודאי, דאנת גיירת לון עבדו ית עגלא. ובגין דא כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה.

(כד) קם רעיא מהימנא, נשיק ליה באנפרי, ועל עינו וברוך ליה, ואמר ליה, תהא מברך מפומא דקביה ושכינתיה, בכל מדה ומדה דיליה,

מסורת תהר

חלוסי גרסאות

ה (יחזקאל א) ביה פה ציג ה פסחים לב) ויקרא זב ציי. ז (ישעיה גב) ויקהל קמו ציי. ז (שמות לב) ויקרא עט ציי. ז
 ב חוביה ג חרעיה הוא. ז ליג בך. ה וחמך. ו ליג דילך בשלימו, ו דילך וליג בשלימו. ז הוא. ה ליג אלא. ה ליג והוה, ה הוא.

טאמר

הסולם

מוציא שם רע

על בתולת ישראל, נאמר בך, ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה כל ימיו, דהיינו כשהוציא בגלות אינו יכול לפרוש ממנה כל ימיו.

(כג) ואיך הוא שם רע וכו': ואיפה הוא השם רע שהוצאת עליה. אלא אמר שהתלכות ניתנה לישראל, כל מי שמוציא שם רע על ישראל הוא כמוציא שם רע על התלכות והשם רע היה, במה שאמרת להקביה, למה ה' יחרה אפך בעמך, דהיינו ישראל, והקביה אמר, וכי אתה הוצאת שם רע על ישראל שעשו את העגל, לך רד כי שחת עמך, דהיינו העם שלך, שהם הערב רב ודאי, שאתה גיירת אחת, הם עשו את העגל, ומשום זה, כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. וע"כ ולו תהיה לאשה. כ"ל.

(כד) קם רעיא מהימנא וכו': קם רע"ם נשיק לו, לאגרות, בפניו ועל עינו, וברוך אותו. ואמר

(כא) ובגין דאינון גרמו וכו': ומשום שהם, גרמו לך, ועשו לך טובות, אתה סבלת בשבילם כמה צרות, כדי שלא יהרג משיח בן יוסף, שנאמר בו ופני שור מהשמאל, שהוא מדע יוסף, שנאמר בו בכור שורו הדר לו. וכדי שלא יתחלל הוא חרעו בין העכרים, שפחמת חטאו של ירבעם שעבד עבודה זרה, היה לו להתחלל בעכרים הוא ורעו, משום שירבעם בן נבט מזרעו של יוסף הוא. ובשבילו נאמר בך, והוא מחולל מפשעינו וגו', ובחבורתו גרפא לנו.

(כב) וישראל בגין דאינון וכו': וישראל משום שהם כלולים ימין ושמאל, להיותם סקו אמצעי, שם ה' ה' שלך, שהם ימין ושמאל של המצוין דתלכות (כ"ל אות י"ט) הן בשלמות, יש לך להתייחד עמה, עם התלכות ביניהם, ומשום שנאמר בך, כי הוציא שם רע ט"ו זי רעיו ע"כ

ובעשר ספירן דיליה, ובכל שמהן דיליה, ובכל מארי מתיבתאן, ובכל מלאכין. וענו כלהו ואמרו אמן. וקביה ושכינתיה הודו בברכתיה. אליהו, קום אפתח פומך בפקודין עמי, דאנת הוא עוזר דילי, מכל * סטרא, דהא עלך אתמר בקדמיתא, ^ט פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, בן אהרן ודאי, בן אח דילי הוא, גאח לצרה יולד. ^כ

(כה) כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה וגו'. פקודא דא, לדון במפתה חמשים כסף. ההיד, כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה. אלין ישראל, מסטרא דשכינתא אתקריאו בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. רבנן וכל מארי מתיבתא, איש: אלין ישראל, מסטרא דקביה. ותפשה, בקשורא דתפילין. ותפשה, בכנפי מצוה. אשר לא אורשה, בת יחידה, ^ז דא נשמה. ושכב עמה, בצלותא דשכיבא, בהשכיבנו. ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, כיה כיה אתוון דיחודא.

(כו) קום רעיא מהימנא, דודאי מאן דאשתדל בהלכה שלא לשמה, ורווח הלכה, ודאי בתפישה ^ח איהי לגביה. ועם כל דא אוקמוה, לעולם יעטוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והאי הלכה מסטרא דנער טוב, דאתפרש מאילנא דטוב ורע, דאיהו איסור והיתר, ^{טז} טמאה

חלופי גרמנות

מסורת הנהר

* וכל מלאכין ענו. ^כ בדפריי כתבו נשא קביר ^א פקודא לדון בדיני טומא. ^ז ל"ג דא ^ט אינו לפני

(ט) (במדבר כח) צו יא צ"ט.

כי ימצא איש נערה בתולה

הסולם

מאמר

אלו הם ישראל מצד הקביה שנקרא איש. ותפשה, בקשר של תפלין, ותפשה, בכנפי מצוה. אשר לא אורשה, היינו בת יחידה שהיא הנשמה. טעמי קשר של תפלין וציצית חופסים ישראל את הנשמה שלהם. ושכב עמה, היינו בתפלת השכיבה, דהיינו בהשכיבנו. ונתן לאבי הנערה חמשים כסף היינו כיה אוחיות שביוחוד דשמע, וכיה אוחיות שביחוד בשכמל^ו.

ואמר לו. תהיה מבורך מפי הקביה ושכינתו. בכל מדה ומדה שלו. ובעשר ספירות שלו. ובכל השמות שלו. ובכל ראשי הישיבות. ובכל המלאכים. וענו כולם ואמרו אמן. והקביה ושכינתו הודו בברכתו. אליהו, קום פתח פיך במצוות עמי, כי אתה הוא עוזר שלי מכל צד. כי עליך נאמר בתחילה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, כי פנחס הוא אליהו, בן אהרן ודאי, בן אח שלי, הוא שנאמר, ואח לצרה יולד.

(כו) קום רעיא מהימנא וכו': קום רע"ט. כי ודאי מי שעוסק בהלכה, שחיא הפלגות, שלא לשמה, והרווח החלכה. ודאי בתפישה היא אצלו. דהיינו שלא לרצון. ועם כל זה העמידו, לעולם יעטוק אדם בחזרה אמילו, שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. והלכה זו, היא מצד הנער הטוב. שהוא מסטרו, שנפרש מאילן טוב ורע, שהוא איסור והיתר, טמאה וטהרה, כשר ופסול. ועל שם הנער מסטרו, נקראת המלכות נערה. שעתיד להתקיים

מאמר כי ימצא איש נערה בתולה (כה) כי ימצא איש נערה וגו': מצוה זו היא, לדון במפתה, חמשים כסף. ד"ש, כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה, אלו הם ישראל, שמצד השכינה הם נקראים בת. ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה. לא יוכל לשלחה כל ימיו. רבנן וכל בעלי הישיבה אמרו, איש, (הש"י דף רע"ב ע"ב) דף רע"ז ע"א

וטהרה, כשר ופסול. ועל שם נער, אתקריאת איהי נערה. דעתיד לקיים בה, וינערו רשעים ממנה, דאינון איסור טמא ופסול, סמאל ומשרייתיה. (כו) ד"א כי ימצא איש נערה בתולה, אלין ישראל, דכתיב (ז) כי נער ישראל ואוהבהו, נער מסטר דמטטרוין. ואין איש אלא קב"ה, שנאמר (ח) איש מלחמה. כי ימצא איש נערה בתולה, בתולת ישראל, נ דאתמר בה (ט) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. (י) הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר, ולבתר אפתח לון חמשין תרעין (יא) דחירו, (יב) דאינון חמשין תרעין דרחמי, מסטרא דאברהם אבוהון. והאי איהו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף מדרגא דחסד, דרגא דאברהם.

(כז) דבמפקנו דמצרים, חמשין תרעין (יג) דחירו (יד) אפתח לון, מסטרא דדינא דשמאלא, דאיהו אדני, דתמן (טו) דן אנכי. קדם דינא דן אנכי, ולבתר נפקו. אבל בפורקנא בתרייתא, (טז) וברחמים גדולים, מסטרא דאברהם, וגדולה דרגא דאברהם, (יז) דבינה, תמן איהי יד הגדולה, תמן איהי ג' כסף. ולבתר לא יוכל שלחה (יח) בגלותא כל ימיו, בגין דלו תהיה לאשה, כמה דאתמר (יט) וארשתוך לי לעולם. וקרא אחרינא, (כ) כי בועליך עושיך יי צבאות שמו. (כא) לא יאמר לך עוד עזובה. דאע"ג דשכינתא איהי בגלותא, קב"ה לא זו מנה. (כב) פקודא בתר דא, לישא אנוסתו. דודאי אנוסה אית מתרין סטרין,

מסורת הזוהר

חילופי גרסאות

(א) (איוב לח) וישב יז צ"ג (ב) (הושע יא) שמת (ג) צ"ה (ד) (שמות טו) נח ו צ"ד. (ט) (עפוס ה) ויחי קפור צ"ה. (ו) (הושע ב) פתח תשד צ"ד. (ז) (בראשית טו) (ח) (ישעיה נד) משפטים ככב צ"ל תקונים חדשים קיג ט"כ ש"ח. (ט) (הושע ב) ויקרא כח צ"ר. (י) (ישעיה נד) תצוה מח צ"ר. (יא) (שם סב) וירא קי צ"ו.

מאמר

הסולם

כי ימצא איש נערה בתולה

הדין, שהוא שמאל, שהוא אדני, דהיינו המלכות מצד השמאל, ששם דן אנכי, כי באדני יש אותיות דין, שמקודם דן אנכי דין, ואח"כ יצאו. אבל בגאולה האחרונה, נאמר, וברחמים גדולים אקבצן שהוא מצד אברהם, וגדולה, שהיא חסד, היא מדרגת אברהם, כי בינה, שם היא נקרא יד הגדולה, ושם הוא חמשים כסף, דהיינו חמשים שערי בינה, ואח"כ לא יוכל לשלחה, בגלות כל ימיו, משום כי לו תהיה לאשה. כמו שנאמר, וארשתוך לי לעולם. ומקרא אחר, כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו. לא יאמר לך עוד עזובה. כי אע"פ שהשכינה היא בגלות, הקב"ה אינו זו ממנה.

להתקיים בה וינערו רשעים ממנה, שהם איסור טמא ופסול, סמאל והמחנות שלו.

(כו) ד"א כי ימצא איש נערה בתולה, אלו הם ישראל, שכתוב כי נער ישראל ואוהבהו. והם נקראים נער מצד מטטרוין דהיינו שנשמותיהם מבריא, ושם מסטרוין. ואין איש אלא הקב"ה. שנאמר ה' איש מלחמה. כי ימצא איש נעדה בתולה, היינו בתולת ישראל, שנאמר בה נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל. ואיש, היינו הקב"ה שפיתתה אותה, שכתוב, הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר. ואח"כ פתח להם, חמשים שערי חירות, שהם חמשים שערי דחמים מצד אברהם אביהם, שהוא חסד. וזה הוא ונתן לאבי הנערה חמשים כסף. וכסף הוא מדרגת חסד, שהוא מדרגת אברהם.

(כז) דבמפקנו דמצרים וכו': כי ביציאת מצרים, נפתח להם חמשים שערי חירות מצד (דפרי דף רע"ז ע"א)

מאמר ולו תהיה לאשה

(כט) פקודא בתר דא וכו': המצוה שלאחר זו, היא לישא אנוסתו. כי ודאי יש אנוסה מב' צדדים, כי יש שהיא אנוסה מחמת אהבתו

אנוסה • ברחימו דיליה לגבה, ואיהי לא רחימת ליה. ואית אנוסה דרחימת איהי ליה, ודחילת לאזדוגא עמיה בלא קדושין וברכה, ואיהי לא בעצת אם היא הדיוטא לגביה, ולו תהיה לאשה.

(ל) בסתרי תורה, אית לן להמשיל משל, נשמתא אית דאיהי מסרוניתא. ונשמתא אית, דאיהי אמה. ה כגון ו) וכי ימכור איש את בתו לאמה. ונשמתא אית, דאיהי שפחה הדיוטא, דב"ג, אוף הכי. אית דאיהו עבד שפחה לגבי נשמתא. ולזמנין נשמתא אזלא ברזא דגלגולא, הה"ד, ו) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, ויצר הרע רדיף אבתרהא, א לאעלא בגופא, דאיהו שפחה לגבי יצר הרע. ב איהו שד יהודי. ונשמתא ג י, אמה העבריה. ובה ההוא שד, אתהדר שדי, דנטיר לה ד לההיא נשמתא, ותב בה בתיובתא, ומברך בה לקביה בכל יומא בברוך. ומקדש בה לקב"ה, בקק"ק. ומיחד עמה לקב"ה, בק"ש. (לא) מה דהוה איהו שד, אתהדר מלאך דידיה מטטרון, ה ואתהדר שדי דהכי סליק במטטרון, בחושבן ו שדי. ומיד יתקיים ביה, ולו תהיה לאשה. לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואי לא חזר בתיובתא, איהי לגביה משתעבדא בחובין דעבדת, ויתקיים ז ביה ו) האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ואתמר בההוא שד בעל חוביה, והוא יצא בגפו. והאי שד, איהו כמטה דמשה, דאתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה, הכי האי שד, אתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפום עובדוי ה דבר נש.

הלופי גרסאות

מסורת הוהר

• ברחמי. ח ליג כגון. א לאעלה. ב מוסקי דיצר הרע איהו. ג עשרה ד בהויא. ה מוסקי רותא מניה ואהדר. ו ליג שדי. ז בה. ח כ"ג הרמק; מוסקי דב"ג ומחא אשתמודע [יוסף] שדא אמאי אמקי [הכי]; אקרי הכי.

(ד) (שמות כא) משטטים ד צ"ט תקונים חדשים קב שיב ש"ד ק"ז ס"א ש"כ ש"ד. (ה) (בראשית ח) תקוני זהר בהקומה א. ת"ו כב: הכ"א נד: ת"ע קלו: זהר חדש כא ס"א ש"ה כג ס"ג ש"כ ש"ד לג ס"א ש"י. (ו) (שמות כא) משטטים ע צ"ט.

ולו תהיה לאשה

הטולם

נאמר

והיצר הרע רודף אחריה ליכנס בגוף והת. שהוא שפחה אל יצר הרע. כלומר כח העונות שנגלגול הראשון שיש בגוף הזה נבחן שהוא שפחה אל יצה"ר. והוא שד יהודי, הכפוף ליצר הרע, והנשמה היא י' הנקראת אמת העבריה, להיותה מעולם הבריאה, ובה שד הזה, דהיינו כח העונות של גלגול ראשון, מתהפך להיות שדי, מחמת שמר הנשמה וחזר על ידה בתשובה, ומברך עמה להקב"ה בכל יום, בברוך. ומקדש עמה להקב"ה בקדוש קדוש קדוש. ומיחד עמה להקב"ה בקריאת שמע.

אהבתו אליה, אבל היא אינה אוהבת אותו. ויש אנוסה, שהיא אוהבת אותו, אבל היא יראה להתחבר עמו בלי קדושין וברכה, והיא אינה רוצה אם הוא הדיוט. אליו נאמר, ולו תהיה לאשה.

(ל) בסתרי תורה אית זכר: בסתרי תורה, יש לנו להמשיל משל. יש נשמה שהיא מסרוניתא, דהיינו שנמשכת ממלכות דאצילות. ויש נשמה שהיא אמה, דהיינו שנמשכת מעולם הבריאה. כמו, וכי ימכור איש את בתו לאמה. ויש נשמה שהיא שפחה הדיוטא, דהיינו שהיא מעולם עשיה. וגם האדם הוא כן. יש אדם שהוא עבד שפחה אל הנשמה. ולפעמים הוא שהנשמה הולכת בסוד הגלגול, מחמת שהאדם חטא עמה בגלגול הקודם, אז, ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, שהנשמה אינה מוצאת בו מנוח, מחמת העונות שבגלגול השדום,

(לא) מה דהוה איהו זכר: ואחר שעושת כל זה, מה שהוא היה שד, שהוא חזק, דהיינו כח העונות שבגוף, חזר להיות מלאך שלו, מבחינת מטטרון, וחזר להיות שדי כי כן עולה מטטרון בחשבון שדי. ומיד יתקיים בו על

לב) וע"ש שדים דאתו מהאי, אוקמוה מארי מתניתין, דאית מנהון כמלאכי השרת, ואינון תלמידי חכמים • דידעין מאי דהוה, ומה דעתיד למהוי. ואינון בדיוקנייהו בארעא, אינון מארי פילוסופיא, אצטגניני ישראל, דידעין מאי דהוה, ומאי דעתיד למהוי, מאותות דחמה וסיהרא, לקותא דלהון, וכל ככב ומזל, ומה • אחזי בעלמא.

לג) ואית מנהון • כבהמה, פרין ורבין כבהמה, דיוקנא דלהון לתתא אינון עמי הארץ, ואוקמוה מארי מתניתין, דאינון שקץ, ובנותיהון שרץ. ועל בנותיהון נאמר, ארור שוכב עם כל בהמה. ואינון שונאים לת"ח מארי משנה, דאינון מלאכי השרת ממש. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, על בנין אי יהא • כמלאך יי, צבאות תורה יבקשו מפיהו, ואי לאו לא • יבקשו תורה מפיהו.

לד) ואית אחרנין מארי סתרי תורה, • מארי מדות, דאינון ירתין נשמתין מסטרא דמלכותא קדישא, דאיהו כלילא מעשר ספירן. דמאן דירית לה, וזכי לה, זכי לעשר ספירן בלא פרודא, עשר ולא תשע, דאי הוו ירתין למלכותא יחידאה, הוו תשע בפרודא מנה, בגין דלית תמן פרודא, אמר בעל ספר יצירה עשר ולא תשע.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

טו (דברים כ) ב"א רמ צ"ב ב (מלאכי א) נשא • וידעין • אחזי • כ ל"ג יבקשו תורה מפיהו. רג צ"ק.

מאמר

הסולם

ולו תהיה לאשה

מהם חסידים, כבהמה, שהם פרים ורבים כבהמה, תצורה שלהם למטה בארץ, הם עמי הארץ, והעמידו בעלי המשנה שהם שקץ ובנותיהם שרץ, ועל בנותיהם נאמר ארור שוכב עם כל בהמה, והם שונאים תלמידי חכמים בעלי משנה, שהם מלאכי השרת ממש. ומשום זה העמידו בעלי המשנה על האדם, אם יהיה כמלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו, ואם לא, לא יבקשו תורה מפיהו. כי ת"ח הם כמלאכי השרת ממש.

מאמר עשר ולא תשע

לד) ואית אחרנין מארי וכר: ויש אחרים בעלי סתרי תורה, בעלי מדות, שהם יורשים נשמות מצד המלכות הקדושה דאצילות, שהיא כלולה מעשר ספירות, ומי שירוש אותה, זוכה אליה, זוכה לעשר ספירות בלי פרוד, עשר ולא תשע, כי אם היו יורשים המלכות בלבדה היו נמצאים ט' הספירות בפרוד ממנה. ומשום שאין שם, באצילות, פרוד, אמר בעל ספר יצירה, עשר ולא תשע, דהיינו, שלמות אינו נמצאת ט"ט עליונות בפרוד ממנה. ואי

על הנשמה, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואם אינו חוזר בתשובה, הנשמה משועבדת אצלו בעונות שעשה, ויתקיים בו, האשה וילדיה תהיה לאדוניה, דהיינו שהנשמה תצא ממנו לשורשה, ונאמר באותו שד שהוא בעל חובו, דהיינו כח העונות שבגוף מנגול הקודם, והוא יצא בגפו, דהיינו שיצא בלי תקון. ושר הזה הוא כמטה משה שנתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה. כך שד הזה מתהפך משד למלאך וממלאך לשד, כפי מעשיו של האדם.

לב) וע"ש שדים דאתו וכר: ועל שם השדים הבאים מזה, דהיינו שד הנהפך לחלאך כנ"ל, העמידו בעלי המשנה, שיש מהם כמלאכי השרת, שהם תלמידי חכמים היודעים מה שהיה זמה שעתיד להיות, והם בצורתם בארץ למטה, שהם בעלי הפילוסופיא, אצטגניני ישראל, היודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות, על פי מאותות של החמה והלבנה והליקוי שלהם, ככל ככב ומזל, יודעים, מה שמראה בעולם.

לג) ואית מנהון כבהמה וכר: ויש (שרי דר רעיו דא •) דר רעיו ד"ב

לה) ואי תימא דסליקת לעילא מעשר. שמא מפרש ירד היא ואי
 היא. הא עשר, ירד דמתייחד בה, ולא סליק לעילא מעשר. ובגין דא י, ולא
 יא. אבל מאן דמחבר ירד, דאיהי אות ברית, נ בשפחה. ומטרוניתא כללא
 מי, בשד דעיז סמאל אתדן בגיהנם.
 לו) דמאן דירית ברתא דמלכא מלכות, לא זכי לה, אלא ברא דמלכא,
 דאתקרי ג בני בכורי ישראל, ד מסטרא דא אתקריאו ישראל בנין לקביה,
 ההי"ד ז בנים אתם ליי אלהיכם, ומלכות דא דאצילות.
 לז) ואית לקבלה מלכות דבריאה, ואיהי מלכות למלאכים דבריאה.
 ואיהי נערה דמטרוניתא, משמשא ב דילה, ואיהי דיוקנא דגבירתא דילה, כלולה
 מי. האי בחובין דישראל, יכילת לאתחללא בין אומין דעלמא. אבל מלכות
 דאצילות דקביה, עלה אתמר ה) אני יי הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי
 לפסילים, לא יהיב ב לה למאן דמחלל שבתות וימים טובים, אלא למאן דאיהו
 ברא דמלכא, ז ונטיר אורייתא ב ופקודין, ר בדחילו ורחימו דמאריה, ולא על
 מנת לקבל פרס, אלא כבן דאיהו מחויב למעבד צווייה דאבוי, דעליה אתמר
 ח) כבד את אביך ואת אמך. את אביך: דא קביה. ואת אמך: דא שכינתא.
 ועם כל דא, מאן דמחלל נערה דמלכא, אתחשיב ליה כאלו מחלל מטרוניתא
 דייליה.

חלופי גריסאות

מסורת הוור

ט) (שמות ז) לך קמו צי. ז) (דברים יח) לך
 פג צי. ה) (ישעיה מב) לעיל אות ב צי. ו) (שמות
 ז) יתרו עז צי.
 ט) ליג הא; ליג הא עשר; עשר וליג ירד.
 נ שפחה דמטרוניתא. ט מסטרא. פ דיליה. פ ליג
 לה. צ וקיים. ע ליג ופקודין. ר ברחימו ורחימו.

עשר ולא תשע

הסולם

מאמר

לו) ואית לקבלה מלכות וכו': ויש
 כנגדה מלכות דבריאה, והיא מלכות למלאכים
 שבבריאה, והיא נערה של המלכות דאצילות,
 ומשמשא שלה, והיא בצורת גבירתה דאצילות
 כלולה מיווד ספירות, מלכות זו, דבריאה, מחמת
 עונות ישראל יכולה להתחלל בין אומות
 העולם. אבל מלכות דאצילות, של הקביה,
 נאמר עליה, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר
 לא אתן ותהלתי לפסילים, שאינו נותן אותה
 למי שמוחלל שבתות וימים טובים, אלא למי
 שהוא בן מלך, ושומד תורה ומצוה. באהבת
 ויראת אדונו, ולא על מנת לקבל שכר, אלא
 כבן שהוא מחויב לעשות ציווי של אביו,
 שעליו נאמר, כבד את אביך ואת אמך. את
 אביך, זה הקביה, ואת אמך זו היא השכינה.
 ועם כל זה, מי שמחלל הנערה של המלך,
 שהי מלכות דבריאה, נחשב לו כאלו הית
 מחלל המלכה שלו.

לה) ואי תימא דסליקת וכו': ואם
 תאמר, שהמלכות עולה למעלה מעשר ושט
 היא לבדה, ומשיב, השם המפורש יוד הא ואו
 הא שיש בו עשר אותיות, הוא עשר ספירות
 ד"א, והיוד, ספירות, שהן ז"א מתייחד בה,
 במלכות, ואינה עולה למעלה מעשר ד"א,
 שאינה נפרדת ממנו, ומשום זה אומר ספר
 היצירה, יוד ולא י"א. אבל מי שמחבר י'
 שהוא אות ברית, שהוא יסוד, בשפחה, או
 שנחבר המטרוניתא, שהיא מלכות, הכלולה
 מיווד, בשד דעבודה זרה שהוא סמאל, נידון
 בגיהנם.
 לו) דמאן דירית ברתא וכו': כי מי
 שיוורש את בת המלך, שהיא מלכות, אינו
 זוכה בה אלא אם כן שהוא בן מלך, שנקרא
 בני בכורי ישראל, שמצד זה, נקראים ישראל
 בנים אל הקביה, ד"ש, בנים אתם לה' אלקיכם.
 וזו היא מלכות דאצילות.

(דברי ח' ועי' ע"ב)

לח) ורבנן, כל שדין לאו אינון שקולין, ולא כל עבדין דשכינתא, דכתיב " בה, " ומלכותו בכל משלה. אית לה כמה נצרות " עבריות, ושפחות עבריות. ואית לה עבדים ושפחות נכריות, בגין דלא ישתכח מלכותא אחרא בעלמא, בזמנא דאיהי שלטא.

לט) ואלין שפחות נכריות, " מסטרא דסם המות, נוקבא דסמאל. ב דשפחה הות למטרוניתא. נוקבא נ, וסמאל אל אחר, עבד הוה ליה לקביה. לבתר דעבידו גרמייהו אלוהות, דוקביה עתיד לאעבר לון מעלמא, ולממחי לון. מ) " ואי תימרון, אי בני נשא עבדין לון אלהות, ולא ברעותי דלהון, אמאי אתענשו. אלא כד הוה דור המבול ודור הפלגה ידעי בהון, והוה מקטרין לון, וסגדין לון, ובהווא חילא דהוה ז, מקטרין לון, וסגדין לון, הוה נחתי לגבייהו, ועבדי רעותייהו, וממללן בהון באינון צולמין, הא אתעבידו אלוהות ועבודת כרים. בגין דא, קביה עתיד לאעברא לון, וימחי לון מעלמא, צולמין דלהון דהוה פלחין בהון, ואשתאבו מנהון רוחין וצולמין.

מא) וכד אית בעלמא ערב רב, נחתין לאתגשמא בהון, וקביה יעבה לון מן עלמא, ההי"ד " ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. " ואי תימרון, בזמנא דגלחא בתראה, לית עכרים, בגין דלא ידעין בני עלמא בהון. ואינון ידיעין בערב רב תמן, אשתכח לון דמכעיסין לקביה ושכינתיה, וישראל בנייהו, וערב רב מצליחין בהון, לקיים מאי דכתיב " ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו.

מסורת הזר

חלופי גרסאות

ז (תחלים ק) לעיל אות ו צ"ת ז (זכריה י) א ל"ג מסטרא. ב שפחה. ג וסמאל. ד קביה. ה ואין תימרון אין. ו מקטרין. ז מקטרין. ח ויין.

מאמר

הסולם

ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ

אלהות. והקביה עתיד להעביר אותם מן העולם ולמחות אותם. מ) ואי תמרון אי בני וכו': ואם תאמרי, אם בני אדם עושים אותם אלהות, ולא מרצון עצמם, למה נענשו, להעבירם מן העולם. ומשיב, אלא כשהיו דור המבול ודור הפלגה יודעים בהם, והיו מקטירים להם ומשתחווים להם, ובכח ההוא שהיו מקטירים להם ומשתחווים להם, היו יורדים אליהם ועשו רצונם, והיו מדברים באלו הצורות, שעשו, הרי נעשו אלהות ועבודת כרים, ומשום זה עמד הקביה להעביר אותם ולמחות אותם מן העולם, דהיינו הצלמים שלהם שהיו עבדו אליהם, וקלטו מהם רוחות וצלמים. מא) וכד אית בעלמא וכו': וכשיש ערב רב בעולם, יורדים סמאל ונוקבא באנו הצלמים

לח) ורבנן, כל שדין וכו': ורבנן, שמעו. אין כל השדים שוים, ולא כל עבדי השכינה שוים. כי כתוב בה בהשכינה, ומלכותו בכל משלה. יש לה כמה נצרות עבריות, שהן מלכיות דבריא, ושפחות עבריות שהן מלכיות דעשיה, ויש לה עבדים ושפחות נכריות של הסטרא אחרא, שמשמשים אותה, כדי שלא תמצא מלכות אחרת בעולם, בזמן שהיא שולטת, וע"כ גם הסי' כפוף לה אז ועושה רצונה. מאמר ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ לט) ואלין שפחות נכריות וכו': ואלו שפחות נכריות מצד סם המות, שהן כנגד השכינה, שהן נוקבא של סמאל, אשר השפחה היתה למטרוניתא, דהיינו שפחה יורשת את גבירתה, וסמאל והנוקבא שלו שהוא אל אחר, עבדים היו אל הקביה ולאחר כך, עשו עצמם (דעיי דף רע"ז ע"ב)

כ. קמו כלהו תנאין ואמוראין ובריכו לרעיא מהימנא, ואמרז ליה סיני סיני, מאן יכיל למללא קדמך, דאנת בדיוקנא דמארך, דבומנא דמליל בטררא דסיני, כל חיון דמלאכין, וחיון דכרסייא, ועלאין ותתאין, • שתקו, ולא אשתכח דבור אחרא אלא דיליה. ובגין דאת בריה בדיוקנא דיליה, צריך למשמע כלהו מארי מתיבתא מלין מפומך, אל תתן שתיקה למלוך. כ
 (ג) כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו'. ושמה את אשתו אשר לקח. פקודא דא, חתן למחדי באתתיה שתא חד, דכתיב נקי יהיה לביתו שנה אחת. ואינון י"ב ירחין אינון • מדיליה. דהא שנה איהי כלה, ולית כלה בר ב"ב ירחין, דכתיב • עומד על שנים עשר בקר. והואיל ולית תקונא דכלה, בר ב"ב, אצטריך חתן למחדי לה, ולביתה, לה ולתקונהא, כגוונא דלעילא. וע"ד יעקב כתיב ביה, • ויקח מאבני המקום. אבני המקום י"ב הוו, ומאן דחדי לכלה, חדי לעולימתהא, • ועולימתן י"ב הוו. וכלא איהו רזא דשנה. בגין כך אצטריך לחתן למחדי באתתיה שנה אחת.
 (ד) והא אוקימנא, דחדוה דא, לאו דיליה היא, אלא דיליה. דכתיב ושמה את אשתו. וישמה את אשתו לא כתיב, אלא ושמה, יחדי לכלה. כגוונא

חלופי גרסאות

מסורת הזר

א (פ"א ז) ויחזי רפא צ"ג כ (בראשית כז) ויצא • ל"ג שתקו. • אשכחו. כ בדפויי כתבו קע"ח ב כל סטר רתם. ל מדיליד
 ה צ"א

ושמה את אשתו

הסולם

מאמר

אחת, שכתוב, נקי יהיה לביתו שנה אחת, שאלו י"ב חדשים הם שלה. כי השנה היא כלה, דהיינו המלכות שנקראת שנה. ואין כלה זולת ב"ב חדשים, שכתוב ויעש את היס וגו'. עומד על שנים עשר בקר. כי היס היא המלכות, י"ב בקר, היס ד' ספירות חו"ב תו"ס שבכל אחת ג' קוין. שה"ס י"ב בכל מקום. ומתוך שאין תקון הכלה, חוץ מ"ב, ע"כ צריך החתן לשמה אותה ואת ביתה, אותה ותקוניה, כעין של מעלה. וע"כ יעקב, כתוב בו, ויקח מאבני המקום. אשר המקום הוא מלכות, אבני המקום הן י"ב, ומי שמשמת את הכלה משמה את העלמות שלה, שהן ספירותיה שבבריאה, ועלמות הן י"ב. מטעם הנ"ל. והכל הוא סוד השנה. ומשום זה צריך החתן לשמה באשתו שנה אחת.
 (מד) והא אוקימנא דחדוה וכו': והרי העמדתו, ששמה זו אינה שלו אלא שלה, שכתוב, ושמה את אשתו, וישמה את אשתו לא כתוב, אלא ושמה, דהיינו שישמה את הכלה. כעין זה, אין שמה לכלה זולת בגוף ותקוניה, ומי משמת אותם צדיק. ועל כן

הצלמים להתגשם בהם. וע"כ הקב"ה יעבירם מן העולם. ז"ש, ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ואם תאמרו, שבזמן גלות האחרון אין עבודה זרה, משום שבני אדם אינם יודעים בהם. ומשי"ב, שאלו היודעים שם בערב רב, נמצאים מכעיסים הקב"ה ושכינתו, וישאל שביניהם. והערב רב מצליחים בהם, לקיים מה שכתוב, ומשלם לשונאיו אל פניו להאבדו.

מב) קמו כלהו תנאין וכו': קמו כל התנאים והאמוראים וברכו את רעיא מהימנא, ואמרז לו, סיני סיני, מי יכול לדבר לפניך, שאתה בצורת ארוגן, שבזמן שדבר בהר סיני, כל החיות שבמלאכים, וכל החיות שבכסא, והעליונים והתחתונים שתקו, ולא נמצא דבור אחד אלא שלו. ומשום שאתה בנו בצורה שלו, צדיכים כל בעלי הישיבה לשמוע דברים ממך. אל תתן שתיקה לדבריך.

מאמר ושמה את אשתו

(ג) כי יקח איש אשה חדשה וגו': מצוה זו היא, שהחתן ישמה עם אשתו שנה (דפויי דף רע"ז י"ב ע"א) דף רע"ח ע"א

דא, לאו חזו לכלה, בר בגופא ותקונהא. ומאן חדי לון. צדיק. ועל דא נקי יהיה לביתו. נקי, דלא יעמול במלי דעלמא, דיהא ביה רעוא למחדי לה. נקי מכלא. נקי למסין ולארנונין וגולגלתין. נקי דלא יפוק לחילא לאגחא קרבא. לאשתכחא חדוה עילא ותתא, ולאתערא חדוה לעילא. זכאין עמא קדישא, דמאריהון חדי בהון, זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון בעלמא דאתי. ^ט
 (מה) ביומו ^ז תתן שכרו וגו'. פתח רעיא מהימנא ^נ ואמר, פקודא ^ס בתר דא לתת שכר שכיר בזמנו. הדא הוא דכתיב, ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. מארי מתיבתאן עלאי ותתאי, שמעו. מטטרון איהו שכר שכיר, מחיי עלמין, שליח דיליה, לקבלא חיי ברכאן דצלוחא, בכל יומא, תלת זמנין. ובגין דא, ביומו תתן שכרו, דא צלותא דשחרית. ולא תבא עליו השמש, דא צלותא דמנחה, דאי עבר יומו, בטל קרבנו. כי עני הוא ^ט ודאי, ^פ עני הוא בגלותא, לית ליה מדיליה, אלא מאי דיהבינן ליה בצלותא, בגין דא צלותא תפלה דיליה, ^מ תפלה לעני כי יעטוף, בעטיפת ציצית, תפלה דיד איהי. ^{מו} ואליו הוא נושא את נפשו, דא תפלת ערבית, דאיהי אמורים ^ז ופדרים, שיורין דקרבנין דיומא. ואינון כגון פרט הכרם, ^ט ופאת שדך, דעליהו אתמר, שירי מצוה מעכבין את הפורענות. לעני ולגר תעזוב אותם, דעמודא דאמצעיתא בר מאתריה, גר אתקרי. ובגין דא, אנא דדרגא דילי

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) קדושים כח צ"ט. (ט) (תהלים קב) ב"א קסו צ"ב. ^ח בדפווי כתבו פקודא י"ו לפיך ביג בארתוי דקביה י"ז לאוכהא וכו' ס"ח ב'. ^נ ליג ואמר. ^ג (ויקרא יט). ^ט ליג בתר. ^ע מוסיק דצדיק ודאי. ^פ ליג עני. ^צ ופדרים.

מאמר

הסולם

ביומו תתן שכרו

תבא עליו השמש, זהו תפלת המנחה, שאם עבר יומו בטל קרבנו. כי עני הוא, ודאי עני הוא בגלות, שאין לו משלו אלא מה שנותנים לו בתפלה. משום זה התפלה שלו, היא תפלה לעני כי יעטוף, דהיינו בעטיפה של ציצית. ותפלה של יד היא, כלומר, תפלה לעני היא תפלה של יד, שהיא המלכות. ^{מו} ואליו הוא נושא וגו': ואליו הוא נושא את נפשו זהו תפלת ערבית. שהוא כנגד אמורים ופדרים הנותר מקרבנות היום. והם כמו פרט הכרם, ופאת שדך, שעליהם למדנו, שירי מצוה מעכבים את הפורענות. לעני ולגר תעזוב אותם, דהיינו לעמוד האמצעי שהוא ז"א, כי עמוד האמצעי כשהוא חוץ ממקומו. דהיינו בגלות, נקרא גר. ומשום זה, אחד רע"ט, אני, שהמדרגה שלי היא עמוד האמצעי, קראתי את עצמי גר בגלות הראשון. ד"ש, כי גר הייתי בארץ נכריה שהוא ז"א, רובץ בגלות בשביל ישראל.

כן נקי יהיה לביתו. נקי, שלא יעמול בדברי העולם, כדי שיהיה לו רצון לשמח אותה. נקי, מכל. נקי, ממסים וארנוניות וממס גלגלת. נקי, שלא יצא לצבא לעשות מלחמה. כדי שתמצא שמחה למעלה ולמטה, ולעורר שמחה למעלה, אשרי העם הקדוש, שאדונם שמח בהם. אשרי הם בעולם הזה ואשרי הם בעולם הבא.

מאמר ביומו תתן שכרו

(מה) ביומו תתן שכרו וגו': פתח רעיא מהימנא ואמר, המצוה שלאחר זו, היא, לתת שכר שכיר בזמנו. ז"ש ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. ראשי ישיבות העליונים והתחתונים שמעו. מטטרון הוא שכר שכיר, שליח מן חיי עולמות, שהוא יסוד דאצילות שנקרא חיי. לקבל חיי ברכות התפלה, בשביל המלכות, בכל יום, ג' פעמים. ומשום זה, ביומו תתן שכרו, זהו תפלת שחרית. ולא ^(דפווי דף רע"ח ע"א)

עמודא דאמצעיתא, קרינא גרמאי גר בגלותא קדמאי. ההיד, ט גר הייתי בארץ נכריה, דאיהו בגלותא רביעא בגינייהו.

(מז) ק שאילו ליה מארי מתניתין, רעיא מהימנא, הא פקודא דא נסח מקיימין ו ישראל בארעא דישראל. א אמר לון, בגין לאתערא רחמי, על אלין דמתרכי מאתרייהו. דבר נש כד איהו לבר מאתריה, גיורא אתקרי, כיש על נשמתין דאזלין ערטילאין מההוא עלמא, ואתיין לעלמא דין. בגינייהו, האי איהו דאמר קרא, ט כצפור נודדת מן קנה, דא נשמתא, דשכינתא לא זזה מנה. כן איש, דאתמר ביה ט איש מלחמה, נודד ממקומו, דאיהו נע א ונד מאתריה, דאיהו עלמא דאתי, בינה. ונד אבתרה בעלמא דין, עד דתשלים יומין דאתחייבת למיזל א לבר מאתרהא. ואיהו נטיר ב לה, ג עד דיחזיר לה לאתרהא. ואומי דלא יחזור איהו לאתריה, עד דיחזיר לה לאתרהא. ומאן דחזר בתיובתא, כמאן דאתוה לקביה ושכינתא לאתרהא. ודא רזא דפורקנא, דאמר ז היום אם בקולו תשמעו.

(מח) אמרו מארי מתניתין דמתיבתא עלאה ותתאה, רעיא מהימנא, אנן שליחן דמארי עלמא לגבך, זכאה חולקך, דאנת בעל תשובה, שקול לשתיך, רבוון דישראל, ואנת הדרת לקביה ושכינתיה לאתריה, עילא ותתא. ובגינך, ז יתפרקון ישראל ה ויחזרון לאתרייהו. ולית חילא ו למשיחין. למפרק לישראל, בר מינך. ובגינך אינון מתעכבין. אשלים מלין יקרין אלין, דעלייהו אתמר, ה הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ק שאלו וליג ליה. ד ליג ישראל. ט מוסף או לא אמר; או לא וליג אמר לון; אמר וליג לון. ו והשי. ת ליג ונד. א בטר אתרהא. ב ליה. ג ליג מן עה, עד עז. ד יפרקון. ה מוסף ויחזרו ישראל. ו למשיה.

ט (שמות ב). ט (משלי כו) לך קלו ציב. פ (שמות טו) נח ז ציד. ז (תהלים צה) תקוני זהר תסט קיד: זהר חדש ח סיא שניא. ק (שם יט) נח צו ציא.

ביומו תתן שכרו

הסולם

פאמר

שהוא לא יחזור למקומו עד שיחזיר אותה למקומה. וע"כ מי שחזר בתשובה, ומחזיר נשמתו למקומה, הוא כמי שמחזיר הקביה ושכינתו למקומו. זהו סוד הגאולה שאמר היום אם בקולו תשמעו. פירושו, ולפיכך, גם כשישראל בארץ ישראל נקרא הקביה גר בשביל נשמות ערטילאין אלו, שלא נעשו להן לבוש מתורה ומצות, שיוכלו לבוא למקומן בעולם ההוא. ותפלת ערבית מעוררת רחמים עליהן שישובו למקומן. ואז גם הקביה חזר למקומו, לבינה.

(מח) שאילו ליה מארי וכר: שאלו אותו בעלי המשנה, רעיא מהימנא, הרי מצוה זו, לקט ופאה היו מקיימים ישראל בארץ ישראל, שאז היה הקביה במקומו ולא גר, ולמה כתוב לעני ולגר וגר. אמר להם הוא כדי לעורר רחמים על אלו הנשמות שנגרשו ממקומן, כי אדם שהוא חוץ ממקומו נקרא גר, כל שכן הנשמות שהולכות ערומות מעולם ההוא ובאות לעולם הזה, בשבילן, זה הוא שאמר הכתוב, כצפור נודדת מן קנה, זו היא הנשמה, שהשכינה אינה זזה ממנה. כן איש, זה הקביה, שנאמר בו ה' איש מלחמה, נודד ממקומו, שהוא נע ונד ממקומו, שהוא עולם הבא, דהיינו בינה. ונודד אתריה אחר השכינה שהיא עם הנשמה בעולם הזה, עד שנשלמו הימים שנתחייבה הנשמה ללכת לחץ ממקומה. והוא שזמר אותה, עד שיחזיר אותה למקומה, ונשבע (תע"י דף רע"ה ע"א)

(מח) אמרו מארי מתניתין וכר: אמרו בעלי המשנה של ישיבה עליונה, דקביה, ושל ישיבה תחתונה, דמטטרון. רעיא מהימנא, אנו שליחים של ייזון העולם אליך, אשרי חלקך שאתה בעל ה יובה, ושקול כנגד ששים רבוא מישראל, ואנה החזרת להקביה ושכינתו למקומם

מט) אמר לון, מארי מתיבתאן, בגין האי שכיר, דאיהו עבד, דאתי לקבלא תלת צלותין, תקינו מארי מתניתין דלכון, למהוי בר נש, בתלת ברכאן קדמאין, כעבד דמסדר : שבחין קמי מאריה. ובאמצעיות, כעבד ׀ דמקבל פרס ממאריה. ובבתראי, ׀ כעבד דנטל פרס ממאריה, ואזיל ליה.

ג) ובגין דא, עבד אברהם, ורבקה, איהו . אמתלא להאי, כד קודשא בריך הוא, ישלח למטטרון דאיהו עבדא דיליה, בגין צלותא איהו יימר לגביה, ׀ אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. כלומר, אולי צלותא לא בעי למיזל אבתראי. אמר ׀ ליה קודשא ביה, ונקית משבועתי זאת. דחכמה איהו אבא, דנחית ׀ בצדיק, לנטרא שכינתא בגלותא, ומתמן שלח ׀ בגינה.

גא) אמר ליה ההוא שליח, הב לי סימנין, לאשתמודעא בצלותא, דתמן ברתא, אמר קביה, והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה. *) ואם לאו, אלא דאשכח כל אברין דגופא מליין חובין, ולא ׀ אשכחת ׀ ביה אבר לשריאי ביה תורה, דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא. ולא מצוה, דאיהו דיוקנא דרבקה, דהוה ׀ שושנה בין החוחים, דאינון רשעים גמורים.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (בראשית כד, ט) (שיר ב) הקסהיז א צ"א. ז שבחוי. ח דבעי. ט כמאן ; עבד. י דתלא. כ לת. ל לצדיק. ׀ בגיניה. נ דאשכת. ׀ באפי אברהם.

מאמר

הסולם

ביומו תתן שכרו

היא אבא, כלומר, אברהם הנקרא אב, שהוא חסד, הוא עולה ונעשה חכמה בגדלות, והוא יורד בצדיק, שהוא יסוד, לשמור השכינה בגלות, ומשם, מיסוד, שלח העבד, שהוא מטטרון שבגין שדי, להיותו כנגד היסוד, אחריה, אחר ותפלה, שבה השכינה.

למקומם למעלה ולמטה, ובשבילך יגאלו ישראל ויחזרו למקומם. ואין כח לבי משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, לגאול את ישראל וחיץ ממך, ובשבילך הם נעכבים לגאול את ישראל. השלם דברים יקרים אלו, שעליהם נאמר, הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים.

גא) אמר ליה חהווא וכו' : אמר לו אותו השליח, מטטרון, תן לי סמנים להכיר בתפלה, ששם נמצאת הבת, דהיינו השכינה, אמר הקביה, והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה, דהיינו אט התפלה תהיה להשקות אותי, שתהיה לעשות לי נחת רוח. אז תדע שהשכינה שמה, ואם לא, אלא שמוצא כל אברוי הגוף מלאים עונות שכל כונותיו בתפלה הן רק לעצמו, ולא לעשות לי נחת רוח, ולא נמצא בו אבר שלם שישרה שם תורה שהיא אור הרוח, שהוא בצורת עמוד האמצעי, ולא מצוה שהיא אור הנפש, שהיא בצורת רבקה, דהיינו השכינה, שהיתה שושנה בין החוחים, שהם רשעים גמורים, צוה לעבדו למטטרון, השמר לך פן תשיב את בני שמה, שהוא רוח דקדושה, כי מצוה היא נפש, רוח הוא תורה, כלומר שרוח נמשך

מט) אמר לון, מארי וכו' : אמר להם, ראשי ישיבות, בשביל שכיר הזה, שהוא עבד מטטרון (כנ"ל אות מ"ה) הבא לקבל ג' תפלות, התקינו בעלי המשנה שלכם, שהאדם יהיה בג' ברכות : הראשונות של תפלת העמידה, כמו עבד המסדר שבחים לפני אדונו, ובברכות אמצעיות, כעבד המקבל שכר מאדונו, ובברכות אחרונות, כעבד שלקח שכרו מאדונו והלך לו.

ג) ובגין דא עבד וכו' : ומשום זה עבד אברהם, ורבקה, נמשלו לזה, כאשר הקביה ישלח למטטרון, שהוא העבד שלו, בשביל לקבל התפלה, שה"ס המלכות, הוא יאמר לו, אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי, כלומר, אולי התפלה לא תרצה ללכת אחרי, אמר לו הקביה, ונקית משבועתי זאת. ומפרש כי חכמה (דפריי דף רע"ח ע"א *) דף רע"ח ע"ב)

מני לעבדיה מטטרון, ה) השמר לך פן תשיב את בני שמה, דאיהו רוחא דקודשא, דהא מצוה איהו נפשא, רוחא ע איהו תורה.

(ג) ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. ובאתר אחרא אמרו, פ כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת וכו'. יראת חטאו, אימא עלאה, תשובה. חכמה, אבא עלאה. כד אקדים ה' זעירא, דאיהי מצוה, שריא עליה תורה, דאיהו ו'. וכד אקדים יראה לחכמה, דאיהי ה' עלאה, שרייא עליה חכמה, דאיהי י'. ואקרי בן. ומכאן, א בנים אתם ליי אלהיכם.

(ג) והאי איהו ב זה שמי ייה לעולם, וזה זכרי ויה. שמי עם ייה, שסיה. זכרי עם ויה, רמ"ח. וכלהו תרי"ג. דהיינו תרי"ג פקודין, דאתייהבו לבנין קדישין, למהוי לון חולקא בשמיה, הה"ד א כי חלק יי עמו.

(ד) וכד אקדים תורה למצוה, או חכמה ליראה. אתהפך שמיה עליה לנוקבא, מדת הדין, ז כגוונא דא הוה"י. דאתהפך ליה כלא לדינא, וקשין מוזנותיו באורייתא, כקריעת ים סוף. וכגוונא דא פורקנא, אם זכו יפקון ברחמי, הה"ד, ד בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר, ויפקון ברחמי. ואי לא אקדים רחמי, ויפקון בצערא. ושפיר דאקדים צערא ודינא לרחמי. ובג"ד אוקמוה רז"ל, ו מארי מתניתין לפום צערא אגרא.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(א) (בראשית כד.) א (דברים יד) לך נג צ"ב. ע ל"ג איהו. פ כל הקודם יראת חטאו. צ בבחנא
(ב) (שמות ג) בהר סז צ"ח. ג (דברים לב) ב"א ולא גרסינן דא. ק מוסיף מוזנותיו של אצ"ח ו לא
קצו צ"ב. ד (ישעיה סו) ויקהל קסב צ"ו. גרסינן מארי מתניתין.

ראת חטא קודמת להפנתו

הסולם

מאמר

בג"י שסיה. זכרי עם ו"ח בג"י רמ"ח. וכולם בג"י תרי"ג. דהיינו תרי"ג מצות שנתנו לבנים קדושים שיהיה להם חלק בשמו. ז"ש, כי חלק ה' עמו.

נמשך מ"א, הנקרא תורה. ואינו זוכה לרוח נפש דקדושה.

(ג) וכד אקדים תורה וכו': וכשמקדים תורה למצוה, או חכמה ליראה מתהפך השם עליו לבחינת נוקבא למדת הדין, כעין זה הוה"י. כי כשהשם ביושר יורה למדת הרחמים, וכשהוא למפרע, יורה על מדת הדין. שמתהפך לו הכל לדין, וקשים מוזנותיו שבתורה כקריעת ים סוף. וכעין זה יהיה הגאולה. אם זכו יצאו ברחמים, ז"ש, בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר. ויצאו ברחמים. ואם לא מקדים רחמים, יצאו בצער, וטוב שיקדים צער ודין להמשך הרחמים. ומשום זה העמידו חכמים בעלי המשנה, לפום צערא אגרא.

מאמר יראת חטא קודמת לחכמתו (ג) ובג"ד אוקמוה מארי וכו': ומשום זה העמידו בעלי המשנה, לא המדרש הוא עיקר אלא המעשה. ובמקום אחר אמרו, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכו'. יראת חטאו, היא אמא עלאה, בינה הנקראת תשובה. חכמה היא אבא עלאה, וכשמקדים ה' הקטנה דהיינו מלכות, שהיא מצוה, שורה עליו תורה שהיא ז"א, שהוא ו'. וכשמקדים יראה, שהיא ה' עליונה, לחכמה, שורה עליו חכמה שהיא י', ונקרא בן. דהיינו בן ייה. ומכאן, בנים אתם לה' אלקיכם. (ג) ורחמי איהו זה וגו': ורחמי זה שמי, י"ח, לעולם. וזה זכרי, ו"ח. שמי עם י"ח (דפו"י זף רע"ח ע"ב)

וה' וספקנו דנפשא, מקודם דנפקת אית לה צערא, לבתר • דנפיקת ברחמי. וירא דמלה • בבכי יבאו, לבתר ובתחנונים אובילים, ה ובגיד, ה ועת צרה ודיא ליעקב וממנה יושע, ויפקון ברחמי. וכגזונא דשלה קביה ליונה, ולא אשכח אתר לשריא. הכי שלח לך רעיא מהימנא בקדמיתא.

נו) ומה כתיב בהון. ה) ויפן כה וכה וירא כי אין איש. דכלהון חייבין, ולא • אשכחת בהון איש זוכה • לאפקא מן גלותא. ובגיד סרבת למיזל תמן, ואמרת, ה) שלח נא ביד תשלח. והא אנת • כגון בההוא זמנא, כך יתקיים עם ישראל, ה) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ובגלותא בתראה, תרין משיחין ישלח עמך, לקבל תרין גדפין דיונה. דאנת כגופא בגלותא רביעאה, לית לך גדפין. ולא עוד, אלא בקדמיתא הוו ישראל כגופא, ואנת ואהרן, ד כתרין גדפין דיונה, ובהון פרחו ישראל. ה

נו) לית פקודא, דלא אתכלילו תמן עשר ספירות. בתיבה תחתיים שניים ושלישים תעשיה. לאכללא • בה, כהנים ליום וישראלים. תיבה שכינה עמהון,

חלופי גרסאות

מסורת תהור

ה) (ירמיה לא) שפוט סג צי. ה) (שם ל) וירא קמג צי. ז) (שפוט ב) ביא רלא צי. ה) (שם ד). ט) (ישיבה ז) לעיל אנת יח צי. א) דאמיקת ה מוסיף לבתר דא ובגיד. א אשתכחת. ב לאפקא. ג כען. ד תרין. ה בדפריי כתבו פס. ו שחר כון עיין בסוף הספר. ו ליג בה.

הסולם

מאמר

מלחמות וצער דיין ויסורים מטרם שזוכים לרחמים. כי לפום צערא אגרא. נו) ומה כתיב בהון וכו': ומה כתוב בהם. ויפן כה וכה וירא כי אין איש. דהיינו שראה שכולם חייבים ולא נמצא בהם איש שיהיה זוכה לצאת מן הגלות. ומשום זה מיאנת ללכת שם, ואמרת שלח נא ביד תשלח. והרי אתה עתה כמו בזמן ההוא של יציאת מצרים. כך, עם ישראל יתקיים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ובגלות האחרון ישלח עמך ב' משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, שהם כנגד ב' כנפים של היונה, שהיא השכינה, כי אתה בגלות הד' כגוף, ואין לך כנפים. ולא עוד אלא בתחלה היו ישראל כגוף, ואתה ואהרן כב' כנפים של היונה, ובהם פרחו ישראל מן הגלות.

וה' וספקנו דנפשא וכו': והיציאה של אנפשא, דהיינו כשנולדת לעולם, מקודם שיצאה יש לה צער, ודהיינו מבלי לידת, האתר שיצאה היא ברחמים. וסוד ודבר, בבכי יבאו ואח"כ ובתחנונים אובילים, ומשום זה ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע, ויצאו ברחמים. וכמו ששלה הקביה ליונה, כי נח הוא בחינת יסוד ולא מצאה מקום לנח. כתיב, ולא מצאה היתנה מנוח, כך שלח לך רעיא מהימנא, בתחילה, ששלח לו, שמשום שלא מצא מקום להסתר ממנו, ע"כ נגלה לו (כנ"ל פנחס את תצ"ט ע"ט).

פירוש. יונה זו הגשמה, שעליה הרמו, וישלח את היונה מאתו וגו'. דהיינו שהקביה שלחה לעולם הזה, ולא מצאה היתנה מנוח לכף רגלה, דהיינו שהיתה נע ונד ביסורין בעולם הזה, משום זה, ורשב אליו, שזכתה לתשובה, ותתה לשוב לשורשה. ועד"ו, אמר רעיא מהימנא לר"ש, שלפיכך נגלה אליו, משום שכבר הסתיר עצמו ממנו בכל המקומות שהיה אפשר להסתיר שמה, וכיון שאין לו עוד מקום להסתיר את עצמו ממנו, על כן נגלה אליו. שמכל זה אנו למדים, שצריכים להקדים (דפריי דף רע"ח ע"ב)

מאמר לית פקודא דלא אתכלילן בה ע"ס נו) לית פקודא דלא וכו': אין מצוה שלא נכללו שם עשר ספירות. בתיבה כחוב, תחתיים שניים ושלישים תעשיה, לכלול בה כהנים ליום ישראלים, שהם חגיגות, והתיבה בכללה, שאיך השכינה, עמהם. תורת ה', שאיך השכינה, היא רביעית ההין, דהיינו רביעית

תורת יי, אידי רביעית ההין, הי רביעאה. ומשולשת ביהו, לאשלמא ביה ירדו. ועשרה דרגין דאתכלילו ביה, דאינון ירד היא ואיו היא. לאתקיימא בתו בישראל, ואתם הדבקים ביי אלהיכם וגו, ב בנים אתם ליי אלהיכם. האי שמא שלטנותיה, בצולמא דבר נש, ועל כל אבר ואבר דיליה.

נח) פקודא ב בתר דא, לדון בדיני חגבים, דאתמר דגים וחגבים אינון טעונין שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. הכי מארי ב מתניתין, אינון צריכין שחיטה, אלא דאתמר בהון ויגוע ויאסף אל עמיו. מה נוני ימא, חיותן בימא, אוף תלמידי חכמים, מארי מתניתין, חיותיהו באורייתא, ואי אתפרשן מנה מיד מתים. תנינא דמתניתין, דבה אתרבו ב תניני ימא. ואי אינון דביבשתא ל יפלון למיא, ולא ידעין לשטטא, אינון מייתין. אבל אדם ב דאינון מארי קבלה, אינון לעילא מכלהו, נ בהו אתמר ב וירדו בדגת הים ובעוף השמים, ב דאינון מארי מתניתין, ב תנינא. התנין הגדול, ב נחש בריח, לקבל ב והבריה התיכון בתוך הקרשים.

נט) בזמנא ב דתנינן מארי משנה, אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא, בלע לחבריה. והאי איהו ב תלמיד זעיר, שלא הגיע להוראה, ומורה, חייב מיתה. ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת וקושיא, אתמר בהון לסוף, ב את והב בסופה, ואוקמוה אהבה בסופה.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ז על שמא ח אבתרא ב מתיבתא י תנאין. כ כנוני ב תנוני. ל יעלון. ט דאיהו וליג דאינון מארי קבלת אינון. נ ביה אתמר. ס ואינון. ע מוסיף בתרבת. תנינא. פ דתנינן. צ ועיד תלמיד.

א (דברים ז) ב"ב קו צ"א. ב (דברים יד) לעיל אית לו צ"ד. ג (בראשית א) ב"א קפג צ"א. ד (ישעיה כז) בא כב צ"ב. ה (שמות כז) הקסה"ז ז צ"א. ו (במדבר כא) בשלת עב צ"ש.

דגים וחגבים אין טעונים שחיטה

הסולם

מאמר

בהם, ויגוע ויאסף אל עמיו. מה דגי הים. חיותם בים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה. חיותם בתורה, ואם נפרדים מן התורה, מיד מתים, שהם התנינים שבמשנה, שבה גדלים. תניני הים. ואם אלו שביבשה, כלומר שאין בהם תורה, יפלו למים, דהיינו לתורה, ואינם יכולים לשוט, דהיינו תלמיד שלא הגיע להוראה, ומורה, הם מתים. אבל אדם שהם בעלי הקבלה, הם למעלה מכולם, בהם נאמר, וירדו בדגת הים ובעוף השמים, שהם בעלי המשנה התנינים. התנין הגדול, זהו נחש בריח, שהוא כנגד הבריה התיכון בתוך הקרשים, שהוא קו אמצעי תפארת.

רביעית לחגית, די אות רביעית בשם הויה. ומשולשת שמקבלת שלש אותיות יהיה להשלים אותה לשם בן ד', הויה. ועשר מדרגות הנכללות בה, דהיינו שמקבלת אותן בשביל ישראל, שהם ירד היא ואיו היא. עשר אותיות, שיתקיים על ידיהם בישראל ואתם הדבקים בה' אלקיכם וגו' בנים אתם לה' אלקיכם. כי שם הזה, הויה במילוי אלפין הנ"ל, ממשלתו על צלם האדם, ועל כל אבר ואבר שלו.

נט) בזמנא דתנינן מארי וכו': בזמן שהתנינים בעלי המשנה, יש בהם מחלוקת, ומקשים זה לזה, נמצא אחד בולע את חבירו, כדגי הים, שאגדול בולע את הקטן, זהו נחש תלמיד

מאמר דגים וחגבים אין טעונים שחיטה נח) פקודא בתר דא וכו': המצה שלאחר זה, לדון בדיני חגבים. שלמדנו דגים וחגבים אינם צריכים שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. כך בעלי המשנה אינם צריכים שחיטה, מטלאך חמות, אלא שנאמר (דברי היד רע"ה צ"ב)

(ס) אדהכי, הא נונא רבא אזדמן לגביה, ואמר רעיא מהימנא, ט איתן מושבך ושים בסלע קנך. תניא דמסייע ר לך. דהא נונין בסלע קנא דלהון, איתן בהפוכא, תניא. איתנים בהפוך אתוון, תנאים. אסתמר מנייהו, דהא אנת כבד פה וכבד לשון, ומאן דבעי לאתקפא בסלע דנוני ימא, דמארי מתניתין, דאינון תנאים, בעי למהוי תקיף, לישנא חדידא חריפא, לינקוב עד דמטי לתהומא רבא דתמן.

(סא) ט כי עוד * חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב, ואוקמוה דהאי קרא נוקב ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית לתהום רבא, לאשכחא ר זמנא דא, אלא אנת, דאתמר בך ט צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין, דבעו לנחתא לעומקא ט דהלכה, לאשכחא תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו. ואע"ג דלישנהון הות כפטיש יפוצץ סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא רשו, אתא חויה לנשכא ליה. ואית אחרנין דנקיבו ט לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא סליקו מתמן.

(סב) ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל א תמן, לא ב הוה סליק. ומשיח בן דוד נפל תמן ג עם משיח בן יוסף. דחד איהו ט עני ורוכב על חמור.

מסורת האר

חלופי גרסאות

(ט) (במדבר כד) נח ע צ"ב. (ט) (חבקוק ב) תקונים
 ירשלים קיב ס"ד שכ"ה. (צ) (תהלים לו) שמות ק
 צ"ע. (ק) (זכריה ט) לעיל אות ד צ"ה.

מאמר

הסולם

ושים בסלע קנך

תלמיד קטן שלא הגיע להוראה, ומורה שחייב פיתה. ואם הם שוים זה לזה, ששניהם גדולים, ויש בהם מחלוקת וקושיא, נאמר בהם לטוף, זאת והב בסופה. והעמידו שפירושו, אהבה בסופה. כי והב פירושו אהבה.

(סא) כי עוד חזון וגו': כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב אט' יתמהמה זכנה לו כי בא יבא לא יאחר. והעמידו, שפסוק זה נוקב ויורד עד תהום רבה. מי הוא שירד לתהום רבה, למצוא זמן הזה, של הקץ, אלא אתה, שנאמר בך, צדקתך כהררי אל משפטך תהום רבה. כמה בעלי המשנה שרצו לרדת לעומק ההלכה, שהיא המלכות הנקראת הלכה, למצוא שם זמן זה, דהיינו את הקץ של הגאולה, וירדו שמה ולא עלו. ואע"פ שלשונם היתה כפטיש יפוצץ סלע, כי הפטיש שלהם חלש מדי ולא יוכל לנקוב בסלע ההוא. דהיינו לנקוב לדעת את הקץ. ומי שנקיבתו באותו סלע היא בלא רשות, יבא נחש לנשוך אותה, ויש אחרים שמנקבים אותה עד שמגיעים לתהום הגדול, ואינם עולים משם.

מאמר ושים בסלע קנך

(ס) אדהכי הא נונא וכו': בתוך כך הגה דג גדול נזדמן אליו, שהוא רב הסנונא סבא, ואמר, רעיא מהימנא, איתן מושבך ושים בסלע קנך. תניא, שהם התנאים, העוזר לך בגלות, להקיס את השכינה, כי הדגים, שהם התנאים, הקן שלהם הוא בסלע, שהיא המלכות, איתן בהפוך האותיות הוא רגיא, איתנים בהפוך האותיות הוא תנאים. השמר מפניהם, כי אתה כבד פה וכבד לשון, ומי שרוצה להתקיף דגי הים שבסלע, שהם בעלי המשנה, שהם התנאים, צריך להיות חזק, ובלשון חדה ומלוטשת, הנקבת ומגיעה עד זנעם הגדול אשר שם.

מאמר בר נפלי
 (סב) ובזמנא דנוקבא פתיחא וכו':
 ובזמן שהנקב פתוח, כל מי שנופל שמה אינו עולה, ומשיח בן דוד, נפל שם, עם משיח בן

וחד איהו, ה בכור שורו, ד דא משיח בן יוסף. והאי איהו ט כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור. ובג"ד אקרי משיח בר נפלי. ואיהי נפלת ח בתרייהו, ואתמר עלה, ט נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ואנת הוא א בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו. והמת יהיה לו, דא משיח בן יוסף, דעתיד לאתקטלא. ו

ג) נחת בגיניה. דודאי ארבע גליות הוו, תלת, לקבל תלת קליפין דאגוזא, דאינון ז תהו, קו ירוק, קליפה ירוקא דאגוזא. ח תניינא בהו, אבנין מפולמין, דאינון סלעים תקיפין, דמי"מ פסקו מינייהו כמה פסקות, ונקיט לון, לאפקא מיא דאורייתא. ובג"ד אתקריאו אבנים מפולמות, דמנייהו מיין נפקין. קליפה תליתאה, דקיקא, גלותא תליתאה, דהוה זעיר, והאי איהו וחשך. גלותא רביעאה, תהום רבה, חלל דאגוזא. והאי איהו, א וחשך על פני תהום. ד) ואתקרי בור, דנפל שמה שור, דא ט דכתיב ביוסף, א בכור שורו הדר לו. דאתמר ביה, ט וישליכו אותו הבורה. נוקבא בישא. והבור רק, דכורא רק בלא תורה, אבל נחשים ועקרבים יש בו. ודא גלותא רביעאה, דור דרשעים מלא נחשים ועקרבים, רמאים כנחשים ועקרבים, דעקרין מלי דרבנן, ודיינין לשקרא, עלייהו אתמר, ט היו צריה לראש. ס) ויפן כה וכה וירא כי אין איש דישראל, באלין רשיעיא ערב רב,

חלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ד (דברים לג) ויקרא עב צ"י. ט (שמות כא) גשא ו צ"ת. ט (עמוס ה) ויחי קסד צ"ה. א (שמות כא) גשא ו אות כב. ב (בראשית א) ב"ב כ צ"ג. ג (דברים לג) לעיל אות סב צ"ר. ד (בראשית לו) וישב לח צ"א. ה (איכה א) שמות צא צ"י. ו (שמות ב) ב"א רלא צ"ד.

בר נפלי

הסולם

מאמר

קליפה דקה של האגוז, שהיא גלות הג' שהיתה קטנה. וזהו וחשך. גלות הד' היא תהום רבה, שהוא חלל של האגוז. וזהו וחושך על פני תהום. וביאור אלו ד' קליפות (ע"י לעיל ב"א מאות י"ז עד אות כ"ח). סד) ואתקרי בור דנפל וכו': וקליפה ד' תהום, נקדאת בור שנפל שמה שור, זה שכתוב ביוסף בכור שורו הדר לו. שנאמר בו וישליכו אותו הבורה, שהיא נוקבא רעה של הקליפה, והבור רק, הוא דור של הקליפה. שהוא רק בלי תורה, הנקראת מים, אבל נחשים ועקרבים, יש בו. וזהו גלות רביעית, שהיא רק בלי תורה, שהוא דור של רשעים מלא נחשים ועקרבים שהם רמאים כנחשים, ועקרבין, משום שעקרו דברי חכמים דניס דין שקר, עליהם נאמר, היו צריה לראש. סה) ויפן כה וכה וגו': ויפן כה וכה וירא כי אין איש, מישראל, באלו הרשעים שבאותו

בן יוסף. שאחד הוא עני ורוכב על החמור, ואחד הוא בכור שורו שזהו משיח בן יוסף. וזה הוא כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור. ומשום זה נקרא משיח, בר נפלי. והיא, דהיינו השכינה, נפלה עמהם, זנאמר עליה, נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ואתה רעיא מהימנא, הוא בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו. והמת יהיה לו, זהו משיח בן יוסף שעתידי לההרג.

ג) נחת בגיניה דודאי וכו': (חסד ההתחלה) ירד בשבילו. כי ודאי ד' גליות היו, ג' כנגד ג' קליפות של האגוז שהן, הא', תהו, שהוא קו ירוק, דהיינו קליפה ירוקה של האגוז. הב', בהו, שהוא אבנים מפולמים, שהם סלעים חזקים, שבפלי המשנה פסקו מהם כמה פסקים, ואחוזים בהם, להוציא מים של תורה, ומשום זה נקראים אבנים מפולמות, משום שמתן יוצאים מים. קליפה הג', היא (דפרי דף רע"ט ע"א)

ודא כ בסוף גלותא. ובגין דא קץ דפורקנא נוקב עד התהום : רבה. ורעיא מהימנא, תהום הוא המות בהיפוך אתוון, ולית מות אלא עניותא, אנת נחיתת תמן. והא קא ׀ אתבריר לעילא, קמי תנאים ואמוראים, וכלהו נחתין בגינך בתהומא לסייעא לך.

(ס) ואנת תניא דמסייע לך יתיר מכלהו, בגין דאנת : ליתן דימא דאורייתא, מאריה דכל נונין ׀ ליתן אתקרי, על שם אורייתא, דאתמר ׀ ביה ׀ כי לית חן הם לראשך. ׀ ובך ׀ אדם ובהמה תושיע יי. אדם דאתמר ביה ׀ אדם כי ימות באהל, ואוקמוה מארי מתניתין, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עניותא. ובהמה, אלין עמי הארץ, דאינון מתכפיין כסוס כפרד תחות מארי מתניתין.

(סז) אדהכי הא בוצינא קדישא : אתא, פתח ׀ רעיא מהימנא ואמר, ׀ מארי מתניתין מאן איהו ליתן. אמר ליה בוצינא קדישא, ׀ האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעייתא, וצדיק, דאתמר ׀ ביה, גוף וברית חשבינן חד. ואתרבי בימא דא, דאיהי אימא עלאה, ים, דבה מייחדין לקביה כיה כיה אתוון, דאינון ים בחושבון, ואיהו ׀ בה. ׀ אמר רימ, ודאי ליתן : דקאים על שפת הים, ועלמא קאי על סנפירוי, דא י צדיק יסוד עולם, דכל עלמא קאים עלוי. אמר בוצינא קדישא, זכאה חולקך רימ. ד

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א (משלי א.) ח (תהלים לו) לעיל את סא צ"ב. כ סוף. ז ל"ג רבה. מ אתברירו. נ מוסיף ליתן
 ב (במדבר יט) שמות ו צ"פ. י (משלי י) ב"א נחש ברית. ס מוסיף זה ליתן. פ בה. ׀ ובן.
 צ ל"ג אתא. ק ואמר רע"מ. ר במארי. ש מאי
 דאיהו דרגיה. ת ל"ג ביה. א ל"ג בה : כה. ב דא
 ו"ג אמר רימ ודאי. ג קאים. ד בדפריי כתבו כאן חסר.

מאמר

הסולם

הליתן

שבאותו דור הנ"ל, אלא שהט ערב רב. וזה יהיה בסוף הגלות. ומשום זה הקץ של הגאולה נוקב עד תהום רבה. שהוא גלות רביעית הנקראת תהום רבה. ורעיא מהימנא, אתה ידרת שמה, תחום הוא המות בהפוך האותיות, ואין מות, אלא עניות, דהיינו עניות מדעת. והרי נבדר זה למעלה לפני התנאים והאמוראים, שכולם ירדו בשבילך בתהום, דהיינו בגלות חד' לעונר לך.

מאמר הליתן

(ס) ואנת תניא דמסייע וכו' : ואתה תניא דמסייע לך, כלומר שאתה עוזר את עצמך, יותר מכולם, משום שאתה הליתן של ימה של תורה, כי אדונם של כל הדגים נקרא ליתן, שהוא על שם התורה שנאמר בה, כי לית חן הם לראשך. ובך אדם ובהמה תושיע יי. אדם היינו ותי, שנאמר בו אדם כי ימות ׀ (דפריי ה' רע"ט ע"א)

באווהל, והעמידו בעלי המשנה, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ואין מיתה אלא עניות. ובהמה, אלו עמי הארץ, שהם נכנעים כסוס כפרד, תחת בעלי המשנה. (סז) אדהכי הא בוצינא וכו' : בתוך כך בא המאור הקדוש, שהוא רי"ש, פתח רעיא מהימנא ואמר, בעלי המשנה, מי הוא ליתן, אמר לו המאור הקדוש, זה הוא שמדרגתו עמוד האמצעי וצדיק, שנאמר בו, גוף שהוא תי"ת, וברית, שהוא יסוד, אנו חושבים אותם כאחד. והוא גדל בים הנה, שהיא אמא עלאה, דהיינו בינה שהיא ים, שבה מיחדים אל הקביה כיה כיה אותיות, שבשמע ישראל ושבבשכמל"ו, שהן בחשבון ים, דהיינו חמשים והוא בה, שחוא נמצא באותו היס, שהוא בינה. אמר רעיא מהימנא, ודאי ליתן הוא העומד על שפת הים, והעולם עומד על סנפיריו, שלותו זהו צדיק יסוד עולם, שכל העולם עומד

סח) בת קול בגלותא, עד דתייתי אנת לגבה, דאנת קול דילה, דכל אשה בת בעלה, כמה דאת אמר ותהי לו לבת. מאורשה איהי לך, עדיין לא עאלת עמה לחופה.

סט) אתמר, צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה. והכי שכינתא, אימא עלאה, צועקת על בנה, ואין מושיע לה, עד דייתי עמודא דאמצעייתא בגינה, דאיהו מושיע. דבגינה ס אתמר, הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע לעילא, ואנת לתתא. ובגין דאנת בדיוקניה, אתמר בר, ואתה פה עמוד עמדי. דכלהו ישראל אהדרו לאהליהון, ואנת לאו, עד פורקנא בתרייתא. ומאן גרם דא, ערב רב. דבגינייהו, וישלך מידו את הלוחות. ומההיא שעתא נפלה, ולא אתפרקת מערב רב, דאתמר כ בהון ג וגם ערב רב עלה אתם. בכל דא לא אתפרשן מישראל. ושפחה מגברתה, עד פורקנא בתרייתא.

ע) אנת ברא דמלכא, כגוונא דילך אתמר בעמודא דאמצעייתא * בכלא, חדוה דילך, כחדוה דיליה יהא, כד ייתי למפרק לכלתיה, והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'. דהא לבושין דילה בגלותא חשופין, ובזמנא דאיהי מתלבשת בהון, איהי אמרה ס אל תראוני שאני שחרחורת. ואלין קליפין אינון, משחית אף וחמה, נוקבא בישא, שפחה בישא, שבתאי, ושפחה כי תירש גבירתה, דאיהי שבת מלכתא. משחית אף וחמה, סחרין לתלתא אבהן.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ה ל"ג כד"א ותהי לו לבת. ו ל"ג לך. ז עבדת. ח אמר מלה; אימא דילה; אימא דיליה. ט מוסיף אתמר עני ורוכב על חמור. י מוסיף וקביה עד. כ ל"ג בהון. ל ל"ג אנת. מ ל"ג איהי. נ מוסיף עון משחית. ס נוקבין בישיין. ע דא איהי. (זכריה ט) בשלח פב צ"ו. (ז) (דברים ה) לעיל ואתחנן אות ל צ"ו. (ח) (שמות לב) משפטים קד צ"מ. (ט) (שם יב) וישלח מו צ"ו. (ס) (תהלים יט) בהעלותך א צ"ב. (ס) (שיר א) תוריע כא צ"ו. (ס) (משלי ל) משפטים קלט צ"ט.

צעקה הנערה — ואין מושיע לה

הסולם

מאמר

שהוא המושיע, שבשבילה נאמר, הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע למעלה ואתה למטה, ומשום שאתה בצורתו, של ד"א, נאמר בר, ואתה פה עמוד עמדי, וכל ישראל חזרו לאהליהם ואתה לא, עד הגאולה האחרונה. ומי גרם זה, הם הערב רב שבשבילם, וישלך מידו את הלוחות. ומשעה שהיא נפלה השכינה, ולא נגאלה מערב רב, שנאמר בהם, וגם ערב רב עלה אתם. ובכל זה אינם נפרדים מישראל, והשפחה אינה נפרדת מן גברתה, עד הגאולה האחרונה.

ע) אנת ברא דמלכא וכו': אתה בן מלך, כדוגמא שלך, למדנו בעמוד האמצעי, בכל דבר, השמחה שלך תהיה כשמחתו כשיבא לגאול את השכינה, והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'. כי הלבושים שלה בגלות חשכים, ובזמן שהיא מתלבשת בהם, היא

עומד עליו. אמר המאור הקדוש, אשדי חלקך רעיא מהימנא.

מאמר צעקה הנערה — ואין מושיע לה
סח) בת קול בגלותא וכו': (חסד ההתחלה) הבת קול שהיא המלכות היא בגלות, עד שאתה תבא אליה, כי אתה הוא הקול שלה, כי המלכות ה"ט דבור, ומשה שהוא ד"א, הוא הקול של הדבור, והדבור היא בת של הקול. ונקראת בת משום שכל אשה בת בעלה היא, כמשי"א, ותהי לו לבת. ע"כ נקראת בת קול. והיא מאורשה לך כי עדיין לא נכנסת עמה לחופה. שהיא הגאולה.

סט) אתמר צעקה הנערה וכו': למדנו צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה. וכך היא השכינה האם העליונה, צועקת על בניה שהם ישראל, ואין מושיע לה, להוציאם לגאולה, עד שיבא עמוד האמצעי, שהוא ד"א, בשכיילה, (ספרי דף רע"ט ע"א) דף רע"ט ע"ב)

עא) ולא עוד, אלא מה דהות ברתא דמלכא, י על הויה, דכלילן באבהן ה' קדמאה באברהם. ה' תניינא ביצחק. ו' ביעקב. והות י' רישא עלייתו. אתמר, ז) נפלה עטרת ראשנו. ואמתילו רבנן מתלא, למלכא דהוה ליה עטרה על רישיה, ואילן יאה קדמיה, אתיא ליה שמועה בישא, ז ארמי עטרה מעל רישיה. ומה דהות י' על הויה. י' לעילא, אתהדר הוה"י, י' לתתא. ובגין דא אמר דוד, ט) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת י' היתה זאת.

עב) קום פ ר"מ, טול אבנא דא בידך, דאתמר ר בה, ה) על אבן אחת שבעה עינים. לתברא קליפין דאגוזא, דהא כמה רועים פרנסי דרא, אתכנשו על האי אבנא, דאיהי סלע דילך, לאפקא מיא מתמן, דכלה דילך מעין ט החכמה. בהאי סלע, דנביעא דילה באורייתא, ברזין סתימין לית סוף. ועלה אתמר, ט) והחכמה מאין תמצא.

עג) וכל תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא, וכד מסן לקליפה

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

ט) (ארכה ה) תקוני וזה תסיג צנה. ט) (תהלים קיח) ב"א קיב צ"א. וז) (זכריה ג) נשא קבו צ"ת. ט) (איוב כח) ויצא סח צ"א. ז) ליג רישא. ז מוסיף ארמי ליה. ק ליג ר"מ. ז ביה. ט החכמה האי בסלע.

מאמר

הסולם

עטרה על ראשו ואילן גאה לפניו

שבמלכות, והיא עולה ומגלה החכמה שבי' דהויה שלו, ונעשית לו עטרה על ראשו, ונבחן שהמלכות היא י' דהויה וגוף הו"א הוא הו"ה דהויה. ת"ש, מתלא למלכא דהוה לית עטרה על רישיה, שה"ס המלכות המאירה בי' דהויה דז"א, ואילן יאה קדמיה, היינו הו"ה, שהן ג' קוין דז"א, אמנם בעת הגלות נתמעט ד"א לר"ק בלי ראש, והמלכות נקודת הסיום שלו. וז"ש אתיא ליה שמועה בישא וכי מה דהות י' על הו"ה, אתהדר הוה"י, כי נפלה ונעשית נקודת הסיום תחתיו.

היא אומרת, אל תראוני שאני שחרחרת, ואלו הקליפות הן, משחית אף ותמה, שהם חג"ת דקליפות דורינו הדבר דקליפה שכולל אותן. והנוקבא הרעה שלו, שפחה הרעה, היא שבתאי, שעליה נאמר, ושפחה כי תירש גבירתה, שהיא שבת המלכה. משחית אף ותמה, שהם חג"ת דקליפה, מסובבים לג' אבות, שהם חג"ת דקדושה.

מאמר עטרה על ראשו ואילן גאה לפניו עא) ולא עוד אלא וכי: ולא עוד, אלא מה שהיתה הבת מלך, שהיא השכינה, י' על הו"ה, הכלולות באבות, ה' ראשונה באברהם, שהוא חסד. ה' שניה ביצחק שהוא גבורה. ו' היתה כלולה ביעקב שהוא תפארת. והי' היתה ראש עליהם, נאמר, נפלה עטרת ראשינו. דאמשילו חכמים משל למלך שהיתה לו עטרה על ראשו, ואילן גאה לפניו, גאה אליו שמועה רעה הוא משליך העטרה מעל ראשו. ומה שהיתה השכינה י' על הו"ה, שהיתה הי' למעלה, חזר להעשות הצידוף הוה"י, שהי' היא למטה. ומשום זה אמר דוד, אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת ה' היתה זאת. פירוש. כשז"א ומלכות הם בגדלות נמצא ד"א באור החסדים, והמלכות באור האכמה. וכשמתייחדים שניהם נכלל גם ז"א מחכמה (דברי דף רע"ט ע"ב)

מאמר ודברתם אל הסלע עב) קום ר"מ טול כ"י: קום רעיא מהימנא, קח אבן זה בידך, שהיא המלכות, שנאמר בה, על אבן אחת שבעה עינים, כדי לשבר הקליפות של האגוז (כנ"ל אות ט"ג) כי כמה רועים פרנסי הדור נתאספו על אותה האבן, שהיא הסלע שלך, להוציא מים משם, כי הכלה שלך, מלכות, היא מעין החכמה בסלע הזה שהוא נובע בתורה בסודות סתומים לאין סוף. ועליה נאמר, והחכמה מאין תמצא. עג) וכל תוקפא דלהון וכי: וכל הכח שלהם הוא להעביר הקליפה העליונה, וכשמגיעים לקליפה השניה, שהיא חוקה, הוא קשה להם, ומכים בה כל ימיהם כולם, בלשוניהם

תניינא, דאיהי תקיפא, איהי קשיא לון, ומחאן ה בה א כל יומיהון כלהו, בלישנהון
 דאינון תקיפין כפטישין, ולית לון רשו לאפקא מינה ב מיא. אלא ג אלן
 ספין דנפקין על ידך, בזמנא דאתמר בה, ה ויך את הסלע במטהו פעמים.
 ובמחאה תניינא נפקי ד אלין טפין. ואלין אינון רמיון דחכמה, רמיון דקבלה,
 דאינון בחגיגה, ושאר מתניתין. והאי אבן לית מאן דאפיק מינה חכמה, דאיהי
 מלגאו, דלית לה סוף, ה בר אנת, דאתמר בך הלכה למשה מסיני.
 (ד) פתח רעיא מהימנא ואמר, סבא סבא, אית סלע, ואית סלע, אית
 אבן, ואית אבן. אית אבן דשמא דיהויה, ו עלה אתמר א ואבנא די מחת לצלמא
 הות לטור רב. ואית אבן דאיהי ב אבן משכית, דלית תמן נביעו דמיא דחכמתא,
 ולא דבור.

חלופי גרסאות

מסורת הנהו

ה (במדבר כ) פנחס אור תרצט ציל וזר חרש ל
 ט"ב שליה ט"ד שמיח תקונים חדשים צח ט"ב ש"א.
 א (דניאל יב) תקונים חדשים קו ט"א ש"ב
 ב (ויקרא כז).
 ה לת א ל"ג כל יומיהון. ב ל"ג מיא. ג ל"ב אלן.
 ד ל"ג אלן. ה דאיהו מוחא מלגאו ול"ג בר אנת
 דאתמר בך. ו מוסיף ואיהו עלה.

ודברתם אל הסלע

הסולם

מאמר

שתא משה. והוא מכה פעמים מתחילה מכה
 במסך דמנעולא, ואח"כ במסך דמפתחא. כי
 גונו את המנעולא כדי שלא תעכב גילוי
 המוחין. כמ"ש כל זה באורך לעיל (ל' דף י"ג
 ד"ה ונתבאר ע"ש) וז"ש ובמחאה תניינא
 נפקי אלין טפין, דהיינו במיעוט דמפתחא
 דוקא, וכן משם ולהלאה כל החכמים מוציאים
 ומגלים המוחין שה"ס טפות מים רק ממפתחא
 בלבד. ולפיכך בקשו מרעיא מהימנא שיקרב
 את גמר התקון, ויקח את אבן הזה, שה"ס
 מלכות דמנעולא, ויתקן אותה. וז"ש (באות
 ע"ב) קום רעיא מהימנא טול אבנא דא
 בידך וכו'. דהיינו האבן דמנעולא.

בלשוניהם, שהן חזקות כפטישים, ואין להם
 רשות להוציא ממנה מים. אלא אלו הטפות
 שיצאו על ידך, בזמן שנאמר בה, ויך את
 הסלע במטהו פעמים, ובהכאה השניה יצאו
 אלו טפות. והם הרמזים של חכמה הרמזים
 של חכמת הקבלה, שהם במסכת חגיגה ושאר
 משניות. האותו אבן אין מי שיוציא ממנה
 חכמה שהיא בפנים, שאין לה סוף, חוץ ממך,
 שנאמר בך, הלכה למשה מסיני.

פירוש המלכות נקראת אבן. ונודע שיש
 ב' מיני מלכות, א' עצם המלכות מטרם
 שנמתקה בבינה, הנקראת מנעולא. ומלכות
 השניה אחר שנמתקה בבינה הנקראת מפתחא.
 וכל המוחין המתגלים בז"א ומלכות, הם
 מבחינת המלכות דמפתחא. אבל מבחינת
 מנעולא אין מתגלה כלום, כי אינה ראויה
 למוחין כלל, עד גמר התקון. (כנ"ל ב"א דף ד'
 ד"ה וכבר). וז"ש וכל תוקפא דלהון לאעברא
 קליפה דלעילא, דהיינו שמעברים הדינים
 והקליפות מן המלכות דמפתחא ומגלים המוחין
 ממנה. וכד מוזן לקליפה תניינא דאיהי
 תקיפא, דהיינו לדינין דמלכות דמנעולא.
 ולית לון רשו לאפקא מינה מיא. כי ממנעולא
 אינם יכולים לגלות המוחין מטרם גמר התקון.
 אלא אלין טפין וכו' ויך את הסלע במטהו
 פעמים, שה"ס המיעוט דקו אמצעי הממעט
 את השמאל, בכח מסך דחירק שבקו אמצעי,
 (דפריי דף רע"ט ע"ב)

(ד) פתח רעיא מהימנא וכו': פתח
 רע"מ ואמר, זקן זקן יש סלע ויש סלע, יש
 אבן ויש אבן. יש אבן של שם הויה, דהיינו
 שעולה ל"ה דהויה ונעשית עטרה על ה"ה
 דהויה כנ"ל. שעליה נאמר, ואבנא די מחת
 לצלמא הות לטור רב, כי ה"ה דהויה ה"ס הר
 גדול. ויש אבן שהוא אבן משכית, דהיינו
 בחינת שמאל בלי ימין, שעליה נאמר ואבן
 משכית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה
 וגו'. כי עבודה זו להמשיך שמאל בלי ימין
 הוא עבודה זרה. שאין שם נביעה של מי
 תחכמה, כי חכמה בלי חסדים אינה יכולה
 להאיר. ולא דבור ישה"ס גילוי מוחין לחוץ.
 אלא

עו) אלא אבן דאיהי ז סלע, דמשה, עלה אתמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. דאיהי בת קול ולא תליא בה אלא דבור ופיוסא. אבל שפחה, סלע אחרא, דאתקריאת משנה. נוקבא דעבד נער. עלה אתמר, בדברים לא יוסר עבד, אלא דמחאן ומתברין מינה כמה פסקות, ולקטין לון, ואתקרון לקוטות. ועל דמלקטי לון, אתקריאו לקוטות, בלא גביעו דחכמה וקבלה.

עו) אבל סלע דילי, איהי ברתא דמלכא, בגינה אתמר, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, בדבור ופיוס, כברתא דמלכא. ובגין דמחינא בה, לקינא עלה, ואתגזר עלנא מותא. דמאן דמסרב למטרוניתא, חייב מיתה. כל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

א) (במדבר כ) בשלח קיס צ"ח. ז) (משלי כט) ז בדפריי כתבו כאן חסר. ח מוסיף דאתקריאת קליפה. ט מוסיף פסקות ולקוטות. י ועל דמלקטי לון אתקריאו לקוטות בלא גביעו וליג מן ולקטין עד בלא.

מאמר

הסולם

ודברתם אל הסלע

רק לאחורים של המלכות שנפלו ונעשו לפנימיות עולם הבריאה, ושהיא מלובשת במלכות דמטטרון, היא סובלת מאותה הכאה דקו שמאל, להיותה כולה בחינת שמאל. ויש סלע דמשח וכו' ולא תליא בה אלא דבור ופיוסא, כי מלכות דאצילות נבנית מאורא מימין, ויא צריך להמשיך לה חכמה בסוד היחוד של דבור ופיוס, בסויה שמאלו תחת לראשי. ואין שייך בה שום הכאה, כי הכאה אינו נהג רק בקו שמאל, וכל שבא מקו שמאל. אבל שפחה סלע אחר וכו'. שהיא מלכות דמטטרון, שמטטרון נקרא עבד והמלכות שלו שפחה. אשר אחורים דמלכות דאצילות ממצב הא', נתלבו בפנימיותה, שנמצאת כולה שמאל, בה נהג הכאה, ולא במלכות דאצילות, שהיא ימין.

עו) אבל סלע דילי, וכו': אבל הסלע שלי, היא בת מלך, דהיינו המלכות דאצילות, בשבילה נאמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, דהיינו בדבור ופיוס כראוי לבת מלך. ומשום שהכיתי בה, הוכיתי עליה, ונגזר עלינו מות, כי מי שממאן אל המלכה חייב מיתה, כל שכן מי שמכה לבת מלך, ומשום זה נגזר עלי שלא אכנס לארץ ישראל. כי ארץ ישראל היא כנגד הבת מלך, ואני קבור בארץ נכריה, והמלכות שהיא ארץ ישראל, נתעברה ממני, ונאמר, וירד אליו בשבט. ושבט הזה הוא אחד משבטים שלי, כי אני עתיד לרדת שם להיות עם ישראל בגלות. והכל נרמז, ובמקום אחר העמידו בעלי המשנה.

פירוש

עו) אלא אבן דאיהי וכו': אלא אבן שהיא סלע של משה, עליה נאמר, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. כי סלע הזה היא בת קול דהיינו מלכות דאצילות, ואין נהג בה אלא דבור ופיוס. אבל השפחה למלכות דאצילות, שהוא סלע אחר שנקרא משנה, שהיא נוקבא של העבד הנער, שהוא מטטרון, עליה נאמר, בדברים לא יוסר עבד, אלא שמכים בה, ושוברים ממנה כמה פסקי דין, דהיינו בירורים, ולוקטים אותן והן נקראות לקוטות. ועל מה שלוקטים אותן הן נקראות לקוטות, בלי גביע של חכמה וקבלה.

פירוש. המלכות דאצילות, נבנית תחילה מקו שמאל, בסוד ב' מאורות הגדולים, ואח"כ נתמעטה עד לנקודה, ועולה לאורא, ואורא חוזרים ובונים אותה מבחינת הימין, בסוד אבא יסד ברתא, ואז היא נקראת בת מלך או בת קול. כי ויא נק' קול והמלכות בת קול. ובעת שנתמעטה ממצב הא' נפלו ט"ס תחתונות שלה לעולם הבריאה, ונעשו שמה ראש לשועלים, כי נעשו פנימיות עולם הבריאה, אמנם הן נבחות לבחינת אחורים שאינן מאירות, להיותן ממצב הא' שהמלכות היתה שם חכמה בלי חסדים. וכבר ידעת סוד הכאת הסלע, שהוא התעוררות המסך דחירק שבקו האמצעי להכות ולמעט הג"ר דשמאל כדי שיתיחד עם הימין, שמיעוט זה נבחן להכאה במלכות הנבנית משמאל. וכיון שהמלכות דאצילות נבנית מצד ימין מבנין אורא, אין אותה הכאה דקו שמאל נוגע לה כלום, אלא (דפריי דף רע"ט ע"ב)

שכן מאן דמחא לברתיה דמלכא. ובגין דא אתגזר עלי, דלא איעול לארעא
 דישראל, ואנא קבור בארעא נוכראה, ואתעברת מיני, ואתמר, ה וירד אלי
 בשבט. ז והאי שבט, איהו ח חד משבטיא דילי, דאנא עתיד לנחתא תמן למהוי
 עם ישראל בגלותא. וכלא אתרמיז, ובאתר אחרא אוקמוה מארי מתניתין. נ
 (ז) דבי מקדשא, ושמא דמשיח, אתקריאו בשם ידויד. ודא ארבע אנפי
 אדם, ואינון דשבטא דלוי, אינון נפקן מחיון דאינון שאר שבטין, ועאלו בחולקא
 דאדם, דאינון ארבע אנפין דיליה. ומשה איהו אדם בדיוקנא דההוא אדם
 קדמאא דלעילא. ו מה שמו ומה שם בנו. ובגין ח דא, כהנייא וליואי, מזוניהון
 על ידא דמלכא אכיל בפתוריה, ושאר חיילין דמלכא, כל חד יהבין ליה למיכל
 בבית ט מושב דיליה. ורעיא מהימנא י איהו כברא דמלכא, קריב למלכא יתיר
 מאלין דאכלין לפתוריה, דלית מאן דקריב למלכא מכל בני מלכותא, כבריה.
 (ח) קם בוצינא קדישא ואמר, סבא סבא, במלין דילך אשתמודע מאן
 אנת. אנת הוא אדם קדמאא. מה שמו, אתמר עלך. מה שם בנו, אתמר על
 רעיא מהימנא. ובגין דאיהו חדש כמה חדושין באורייתא, חדוה זמינא לגבך,
 א דבן חכם ישמח אב. ק
 (ט) רעיא מהימנא, בפרשתא דא, הוה אדכר כנישו דילך לההוא עלמא,

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

כ ואתעברו מיני ; מינו. ל האי. ט ל"ג חר. נ בדפרי
 כתבו כאן חסר. ט ל"ג קדמאא. ע מוסיף דא אוקמוה.
 פ ל"ג מושב. צ ל"ג איהו. ק בדפרי כתבו כאן
 חסר.

רעיא מהימנא ברא דמלכא וכר

הסולם

מאמר

הוא אדם הראשון, ומה שם בנו, הוא משה.
 ומשום זה, כהנים ולוים, מזוונותיהם הם על
 ידי המלך, שאוכל על שלחנו. ושאר צבאות
 המלך, כל אחד, נותנים לו לאכול בבית מושב
 שלו. ורעיא מהימנא, הוא כבן המלך שהוא
 קרוב אל המלך יותר מאלו האוכלים על שלחנו
 כי אין קרוב אל המלך בכל בני מלכותו, יותר
 מבנו.
 (ח) קם בוצינא קדישא וכר: קם
 המאור הקדוש, שהוא ר"ש, ואמר, אל בעל
 המאמר זקן זקן בדברים שלך נודע מי אתה,
 אתה הוא אדם הראשון, מה שמו, נאמר עליך,
 מה שם בנו נאמר על רעיא מהימנא. ומשום
 שרעיא מהימנא חידש כמה חידושים בתורה,
 יש שמחה אצלך כי בן חכם חידושים בתורה.
 (ט) רעיא מהימנא בפרשתא וכר:
 רעיא מהימנא, בפרשה זו נזכרת האסיפה שלך
 לעולם ההוא. שכתוב, עלה אל הר העברים
 הוה הר גבו וגו'. וראית אותה ונאספת אל
 עמך

פירוש. שהכתוב ובניהו בן יהודיע וגו'
 רומז על משה, וירד אליו בשבט, היינו באחד
 מן הדינים שלו, שהוא דינים דמפתחא כנ"ל,
 ומקרא זה רומז על הגלות, ע"כ כתוב וירד,
 ח"ש, דאנא עתיד לנחתא תמן, למהוי עם
 ישראל בגלותא. ואע"פ שהכתוב מדבר בזמן
 שהיו בארץ ישראל, וכלא אתרמיז, שהכל
 נרמז בכתוב, ובאתר אחרא אוקמוה מארי
 מתניתין היינו בהקדמהז אות ק"ב ובכל
 ההמשך שם.
 (ז) דבי מקדשא ושמא וכר: (חסר
 תחילת המאמר ואינם דברי רע"מ) כי בית
 המקדש ושמו של משיח נקראים בשם הויה,
 וד' אותיות הויה הן ארבעה פני אדם והם של
 שבט לוי, שהם יצאו מחיות של שאר השבטים
 שהן, פני אריה, פני שור, פני נשר, ונכנסו
 בחלק של פני אדם. שהם ארבעה פנים שלו,
 כי פני אדם כולל כל ד' פנים. ומשה הוא אדם
 בצורתו של אדם הראשון למעלה, מה שמו,
 (דפרי דף רע"ט ע"ב)

דכתיב (א) עלה אל הר העברים הזה הר נבו וגו', וראית אותה ונאספת אל עמך וגו', כאשר נאסף אהרן אחיך וגו'. ובהאי פרשתא, אית לך לאהדרא לעלמא, ולהחיות, ולאעלא לארעא דישראל, ולאתחברא בפרשתא דא בכלה דילך, דכתיב בה, (ב) הגני נותן לו את בריתי שלום. ובגיד לא אמר לך קביה ו הכא רד, אלא עלה. דמניה, אנת תהא עאל לארעא דישראל.

(פ) ומה (ג) דאמר בך, (ד) ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה. וי לאינון אטימין לבא, סתימין עיינין, דלא ידעי קבורה דילך, ה דהרית אנת בעי רחמי מקביה, דלא ייעול לך בההוא קבורה, ז דבה אנת מתקרי מת. ח ההיד, ט משה עבדי מת. ואינון טפשאי אמרין, וכי משה הוה מפחד ממיתה, לנפקא מהאי עלמא, לעלמא דאתי, כשאר ברין. ואינון לא ידעין דקבורה דילך, ומותא דילך איך היא.

(פא) דהכי אוקמוה מארי מתניתין, דמתי חוצה לארץ, י אינם חיים. לא אמרי דאינם עתידים להחיות, דאלמלי כך הוה כפרין בתחיית המתים. אלא הכא רזא רברבא, קבורה דיליה בצולמא דלאו הגונה ליה, דאיהי יא ארץ ציה ועיף בלי מים, ולית מים אלא תורה, ובה יב לא תאר לו ולא הדר. ומאן דחזי ליה בההוא צולמא, ונראהו ולא מראה ונחמדוהו. ובגיד, נבואת י ישעיה ה הנה ישכיל עבדי, קא רמיז עליה.

(פב) ובגין ההוא קבורה, הוה בעי רחמי דלא ימות תמן ה בחיל, לפום

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (במדבר כז) זהר חדש ל סיג שי. ט) (במדבר כה) נח נט ציא. י) (דברים לד) יתרו קיה ציל. יא) (יהושע א) תזריע לט ציל. יב) (תהלים מב) תרומה סד ציא. ט) (ישעיה נג) חלק א' בהשמטות רנב. ט) (שם נב) וישב נ ציב. ו ל"ג הכא. ט דאתמר. ת דהא. א דאנת תקרי ול"ג דבה. ב ל"ג ההיד משה עבדי מת. ג ל"ג אינם. ד ל"ג ישעיה. ה ל"ג בחיל לפום. טרומה סד ציא. ט) (ישעיה נג) חלק א' בהשמטות רנב. ט) (שם נב) וישב נ ציב.

מאמר

הסולם

רעיא מהימנא ברא דמלכא וכו'

כשאר הבריות, לצאת מעולם הזה לעולם הבא, והם אינם יודעים איך היה הקבורה שלך והמות שלך.

(פא) דהכי אוקמוה מארי וכו': כי כך העמידו בעלי המשנה, שמתו חוצה לארץ אינם חיים. אינם אומרים שאינם עתידים להחיות, שאם היו אומרים כך היו כופרים בתחיית המתים. אלא כאן סוד גדול. כי הקבורה שלו של משה, היתה בצלם שאינו הגון לו, שהוא ארץ ציה ועיף בלי מים, דהינו במדבר, ואין מים אלא תורה, כלומר שהמדבר הוא מקום הקליפות, ובה לא תואר לו ולא הדר, ומי שראה אותו בצלם ההוא, נאמר, ונראהו ולא מראה ונחמדוהו. ומשום זה, נבואת ישעיה המתחלת הנה ישכיל עבדי רומזת עליו.

(פב) ובגין ההוא קבורה וכו': ומשום

קבורה

עמך וגו', כאשר נאסף אהרן אחיך וגו'. ובפרשה זו יש לך לחזור לעולם ולחיות, ולכנס לארץ ישראל, ולהתברר בפרשה זו בכלה שלך, שהיא ארץ ישראל, דהיינו מלכות, שכתוב בה, הגני נותן לו את בריתי שלום. שהיתה שלו, ונתנה לפנחס (כ"ל פנחס אות קל"ג) והוא אינו חסר, ומשום זה לא אמר לך כאן הקביה רד, אלא עלה אל הר העברים. כי מן הר הזה תכנס לארץ ישראל.

(פ) ומה דאמר בך וכו': ומה שאמר בך, ולא ידע איש את קבורתו וגו', אוי לאלו אטומי הלב, סתומי העינים שאינם יודעים קבורה שלך, כי היית מבקש רחמים לפני הקביה שלא יכניסו לך באותה קבורה שבו אתה נקרא מת. ד"ש, משה עבדי מת. ואלו הטפשים היו אומרים, וכי משה היה מפחד ממיתה (סרי דף רע"ט ע"ב *) דף ר"ט ע"א

דהוה בארץ ציה רעב ועיף וצמא בלי מים, דאיהי אורייתא. ובגיד אתמר עליה, עלה אל הר העברים הזה. משפלותא דיליה, אחזי ו ליה מעלתיה, אעיג דאנת קבור באתר דלאו הגון ז לך, ערום בלא לבושינ ן דילך, דאינון עור ם ובשר, נע ונד מאתר דילך, ומטלטל וגלי. הא פנחס דעבדת טיבו עמיה, דאתמר עלך, הנני נותן לו את בריתי שלום, הא איהו . יעביד טיבו עמך, וביה תסתלק בפרשתא דיליה. כ דבה כלה דילך, תמן תתייחד עמה, כחתן עם כלתיה.

(פג) דהא ז אנת, אי לא הוית קבור ם לבר מארעא קדישא, לבר מכלה דילך, לא הוו ישראל נפקין מגלותא. ובגינך אתמר, ם והוא מחולל מפשעינו. אתעבידת חול בגין חובה ופשע דישאל בקבורה דילך, נ דאתמר כך ם ויקבור אותו בגיא. ומה כתיב בקבורה דילך. (ג) כל גיא ינשא, כל שפל ונמוך ינשא בגינך, דאינון ישראל, דאינון שפלים מכל אומה ולישון. וכל הר וגבעה ישפלו, ם דאינון רשיעייא, וגסי הרוח.

(פד) והאי איהו, (ז) ובחבורתו נרפא לנו, בחבורה דאתחבר עמנא בגלותא, נרפא לנו. דאנת הוא כשמשא דנהיר, דאעיג דאתכנש בליליא, נהיר הוא ם בסיהרא, ובכל ככביא ומזלי. הכי אנת נהיר, בכל מארי הלכות וקבלות. ולך אשתקיין בגניזו, כמבועא דאשקי לאילנין תחות שרשיהון בגניזו, עד דאתבקע מימיו באתגלייא. ההיד, (ח) יפוצו מעינותיך חוצה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ו ל"ג ליה. ז ל"ג לך. ח ל"ג דילך. ט מוסיף ובשר תלבישיני. י עביד. כ ל"ג דבה כלה דילך. ל מוסיף אנת תועלת גדול בקבורתך. מ מוסיף לבר בחוצה לארץ. נ ל"ג דאתמר כך. ס אינון ם ואינון. ע בכל ול"ג בסיהרא.

(שם ג) ויקהל קטו צ"כ. (ט) (דברים לד) זהר וזש ח ט"א שלי"א שלי"ו תקונים חדשים צח ט"ג שלי"ח. (ז) (ישעיה מ). (ז) (שם ג). (ח) (משלי ה) תולדות מז צ"ג.

רעיא מהימנא ברא דמלכא וכי

הסולם

מאמר

הכלה שלך, לא היו ישראל יוצאים מן הגלות. ובשבילך נאמר, והוא מחולל מפשעינו, כי נהיית חול בקבורה שלך, בשביל עון ופשע של ישראל, שנאמר כך, ויקבור אותו בגיא. ומה כתוב בקבורה שלך כל גיא ינשא, דהיינו, כל שפל ונמוך ינשא בשבילך, שהם ישראל שהם שפלים מכל אומה ולשון. וכל הר וגבעה ישפלו. הם הרשעים ועזי הרוח.

(פד) והואי איהו ובחבורתו וכו': זה הוא ובחבורתו נרפא לנו, דהיינו בחבור שנתחבר עמנו בגלות, נרפא לנו. כי אתה הוא כשמש המאיר, שאע"פ שהשמש שוקע בלילה, מאיר הוא בלילה ובכל הכוכבים והמזלות. כך אתה מאיר בכל בעלי הלכות וקבלות. ולך הם נשקים בסתר, כמו מבוע המשקה האילנות תחת שורשיהם בסתר, עד שמתבקע מימיו בגלוי. ז"ש, יפוצו מעינותיך חוצה.

קבורה הזו, היה מבקש רחמים שלא ימות שם בחוץ לארץ מפני מה שהיתה בארץ ציה ועיף בלי מים, שהם התורה. ומשום זה נאמר עליו, עלה אל הר העברים הזה, משפלותו הראה לו מעלתו. דהיינו אע"פ שאתה קבור במקום שאינו הגון לך, בלי הלבושים שלך, שהם עור ובשר, נע ונד ממקום שלך, ומטלטל, וגולה. הרי פנחס, שעשית חסד עמו, שנאמר עלך, הנני נותן לו את בריתי שלום, הרי הוא יעשה חסד עמך, ובו תתעלה בפרשה שלו. דהיינו בהפרשה הנני נותן לו את בריתי שלום. כי פנחס, הוא אליהו מלאך הברית, שהוא יעזור למשה להתחבר עם ב' משיחין להוציא את ישראל מן הגלות כמ"ש בכ"ט ברעיא מהימנא. שבה כלה שלך, דהיינו המלכות, שם תתיחד עמה, כחתן עם כלתו.

(פג) דהא אנת אי וכי: כי אתה, אם לא היית קבור לחוץ מארץ הקדושה, לחוץ מן (דפרי דף ר"ט ע"א)

פה) דאנת הוא אוף הכי, כשמשא דאזיל בימי החורף תחות מבועין, וכד מטי פורקנא, תהא כשמשא דאזיל בקיץ לעילא ממבועין, ויהון צוננין ברחמי. דכד אנת תחותיהו, אינון חמיץ בדינא. אתא רעיא מהימנא, ובריך לבוצינא קדישא, ואמר ודאי אנת הוא דנהיר לי, בזמנא דאתמר עלי, ה) כי בא השמש, כבה השמש, דאחשיך נהוריה. יהא רעא, דידר'ד פ) ינהיר שמיה עלך. פו) ועוד אמר בוצינא קדישא, ודאי אנת ז) הוא כלא, ק) דאמר, ט) אם יהיה נביאכם וגו'. ר) ובג'ד, כד אתגלייא אימא עלאה לך, אמרת ה) אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. בגין דאיהי רחמי, אתמר בה לא יבער ט) הסנה.

פו) וחמש נהורין אית לה, דאתקריאו קרני החמה, עד הוד, ומתמן עד הוד, הוּו נהרין בך ר"מ, והאי איהו ת) ונתן הוד למשה, לאשתמודעא דכלהו לך אתייהבו, אפילו עד הוד. ובג'ד, פני משה כפני חמה. ואלין חמש, סלקין לחמשין תרעין דבינה.

פח) ובאלין חמש * דאתמר, דאינון חמש אור דיומא קדמא, ב) דאינון לקבל חמש אצבעין דימינא אתחזיא לך בסנה. בגין דעתיד אנת, לאפקא זרעא דאברהם מן גלותא, דאיהו דרגא ג) ימינא. ומתמן בינה איהו רחמים גמורים, יד

חסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (בראשית כח) ויצא א צ"ג ט) (במכור יב) פ) נהיר; דנהיר. צ) ל"ג הוא. ק) ויאמר. ר) ל"ג וישב כז צ"ב. ה) (שמות ג) תקוני זהר ת"ע ככו; ובג'ד. ט) ל"ג הסנה. ת) ל"ג ונתן. א) ל"ג דאתמר. ב) ל"ג דאינון לקבל חמש אצבעין. ג) מוסיף דאברהם ימינא.

מאמר

הסולם

מראה במראה דמיון וחלמא

פו) וחמש נהורין אית וכו': וחמשא אורות יש בה בבינה הנקראים קרני החמה, כי הבינה נקראת חמה, שהם מחסד עד הוד, ומשם, מן הבינה, עד הוד היו מאירים בך רעיא מהימנא. וזה הוא שנתן ההוד למשה, להודיע, שכל חמש הספירות חג'ת נ"ה נתנו לך כי אפילו הוד ניתן לך. ומשום זה פני משה כפני חמה, דהיינו כבינה שנקראת חמה. ואלו חמש ספירות עולים לחמשים שערי בינת כי כל ספירה כלולה מעשר ספירות.

פירוש כאן המדובר מבחינת הכלים, אשר העליונים ניתנו בתחילה ולבסוף התחתונים (כו"ל בפתחיה לחכמת הקבלה אות כ"ד) ולפיכך כיון שזכה להוד, בהכרח שכבר קבל כל הספירות שקדמו להוד.

פח) ובאלין חמש דאתמר וכו': ובאלו חמש שאמרנו, שהם חמש פעמים אור הנאמרים ביום ראשון של מעשה בראשית, שהוא חסד, שהם כנגד חמש אצבעות דיד ימין, שהוא חסד, הם

פה) דאנת הוא אוף וכו': כי אתה הוא גם כן כמו השמש ההולך בימי החורף תחת המבועים בסתר, ומחמם אותם, וכשתגיע הגאולה, תהיה כשמש ההולך בקיץ למעלה מהמבועים, ויהיו צוננים בלי דין, אלא ברחמים. כי כשאתה תחתיהם, הם חמים בדין. בא רעיא מהימנא וברך את המאור הקדוש, ואמר, ודאי אתה הוא המאיר לי בזמן שנאמר עלי כי בא השמש, שהוא אותיות כבה השמש, שמחשיך אורו. יהי דצון ששם הויה יאיר שמו עליך.

פו) ועוד אמר בוצינא וכו': ועוד אמר המאור הקדוש, ודאי אתה הוא הכל, שנאמר, אם יהיה נביאכם וגו'. ומשום זה כשנתגלה לך, אמא עלאה, שהיא בינה, אמרת, אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה, כי משום שהבינה היא רחמים, נאמר בה לא יבער הסנה. דהיינו שלא יבער המכונה סנה.

(דערי דף ר"ם ע"א)

הגדולה. אבל מסטרא דגבורה, יד החזקה, חמש רקיע, ביום שני, לקבל חמש אצבען דשמאלא. אבל מסטרא דדרגא דילך, ובני ישראל יוצאים ביד רמה. דגוף ותרין דרועין ותרין שוקין, לקבל חמש אצבען, ה' ה' ה' ה' אצבען דיד ימין, וה' דיד שמאל, ותרין דרועין ותרין שוקין וגוף, דאינון חמש דסלקין ייה. איל רעיא מהימנא, בריך אנת, לאמא עלאה. אבל האי ייה שויא לי ה', בגין מטה האלהים, דאיהו ר'. ואמר ודאי הכי הוא.

פט) אמר ליה רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, לאתתקפא מלין דילך, דמראה איהי לימינא, חשוב במראה דאתמר ביה במראה אליו אתודע, ותשכח רמיח, דסליק בחשבון אברהם. אמר בוצינא קדישא, בקדמיתא אתחזי לך האי חיזו, דאתמר ביה במראה אליו אתודע. ולבתר דאמרת, אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה. דאדכיר ביה ה' זמנין הסנה. כען אתגלייא לך חיזו דא, ברמיח פקודין אלין, דאינון בחמשה חומשי תורה. קם ר"מ, ונשיק ליה, וברייך ליה.

צ) אמר ליה בוצינא קדישא, האי מראה, לזמנין איהו באות ה' המראה

חלופי גרסאות

מסודת הזהר

א) (שם יד) שמות קג צ"כ זהר חדש מד ט"ב
 ב) (במבדכ יב) לעיל אות פו
 ג) (שמות ג) לעיל אות פו צ"ת
 ד ל"ג אבל ה וה' ו וה'. ז לאדון. ח ל"יה ה' : ליה
 ה"י : ליה ול"ג ה'. ס ל"ג ואמר. י דאיהו לך
 המראה הגדול ול"ג מן ותשכח עד המראה הגדול.
 כ בסנה.

מראה במראה דמיון וחלמא

הסולם

מאמר

שלך, שאמרת שמראה היא בינה (לעיל באות פ"ו) והרי מראה היא לימין כי תחשוב הגימטריא של במראה, שנאמר בי במראה אליו אתודע, ותמצא שהוא בגימטריא רמיח, העולה בגימטריא אברהם, שהוא חסד. שזה ראייה שבמראה הוא חסד דז"א, ולא של בינה. אמר לו המאור הקדוש. מתחילה נראה לך מראה ההוא שנאמר בו, במראה אליו אתודע. שהיא בינה, ואחר כך אמרת, אסורה ואראה את המראה הגדול הזה דהיינו בינה, שזוכר בו חמש פעמים הסנה, דהיינו כנגד ה' אורות הימין שבבינה המאירים ה"פ סנה, שהם ה' דינים שבה, והם מתהפכים לרחמים כמו בינה, וע"כ לא יבער הסנה כנ"ל. ועתה נגלה לך שוב מראה הו' ברמיח מצות עשה שהם בה' חומשי תורה, דהיינו ה' אורות דחסד דז"א שנקרא חורה. קם רע"מ, ונשק אותו וברכב, וצריכים לדעך שיש ב' מראות, מראה המאירה היא ז"א, וכך בינה, כמו שאומר סאן. ומראה שאינה מאירה היא מלכות.

הם שנראו לך בסנה, משום שאתה עתיד להוציא זרעו של אברהם מגלות, שהוא מדרגת ימין שהוא חסד, ומשם הבינה היא רחמים גמורים, בסוד יד הגדולה, שהיא חסד. אבל מצד הגבורה, הנקראת יד החזקה, חמש ספירות שלה הי"ט חמש פעם רקיע שנאמר ביום שני דמעשה בראשית, שהם כנגד ה' אצבעות דיד שמאל, אבל מצד המדרגה שלך, שהוא קו האמצעי, נאמר ובני ישראל יוצאים ביד רמה, שהוא כנגד הגוף שהוא קו האמצעי. שהוא כולל גוף וב' זרועות וב' שוקים, שהם ח' בחינות כנגד ה' אצבעות שביד, ונמצא שני ידים אלו, הן ה' ה' ה', דהיינו ה' אצבעות דיד ימין, וח' אצבעות דיד שמאל, וב' זרועות וב' שוקים וגוף שהם ה'. והם ביחד עולים י"ה, אמר לו רעיא מהימנא ברוך אתה לאמא עלאה, שהיא בינה. אבל י"ה אלו שהם ג' ידים, חגית, הנ"ל, עושים לי ה' אחרונה בשביל מטה האלקים, שהוא ז'. דהיינו ז"א. כלומר, ש"ה שהם חגית, בונים המלכות בשביל ז"א. אמר, ודאי כך הוא.

צ) אמר ליה, בוצינא וכי : איל רע"מ, מאור קדוש, מראה זה, פעמים היא באות ה' המראה הגדול, ומאירים היא באות ב' במראה אליו

פט) אמר ליה רעיא מחיטאנו כו' : איל רע"מ, מאור קדוש, הנני להתקיף הדברים (דפו"י דף ר"ט ע"א *) דף ר"ט ע"ב

הגדול. ולזמנין איהו באות ב', במראה אליו אתודע. ולזמנין במ"ם, ה' ממראה מתניו ולמטה. ולזמנין בכ' ה' כמראה אדם עליו. ולזמנין בר', ה' ומראה כבוד יי'. ולזמנין למראה. לא הו"ל למהוי תוספת את כלל, בר ב' מן במראה. אלא ודאי, האי מראה כלילא איהי מעשר ספירן, וכל את אחזי ספירה דילה, כגון כמראה ג' באת כ', אחזי על כתר, והכי שאר אתון, כל חד אחזי על ספירה דילה. ולא צריך לארכא הכא, ולחכימא ברמיזא.

צא) וכמה חזיונות ה' אית לה, ודמיונות ומראות ג' אית לה, וכלא אשתמודע בעין השכל דלבא, דאתמר בה הלב יודע הלב מבין. ומה דאמר, ה' וביד הנביאים אדמה. דמיון לאו איהו, אלא בשכל דלבא, ולא כדמיון דעינא. הדא הוא דכתיב, ה' ואל מי תדמינוי ואשוה. ה' ואל מי תדמיון אל. ואית חזיונות כגון התוזים בכוכבים, אבל חזיון דנבואה איהו כחזיון לילה.

צב) דמיונות וחזיונות, כגון המבין דבר מתוך דבר, והמדמה דבר לדבר. אבל מראה דאיהי בעין השכל, איהי כאור ה' דנהיר בבת עינא. דבת עינא איהי אוכמא. שחורה אני ונאווה, אור דנהיר בה ההוא חוורו דלגו. והאי בת עינא, איהי ה' נר מצוה. נהורא דנהיר בה מלגו, ותורה אור.

צג) אמר בוצינא קדישא היינו ה' מאי דאמינא דכען באורייתא אתגליא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ד) (יחזקאל א) יתרו יג צ"ח זהר חדש לט ט"ג שי"ז חקוניס חושים צה ס"א שכ"ג. ה) (שם) תוריע לט צ"ט. ו) (שמות כד) ויקהל טו צ"צ. ז) (הושע יב) בא סא צ"ש. ח) (ישעיה מ) ב"א קנא צ"ב. ט) (שם) תקוני זהר בהקדמה ו: תס"ו צו: ת"ע קכא. י) (משלי ו) תרומה רלו צ"צ.

מאמר

הסולם

מדאה במראה דמיון וחלמא

חזיון של נבואה היא כחזיון לילה, שהיא מלכות הנקראת לילה. ולא בספירות העליונות ממנה.

צב) דמיונות וחזיונות וכו': דמיונות וחזיונות הם כמו המבין דבר מתוך דבר, והמדמה דבר לדבר, אבל מראה, שהיא בעין השכל, היא כאור המאיר בבת עין, שהיא המלכות, כי הבת עין היא שחורה. כמ"ש שחורה אני, היינו הבת עין, ונאווה, באור הלבן שבפנים העין, המאיר לבת עין, ובת עין הזו, היא שנקראת נר מצוה. והאור שמאיר בה מבפנים, דהיינו הלבן, הוא ותורה אור. דהיינו ז"א שנקרא תורה.

צג) אמר בוצינא קדישא וכו': אמר מאור הקדוש, היינו מה שאמרתי, שעתה בהתורה, נגלה לך הקב"ה ושכינתו. וזה הוא שכתוב, הויה במראה אליו אתודע. במראה, היינו אמא עלאה, אתודע, היינו שהיא נודעה לך ברעת. שהוא בן י"ה, דהיינו ז"א, שהוא י' דוגית

אליו אתודע. ולפעמים במ', כמראה מתניו ולמטה. ולפעמים בכ' כמראה אדם עליו. ולפעמים בר' ומראה כבוד ה'. ולפעמים למראה. ולא היה צריך תוספת אות כלל חוץ מן ב' במראה. אלא ודאי מראה הזו כלולה מעשר ספירות, וכל אות מראה על ספירה שלה. דהיינו כמראה באות כ' מראה על ספירת הכתר, וכך שאר אותיות כל אחת מראה על ספירה שלה. ואין צריך להאריך כאן. ולחכם ברמו.

צא) וכמה חזיונות אית וכו': וכמה חזיונות יש לה. וכן כמה דמיונות וכראות יש לה. והכל נודע בעין השכל שבלב שהוא המלכות, שנאמר בה. הלב יודע הלב מבין. ומה שאמר הכתוב, וביד הנביאים אדמה. הגה דמיון אינו אלא בשכל הלב שהוא המלכות, ואינו כדמיון שבעין. ז"ש, ואל מי תדמינוי ואשוה. ואל מי תדמיון אל. ויש חזיונות כמו התוזים בכוכבים, שהם מסטרא אחרא, אבל (דסרי דף ר"פ ע"ב)

לך קב"ה ושכינתיה, והאי איהו יה"ה, במראה אליו אתודע. במראה : אימא עלאה. אתידע, לך בדעת. בן י"ה. בחלום אדבר בו, היא בתראה. (צד) חלמא, בסתימו דעיינין. ובג"ד אתקריאת אספקלריאה שאינה מאירה. נבואה איהי מראה בפתיחו דעיינין. ושלשה גזוין בעינא, לקבל תלת אבהן. דבהון נהירא בת יחידאה, תרין כנפי עינא, נצח והוד. מראה לא פ אתחזיא אלא בהון, כד אינון פתחין, פ איהי מראה בהקיץ. וכד אינון סגירין, איהו מראה בחלום.

צה) א"ל רעיא מהימנא, בריך אנת לקב"ה, קום אשלים פקודין, לאנהרא פ מראה עלאה בהון, לקב"ה. אמר ליה בוצינא קדישא, י, איהי בת עינא, כי נר מצוה ותורה אור היו ר מנהיר בה ה, ג' גזוין פ דעינא, ותרין כנפי עינא. חמש אור נהרין בה מלגא, ה' עלאה דאיהי ת אור המראה. * (צו) פ ארבעים יכנו לא יוסיף וגו', פקודא דא להלקות לרשע, דאיהו סמאל, דעתיד קב"ה למחאה ליה חמשין מתאן. בגין דעבד גרמיה אלוה. ייתי יחודא, דמיחדן ב ביה ג ישראל בכל יומא, בכ"ה אתוון, וימחי בהון, למאן דשוי גרמיה אלוה, ולא איהו אלא עבד מטונף. ואלין דסרחו בה' ד תקין לתן קב"ה, למחאה בירד היא ואין, דאינון ארבעים חסר חד. ובהאי שמא, מתא

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

פ אתחזיא. צ ליג איהו. ק מוסיף מראה איהו ; איהי מראה. ר דנהיר. ט מוסיף עיינין דעינא. ת כיג
 פסולם : אורה מראה. א בדפריי כתבו ע"כ צו כיז א' פקודא לעשות העולה ; מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן ס"ו. ב ליה. ג ליג ישראל. ד מוסיף תקון למתאה.

כ) תולדות כב צ"ב

מראה במראה דמיון וחלמא

הסולם

מאמר

ע"ן, ה' ספירות, שאם, ג' גזוים שבעין חג"ת, וב' כנפי העיין, נצח והוד, וחמש פעמים אור, מאירים בה בבת ע"ן, מבפנים, שהם מן ה' עליונה, שהיא בינה, שהיא אור חמראה.

דחוייה. בחלום אדבר בו, היינו ח' אחרונה, שהיא השכינה. (צד) חלמא בסתימו דעיינין וכ"ו : החלום הוא בסתימת העינים, דהיינו מלכות, ומשום זה נקראת מראה שאינה מאירה. נבואה, היא מראה בפתיחת העינים, כי ג' גזוין בעיין, כנגד ג' אבות שהם חג"ת, שבהם מאירה בת יחידה, שהיא מלכות, דהיינו בת ע"ן, ב' כנפי העיין הם נצח והוד. המראה של הנבואה אינה נראית אלא בהם, בנצח והוד, כשהם פתוחים היא מראה בהקיץ. וכשהם סגורים, היא מראה בחלום.

מאמר ארבעים חסר חד (צו) ארבעים יכנו לא יוסיף וגו' : מצוה זו להכות לרשע, שהוא סמאל, שעתידי הקב"ה להכותו חמשים מכות משום שעשה עצמו אלה. יבוא היחוד, דקריאת שמע ובשכמל"ו שישאל מיחדים בכל יום בכ"ה כ"ה אותיות שבהם, ויכה בהם למי שעושה עצמו אלוה, והוא אינו אלא עבד מטונף. ואלו שחטאו בח' אחרונה, שהיא מלכות תקן להם הקב"ה להכותם ב"וד הא ואו, שהם בגימטריא ארבעים חסר אחת. ובשם הזה הכה הקב"ה עשרה מכות לאדם, ועשרה לחוה, ועשרה לנחש, ותשעה לארץ, שהם ביחוד ל"ט שנתה, משום שכולם חטאו באות

צה) א"ל רעיא מהימנא וכ"ו : א"ל, רע"מ ברוך אתה להקב"ה, קום השלם המצות להאיר מראה עליונה, שהיא בינה, בהם, בהמצות, אל הקב"ה. אמר לו, מאור קדוש, ה' היא בת עיין דהיינו המלכות, עליה נאמר, כי נר מצוה ותורה אור, כי נר מצוה היא המלכות, ותורה אור, היא ח"ה, שהיא מאיר בה, בבת (דפריי דף ר"ט ע"ב)

קביה עשרה מכתשין לאדם. ועשרה לחוה. ועשרה לנחש. ותשעה לארעא. בגין דכלוה סרוחו באת ה'. ובגיד, ה' כי עשית זאת. ה

צו) ה' כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו וגר, יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה. פקודא דא, ליבם אשת אח דאשת אח ו איהי ד', ועם איח איהי אחד. ואם חיז לביה לאו איהו, למייתי ז אח על ד', דאיהי אתתיה בת זוגיה דא'ח, עביד פרודא, ועאל סמאל אל אחר באמצעיתא, ואתמר ביה, ה' ושחת ארצה לבלתי וגר, דאסתלק קוצא דאת ד' מן אחד. ובגין דא, והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו. והשחתת זרעא, מנע מגיה כמה ברכאן, ופרודא דייחודא. ובגיד ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימיתוהו ה' ה'.

צח) וייחודא דאח עם ד' בצדיק. ובעז בגין דאתתקף על יצריה, אקרי צדיק. והאי איהו בוועז, ביז עיז, תקיף ביצריה. ה' הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, ודא יהיו ה' דכלילן תלת ה' אתוון בצדיק, ליבם ה'.

צט) ובינה בן י"ה, בגינה אתמר, ה' וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר. הכא קא רמזו שנוי השם, ודא מצפיץ הכא, וזאת לפנים בישראל. ודא שנוי מקום, אהייה, איה מקום כבודו להעריצו. יהיו, איהו אהייה, ודא שנוי מקום. שנוי מעשה, אדני, א' אדיד, י' יודי, תרווייהו משתנים באדני.

מסורת הזר

חלופי גרסאות

ה' (בראשית ה) בייא רמ צ"ג ה' ויצא פא צ"א זרר
ה' כדפורי כתבו ע"כ משמטים קי"ו במדבר שק"י
תרקח, ו ל"ג איהי. ז אחוי. ח ל"ג ה'. ה' ספירן ה'
אבהן. י בגינה
ש"ה ט"ב שכיב
ה' (בראשית ה) בייא רמ צ"ג ה' ויצא פא צ"א זרר
ה' כדפורי כתבו ע"כ משמטים קי"ו במדבר שק"י
תרקח, ו ל"ג איהי. ז אחוי. ח ל"ג ה'. ה' ספירן ה'
אבהן. י בגינה
ש"ה ט"ב שכיב
ה' (רות ד) חקת אתה ה' צ"ו תקוני זרר תכ"א ס' תכ"ו ע"ב זרר חדש פח ס"ב ש"ה ט"ב שכיב

מאמר

הסולם

היכום והחליצה

צח) וייחודא דאח עם ד' וכו': והיחוד של אח עם ד' הוא ע"י צדיק, ובוועז, משום שהתגבר על יצרו, ליבם לשם מצוה נקרא צדיק, וזה הוא שנקרא בוועז, שהוא אותיות בו עין, דהיינו חזק ביצרו. הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. וזהו יח"ו, הכוללים שלש אותיות בצדיק, שהוא יסוד, שנקרא גבר, כדי ליבם את ה' אחרונה, שהיא מלכות. צט) ובינה בן י"ה וכו': ובינה בן י"ה בשבילה נאמר, וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר ושלף איש נעלו ונתן לדעהו. כאן רומז שינוי השם, שזהו מצפיץ כאן. וזאת לפנים בישראל, זה שינוי מקום. אהייה, איה מקום כבודו להעריצו. יהיו הוא אהייה, וזהו שינוי מקום. שינוי מעשה אדני, א' דאדני היא אהייה, י' דאדני היא ה'יגה, ושניהם משתנים באדני.

באת ח' שהיא המלכות. ומשום זה כתוב, כי עשית זאת, אשר זאת היא שם המלכות. מאמר היכום והחליצה
צו) כי ישבו וגו' ויבמה וגו': מצוה זו היא ליבם אשת אח. כי אשת אח היא ד' דאח, ועם א"ח דאחז הוא אחד. כלומר, שהמיבם צריך לכונן אל היחוד הזה. ואם חיזו אין לבו של היבם שלם לכונן להביא את א"ח על ד' שהי' היא אשתו בת זוגו של א"ח אלא מכונן להנאתו עצמו, הוא עושה פרוד ומביא סמאל אל אחר באמצע. ונאמר בו, ושחת ארצה לבלתי וגר. שאז, נסתלק הקוץ מן אות ד' דאח, ונעשה ר' ומתהפכת המלה אחד אל אחר. ומשום זה, והיה אם בא וגר, והשחתת זרע מונע ממנו כמה ברכות, וגורם פרוד אל היחוד. ומשום זה, ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימיתוהו ה'.

ק) וזאת התעודה בישראל, . התעודה, אימא עלאה, ט) צור תעודה חתום תורה בלמודי. איהו חותם דעלמא, חותם דשמיא וארעא. על התמורה, שכינתא תתאה. באן אתר כ) אתטמרת. בעולימא דילה, מטטררין, וישנה תמן, י) איהי משנה. ואדם דאתמר ביה ט) כתפארת אדם לשבת בית, ז) משנה פניו ותשלחהו.

קא) ובגיד אוקמוה מארי מתניתין, לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הזה, ה) נכתב יודיד, ונקרא אדניי. והא כתיב ט) אני יי לא שנית. בכתיבה לא אשתני, נ) אבל בקריאה אשתני. דכתיבה דאיהו אתריה, לא אשתני. בקריאה דאיהי לבר מאתריה, אשתני. ה) השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו. בגין דשפחה דיליה אדניי, שמה כשם מטרוניתא. וקביה ביה אשתני, בגין דאיהו נער. ביה ט) רזא ט) ישוב לימי עלומיו.

קב) אבל שכינתא אצל קביה לא משתנית, וקביה לגבה לא אשתני,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ט) (ישעיה ח) צו סו ציט. ט) (שם מד) משפטים קלו ציג וזר חוש נב טיג שמיח. צ) (איוב יד) תיו תסיט קג. תיע קכט : תקונים חדשים קיד טיב שיט. ט) (מלאכי יג) בשלח מט צית. ד) (שמות כג) י כיג הסולם : מוסיף התעודה. כ) אטמרת. ל ליג איהי. ט) מוסיף אני נכתב. נ ליג אבל. ט) רוחא. ט) (איוב לג) וישב גו ציה.

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

הסולם

מאמר

קב) אבל שכינתא אצל וכר : אבל השכינה אצל הקביה אינה משתנית. והקביה אינו משתנה אצלה. ז"ש אני הויה לא שנית, אני, זו היא השכינה. הויה, זה הוא עמדי האמצעי, דהיינו ז"א. שלף איש נעלו. זהו סנדלפון. שהוא סנדל אצל הקביה. ונעל אצל השכינה. אבל תפארת הכולל שש ספירות. הוא גוף לשם הויה. והמלכות היא גוף אל השכינה שהיא אדניי.

ביאור המאמר. תחלה נבאר את סוד השם מצפ"ץ. וכבר ידעת, שתקון הראשון דכל האצילות היה, עלית המלכות למקום בינה, שלולא זה לא היו זו"ן ובי"ע ראויים לקבל אור העליון (כנ"ל ב"א דף ז ד"ה וכבר) ותקון זה מתחיל בס"ג דא"ק, בסוד פרצוף ע"ס דשערות שלו, שהמלכות שבשערות, עלתה לבינה שבשערות, ונחלקו ע"ס דשערות לבי מדרגות, שכח"ב שלמעלה ממלכות נעשו שערות ראש, ובינה ותו"מ דשערות יצאו לבר מראש, ונעשו סוד שערות דיקנא. ואות המלכות, שעלתה לבינה דשערות וחלקה השערות לבי מדרגות, היא נקראת פאת הראש. דהיינו סיום שערות ראש. ולעת גדלות חוזרת פאת הראש, ויורדת למקומה תחת שערות דיקנא, ואז עולים בינה ותו"מ דשערות, שהם הדיקנא

ק) וזאת התעודה בישראל : התעודה היא אמא עליונה נחיא בינה, שכתוב, צור תעודה חתום תורה בלמודי. וצור, היא בינה, וכיון שכתוב צור תעודה, נשמע שנתעודה היא בינה, שהיא חותם של העולם, דהיינו חותם שמים וארץ. שהם ז"א ומלכות. על התמורה, זו היא שכינה התחתונה, דהיינו מלכות. באיזה מקום הסתירה המלכות את עצמה. היינו בתעלים שלה, שהוא המלאך מטטרון, והוא שינה אותה. שמה המלכות נקראת משנה. ואדם, שנאמר בו כתפארת אדם לשבת בית, כתוב בו משנה פניו ותשלחהו.

קא) ובגיד אוקמוה מארי וכר : ומשום זה העמידו בעלי המשנה, לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הזה, נכתב הויה, ונקרא אדני. ושאל, הרי כתוב, אני הויה לא שנית. וטעם, בכתיבה לא נשתנה אבל בקריאה נשתנה, כי כתיבה יורה שהוא במקומו לא נשתנה, בקריאה, נחיא מדרגת המלכות תנן דבור, שהוא מחוץ למקומו, נשתנה, תקרא אדני. השמר מפניו ושמע בקול אל תמר בו וגו' כי שמי בקרבנו, משום שהשפחה שלו, שמה אדני, כשמה של המלכה. והקביה נשתנה בו, במטטרון, משום שהוא נער. בו הסוד, ישוב לימי עלומיו.

דה"ד, אני יי לא שנית, אני: שכינתא. יי: עמודא דאמצעימא. שלף איש

מאמר

הסולם

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

הדיקנא ונעשו שוב למדרגת ראש. ומקבלים שם סוד י"ג מדות הרחמים (כמבואר בתלמוד ע"ט שיעור י"ג) ונמצא שפאת הראש. עושה הקטנות, כי מוציא בינה ותו"מ דשערות לחוץ מראש. וכן עושה גדלות המוחין שהוא י"ג מדות הרחמים. עיי"ז שהיא יורדת ממקום בינה דשערות וחוזרת למקום מלכות דשערות דהיינו תחת הדיקנא ונעשית שורש לי"ג מדות הרחמים. ויש כאן בפאת הראש תמורה גדולה. ולפיכך נבחן שבזמן הקטנות נקראים פאתי הראש בשם מצפ"ץ, שהוא חילוף אותיות הויה בחילוף אלפא ביתא דא"ת ב"ש. ובזמן הגדלות הם נקראים הויה, שב' פאתי הראש. ה"ס ב' הויות שקדמו לי"ג מדות הרחמים. דהיינו הויה הויה אל רחום ותנון וגו'. אמנם כל הנ"ל אינו נבחן בס"ג דא"ק אלא לבחינת שורש. ועיקר תקון הקטנות והגדלות הנ"ל הם בפרצופי אבי"ע המקבלים משם. ותקון זה דשערות נבחן בראשונה בא"א דאצילות. שב' פאתי הראש שלו. נקראים בקטנות מצפץ מצפץ, ובגדלות הויה הויה.

הפרצופין, מלובשים הרגלין דכל פרצון עליון **בנעל** דתחתון שלו. ולעת גדלות שהמלכות חזרת ויורדת מבינה דכל פרצוף למקומה. ובינה ותו"מ דכל פרצוף שנפלו לתחתון שלו. חוזרים ועולים למדרגתם לעליון. נבחן. שכל עליון שלף רגליו מנעל התחתון. והגביה אותם למקום מדרגתו. והחזיר הנעל אל התחתון. למשל. בינה ותו"מ דבינה. שהם רגלי הבינה. שהיו מלובשים בנעל דז"א. שהיא מלכות שלו שבמקום החזה. הנה עתה לעת גדלות. שלפה הבינה רגליה מנעל דז"א והחזירה לו הנעל. כי הבינה החזירה רגליה למקום בינה. וכן בינה ותו"מ דזו"ן שהיו מלובשים בנעל דמטטרון. שלפו רגליהם מנעל שלו כי החזירו רגליהם לאצילות. והשיבו הנעל למטטרון. וכן כל עליון שלף נעלו, שהיא נקודת החזה דתחתון. ונתן אותו בחזרה אל רעהו התחתון. כי העלה רגליו למקום מדרגתו עצמו.

וזהו סוד הכתוב. וזאת לפנים בישראל, ז"א נקרא ישראל. ואומר. שזאת היתה בז"א לפנים. דהיינו בעת שיצא מקטנות לקבל מוחין דגדלות. על הגאולה. דהיינו לקבל המוחין שלו הנקראים גאולה. ועל התמורה. דהיינו לתקן שינוי השם. שהעליון אבד כשהיה במקום התחתון. מה עשה כל עליון. ושלף איש נעלו ונתן לרעהו, שכל עליון שלף רגלו מנעל שהיה לו במקום התחתון. ונתן את הנעל לרעהו. דהיינו לתחתון. כי העלה את רגליו משם למקומו עצמו. שעיי"ז קבל מוחין חדשים וכלים חדשים, שהמוחין החדשים נקראים גאולה. והכלים החדשים נקראים תמורה ו"ש. וזאת התעודה בישראל ששליפת הנעל היתה להמשיך התעודה. שהיא מוחין חדשים מן הבינה. לישראל שהוא ז"א. וכיון ששליפת הנעל ברוחניות היתה מביאה קנין של מוחין וכלים. ע"כ עשו דוגמתו בעולם הזה לכל קבלת קנין חדש אחד מחברו. שהמקנה שלף נעלו ונתן לקונה. שעיי"ז מוסר לו קנין חדש. כדרך הרוחניים. כי בשעה שהעליון שלף רגליו מן הנעל. ונתן אותו לתחתון. והעלה רגליו למקומו עצמו. הנה בעת ההיא. מעלה עמו על התחתון. ונותן לו קנין מוחין חדשים (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר דף כ' ד"ה ואמאי).

וזהו (באות צ"ט) הכא קא רמיז שינוי השם, וזא מצפ"ץ הכא, כי שינוי השם זה של הויה למצפ"ץ ומצפץ להויה. מרומז כאן במקרא הוה. של וזאת לפנים בישראל וגו'. ויש לדעת. שבעת שהמלכות דכל מדרגה עלתה לבינה שלה. דהיינו בעת קטנות. נבחן שבינה ותו"מ דכל פרצוף. שה"ס רגלין דכל פרצוף. מלובשים במלכות של פרצוף התחתון ממנו. למשל. בינה ותו"מ דבינה. שהם רגלי הבינה נפלו בז"א. ומתלבשים בחג"ת שלו עד החזה. אשר המלכות דז"א כבר עלתה לבינה שלו. שהיא במקום החזה. ומסיימת שם הפרצוף. ונמצאת מסיימת ג"כ רגלין דבינה המלובשים בפנימיות חג"ת אלו המסתיימין בחזה. הרי שרגלין דעליון. דבינה. מתלבשים במלכות העומדת בחזה דתחתון. שהוא ז"א. וכן דגלי זו"ן דהיינו בינה ותו"מ שלהם נפלו לעולם הבריאה. ומתלבשים במטטרון עד החזה שלו. אשר המלכות דמטטרון. הנקראת סנדלפון. כבר עלתה למקום החזה. ומסיימת פרצוף מטטרון. אשר יחד עם זה נמצאת מסיימת ג"כ את רגלין דזו"ן המלובשים בחג"ת דמטטרון עד החזה. וכן בכל פרצוף. נמצאים רגלין דעליון מלובשים בעת קטנות במלכות דתחתון. והמלכות נקראת נעל, על שם שמסיימת ונעצלת האורות. לפיכך נבחן. שבקטנות

ויש בזה. בענין שליפת הנעל. שינוי השם, ושינוי מקום, ושינוי מעשה. כי בעת

נעלו: דא סנדלפון, סנדל איהו לגבי קביה, » ונעל לגבי שכינתא. אבל תפארת,

חלופי גרסאות

» ועאל.

מאמר

הסולם

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

שהוא ז"א. ומביא ראיה מהכתוב, צור תעודה
 חתום תורה בלמודי, אשר צור היא בינה,
 כנודע שבינה נקראת צור העליון, וע"כ
 תעודה הוא ג"כ בינה, שהיא חתמת התורה,
 שהוא ז"א הנקרא תורה, בלמודי, דהיינו
 בהמוחין. כי המוחין מקובלים בבחינת חותם
 ונחתם. וז"ש, איהו חותם דעלמא, חותם
 דשמיא וארעא, שהיא חותם חשמים שהוא
 ז"א, והיא חותם הארץ, שהיא מלכות.
 וז"ש, על התמורה, היא שכינתא
 תתאה, שט"ת שלה, ידדו לבריאה, ונתחלפו
 שמה במלכות דבריאה. ושואל, באן אתר
 אתמורת. ששואל, באיזה מקום נסתתרה
 כשנפלה לבריאה. ומשיב בעולוימא דיליה
 מטטרון וישנה, דהיינו שנתלבשה בחג"ת
 דמטטרון, ומטטרון שינה אותה לבחינתו, כי
 כשהעליון יורד לתחתו, נעשה כבחינת
 התחתון. וע"כ תמן איהי משנה, ששם
 נקראת המלכות בשם משנה, שהיא לשון
 שנוי. וכמו המלכות, כן ואדם, דאתמר ביה,
 כתפארת אדם לשבת בית, שהוא ז"א,
 נאמר בו, בעת שבינה ות"מ נפלו ונתלבשו
 במטטרון, משנה פניו ותשלחהו, כי בינה
 ות"מ שלו נשתנו לבחינת מטטרון. וז"א נקרא
 תורה שבכתב, והמלכות נקראת תורה שבעל
 פה, וז"ש בכתיבה, דהיינו בכתיבת שם
 הויה, לא אשתני, כי הוא במקומו, אבל
 בקריאה, כשהוא מלובש בדבור וקריאה,
 דהיינו בהמלכות אשתני, כמו שמפרש,
 דכתיבה דאיהו אתריה לא אשתני, אבל
 בקריאה דאיהו לבר מאתריה אשתני,
 כי העליון הבא למקום התחתון נעשה כתחתון.
 וז"ש, השמר מפניו ושמע בקולו אל
 תמר בו, וגו' כי שמי בקרב. הוא, בגין
 דשפחה דיליה אדני שהשפחה של מלכות
 דאצילות, דהיינו מלכות דבריאה, נקראת ג"כ
 בשם אדני, מחמת שבינה ות"מ דמלכות
 דאצילות מלובשים בה. וכן, וקב"ה, שהוא
 ז"א, ביה אשתני, דהיינו שבינה ות"מ
 דז"א המתלבשים במטטרון, משתנים, בגין
 דאיהו נער, כי מטטרון נקרא נער, וע"כ
 גם בינה ות"מ דז"א נשתנו ונעשו לבחינת
 נער, וז"ש, ישוב לימי עלומיו, שז"א ישוב
 לבחינת העלם והנער, מחמת שנתלבשו בו.

ד"ש

בעת קטנות, שבינה ות"מ דעליון נפלו
 לחג"ת דתחתו, הנה נשתנו הכלים דעליון
 וקבלו השם של התחתון, למשל, בינה ות"מ
 דבינה שנפלו לחג"ת דז"א, נקראים בשם
 ז"א, וכן בינה ות"מ דז"א שנפלו לחג"ת
 דמטטרון, נשתנו שם למטטרון, וזהו שינוי
 השם. ואחר שליפת הנעל, שהעליון מעלה
 אליו את בינה ות"מ שלו, ביחד עם התחתון,
 שנמצא כל תחתון במקום העליון, נקרא
 זה, שינוי מקום. שכל תחתון שינה מקומו
 זבא למקום העליון, ואחר שהתחתון קבל
 המוחין שלו מן העליון וירד למקומו עם
 המוחין ההם, נקרא זה שינוי מעשה. כי
 נעשה מעשה ותקון, שמוחין דעליון נשתנו,
 להיות מוחין דתחתון. שזהו שינוי מעשה
 גדול.

וז"ש (באות צ"ט) הכא קא רמיז שינוי
 השם, ודא מצפ"ץ הכא, שכאן בהכתוב
 נרמז שינוי השם, שהיא ירידת בינה ות"מ
 דבינה למקום ז"א, ונשתנו שם לז"א, וכן
 ירידת בינה ות"מ דז"א למלכות, ונשתנו
 שם למלכות. שז"ס וזאת לפנים בישראל.
 ששינוי השם הזה היה בישראל לפנים בעת
 קטנות. על הגאולה ועל התמורה, דהיינו לעת
 גדולת כנ"ל, ודא שינוי מקום, אהיה, שהיא
 בינה שעליה נאמר, איה מקום כבודו
 להעריצו, הנה יה"ו, שהוא חג"ת דז"א
 איהו אהיה, הוא עלה לבינה ונעשה בחינת
 אהיה. כי התחתון העולה לעליון נעשה כמוהו.
 ודא שינוי מקום. שזה נבחן לשינוי מקום.
 שנוי מעשה, אדני, א' אהיה, י' הויה,
 תרווייהו משתנים באדני, דהיינו אחר
 שאדני חזרה למקומה עם המוחין דאהיה,
 ועם המוחין דהויה, שקבלה ע"י עליתה לז"א,
 נמצאים ב' המוחין דאהיה ודהויה נשתנו,
 והיו למוחין דאדני, ע"כ נקרא זה, שנוי
 מעשה. כנ"ל. שע"כ הם רמוזים בשם אדני,
 אשר א' דאדני רומז לאהיה, וי' דאדני
 רומז להויה. וז"ש (באות ק') וזאת התעודה
 בישראל, התעודה, היא אמא עלאה,
 המוחין דאמא עלאה נקראים תעודה, שהיא
 מלשון עדן ועדות. בישראל הוא ז"א, ושיעור
 הכתוב, וזאת, דהיינו שליפת הנעל, המשיכה
 התעודה, שהיא מוחין דאמא עלאה, לישראל,
 (דטוי דף רס"א ע"א)

דכליל שית ספירן, איהו גופא לידוד. ומלכות, גופא לשכינתא, דאיהו אדני. (קג) ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגר. פקודא דא, לחלוץ. והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא, דבעי לאנהגא עמיה כאח, וההוא קשירא ו דאחיה דעם אחיה מתיר מניה, וההוא רוחא אזיל נע ונד, עד דאשכח ו פרוקא. הה"ד, א) או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו וגר. ואי לא אשכח, והשיגה ידו ונגאל. כאורח דאזיל מאתר לאתר, או כעבד ו דאזיל בשלשלת על צואריה, עד דאשכח ו פדיון מאדון דיליה על חוביה. ווי למאן דלא אנח בן למפרק יתיה.

(קד) ואליהו ורבנן ו ומארי מתיבתאן, הכא רמיז, אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין. דאיהו קשור בקשורא דתפלין דיד, ואסור בתפלין דרישא, כד לית ו ליה בן למפרק ליה, מסטרא דבן ייה. ו בההוא ו קשירו איהו את

מסורת ההור

חלופי גרסאות

ז) (ויקרא כה) משפטים כדו צ"ש.

ו ואחיה אמ. צ פרוקא. ק ליג דאזיל; מסיף דאזיל אסיר. ר ליג סדיון. ט תוקי יצר הרע. ת מארי. א ליג ליה. ב כהנא. ג ליג קשירו איהו אח.

מאמר

הסולם

לקיים כל דבר ושלף איש נעלו

המלכות היא הכלי, והשכינה שהיא אדני, היא האור המלוכש במלכות. כלומר, שרא ומלכות הם ב' פרצופים נפרדים, שיש כלים ואורות לזה, ויש כלים ואורות לזה, ואין המלכות בחינת נעל אל ז"א. וזה נאמר בעת גדלות, אבל בעת קטנות נמצאת כתר מלכות שנשאר בה אז, היא דבוקה בחזה דז"א, ואינה בבחינת גוף ואורות.

חדש באות ק"ב) אבל שכינתא אצל קב"ה, כלומר, כשהשכינה במקומה באצילות, אצל הקב"ה, לא משתנית, אין בה שנוי. וקב"ה לנכה, כשז"א הוא במקומו באצילות אצל המלכות, לא אשתני, אין לו שנוי, ז"ש, אני חו"ה לא שניתני. אני, הוא השכינה. חו"ה, הוא עמוד האמצעי, דהיינו דא.

(קג) ונגשה וגר' וחלצה נעלו וגר': מצוה זו היא לחלוץ. וזהו חליצת רוח מאותו הגוף שצריך לנהוג עמו כאח, וליבס את אשתו, וקשר ההוא של אחיה עם אחיה הריר ממנה, ואין היבמה נזקקת לו עוד. ואותו הרוח של החת, שנפרד מן אחיו ע"י החליצה, הולך נע ונד עד שמוצא גאולה, ז"ש, או דודו או בן דודו יגאלנו או משאר בשרו וגר' ואם לא מצא, והשיגה ידו ונגאל. שצריך לחכות עד שישגי בעצמו די גאולתו. ורוח החת, הוא כאורח ההולך ממקום למקום, או כעבד ההולך בשלשלת על צוארי, עד שמוצא פדות מאדון שלו על עונותיו. דהיינו ע"י גלגול. אוי למי שלא הניח בן לגאול אותו.

ח"ש (שס) שלף איש נעלו דא סנדלפון שהוא מלכות דבריא, אשר בקטנות, היא עולה למקום החזה דמטטרון, ומלביש רגלין דזרין, דהיינו בינה ותו"מ שלהם, ויש במלכות זו דבריא, ב' מיני דינים, בחינת דינים דדכורא הנמשכים מקו שמאל, ומבחינה זו נקראת סנדל, שהוא אותיות שנאה, דלות, וכ"ז נמשך משמאל, ויש בו בחינת דינים דנוקבא הנמשכים ממסך דסיום שבה, ומבחינה זו נקרא נעל, להיותו נועל האורות במסך שלו, שלא יתפשטו ממנו והלאה. ח"ש, סנדל איהו לגבי קב"ה, דהיינו מבחינת דינין דדכורא, ונעל לגבי שכינתא, דהיינו מבחינת דינין דנוקבא. אבל המלכות דאצילות אינה נחשבת לנעל לז"א, ח"ש, אבל תפארת דכליל שית ספירן, שהוא ז"א, איהו גופא להויה, כלומר ששש ספירות תגית נה"י הם הכלים, והו"ה, הוא האור שבהם. ומלכות נשוא לשכינתא דאיהו אדני, שספירת (דמרי דף רט"א ע"א)

חבוש ואסור, דלית ליה רשו למפרק ית גרמיה, דאיהו ד' עצמו דאת, ב עצם מעצמי קרא , לה לגביה, ב בקרקפתא דתפלין דרישא. ובשר מבשרי קרא לה , מסטרא דלבא.

קה) ולא למגנא אמר קב"ה, ז כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור, מעלה אני עליו כאלו פדאני לי ולבני מבין העכורים. וכמה בני נשא דקא משתדלי באורייתא, ועבדי גמילות חסדים, ח ומצלין, ולא אתפרק קב"ה ושכינתיה ב ישראל. אלא דישתדל באורייתא, לחבר יתה בקב"ה. וגמילות חסד, הא אוקמוה, דהא אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, דכל פקודין . דעביד, למפרק בהו שכינתיה, ובהא עביד חסד עם קב"ה.

קו) מאן דגמיל חסד ב שכינתיה, עם קב"ה גמיל. בגין דכד חבו ישראל, וקב"ה הוה בעי ליסרא לון, אימא הות רביעא עלייהו, עד דנפקו לתרבות רעה. קב"ה מה עביד. תריך בני מלכא ומטרוניתא. ואיהו אומי, דלא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב (כראשית ב) ב"א רח צ"ב

ד ליה. ה קרקפתא. ו ליה. ז ליב כל. ח ליב ומצלין. ט ליב וישראל. י עביד. כ עם קב"ה בשכינתיה.

מאמר

הסולם

המתחסד עם קונו

קה) ולא למגנא אמר וכי: ולא לחנם אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור, מעלה אני עליו כאלו פדה אותי ואת בני מבין העכורים. שואל. והרי כמה בני אדם שעוסקים בתורה ובגמילות חסדים ומתפללים עם הצבור, והקב"ה ושכינתו וישראל אינם נגאלים. ומשיב. אלא הפירוש הוא, שיעסוק בתורה כדי לחבר השכינה עם הקב"ה, ולא לשום כוונה אחרת. וגמילות חסד, הרי העמידו, כי אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, שפירושו, כל המצות שהוא עושה תהיינה כדי לגאול בכותם את השכינה מן הגלות, ולא לשום כוונה אחרת. בזה הוא עושה חסד עם הקב"ה. והוא נקרא חסיד.

קו) מאן דגמיל חסד וכי: מי שגומל חסד עם השכינה, דהיינו להעלותה מן הגלות, גומל חסד עם הקב"ה, משום, כשחטאו ישראל, והקב"ה רצה ליסר אותם היתה אמא, דהיינו השכינה, רובצת עליהם, ועכבה את הקב"ה מליסרם. עד שיצאו לתרבות רעה. מה עשה הקב"ה הגלה בני המלך, דהיינו ישראל, עם המלכה, שהיא השכינה. ונשבע שלא יחזור למקומו עד שהמלכה תחזור למקומה, נמצא שמי שגומל חסד עם השכינה, וחוזר בתשובה, ובכל התורה והמצות שלה, אינו מסוון אלא

איש שיעבוד להקב"ה שלא ע"מ לקבל פרס שנקרא בן להקב"ה, שיגאול אותו מצד בן י"ה. כלומר אם המניח תפלין אינו מרכבה לבן י"ה, שהוא ז"א, דהיינו שאינו מכוין לעשות נחת רוח ליוצרו כמו בן העובד אצל אביו שלא ע"מ לקבל פרס, נמצא שבאותו קשר של תפלין, הקב"ה הוא אח חבוש ואסור, שאין לו רשות לפדות את עצמו, שהוא ד' דאחד, שהוא עצמו של אח דאחד, שהוא ז"א. עצם מעצמי קורא אותה ז"א בקרקפתא דתפלין של ראש. ובשר מבשרי קרא אותה מצד הלב.

פירוש כי הע"ס כח"ב תר"מ מכונים מוח עצמות גידין בשר עור, ונמצא עצם רומז על חכמה, ובשר רומז על ת"ת. ווי"ש עצם מעצמי קרא לה לגביה מצד קרקפתא דתפלין, של ראש, שהוא חכמה. דאיהו ד', עצמו דאח. כי המלכות נקראת ד' דאחד, בשעה שהיא מבחינת השמאל, שהיא חכמה בלי חסדים. ואע"פ שהיא דלה וריקה, כי החכמה אינה מאירה בלי חסדים, עכ"ז היא עצמו דאח, שהיא בחינת עצם שהיא חכמה. ובשר מבשרי קרא לה מסטרא דלבא, דהיינו מבחינת הת"ת, ששם הלב, כי בשר היא ת"ת כב"ל.

ד' רעיא ע"א

יהדר לאתריה, עד דמטרוניתא אתהדרת לאתרהא. ומאן דהדר בתשובה, וגמיל חסד בשכינתא, ו בכל אורייתא ובפקודין דילה, ולאן אייהי אלא למפרק שכינתא, דא עביד חסד עם קונו, וכאילו פריק ליה ולשכינתיה ולבניו.

קז) אמר אליהו וכל ראשי מתיבתאן, רעיא מהימנא, אנת הוא האי בינ, אנת הוא בר מן מלכא ומטרוניתא, דאשתדלותא דילך לגבי קביה, לאו כמאן דעביד חסד עם קונו, אלא כברא דמחוייב לשווייה גרמיה ותוקפיה למפרק אבא ואימא, ומסר גרמיה למיתה * עלייהו. דמאן דלאו איהו ברא דמלכא, ועבד טיבו עם מלכא ועם מטרוניתא, ודאי האי אתחשיב דעביד חסד עם קונו.

קח) קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמי קביה ובכה, ואמר כן יהא רעוא דיליה, דיחשיב לי כבר, דעובדין דילי לגבי קביה ושכינתיה יהון לגביה נ כברא דאשתדל בהון בתר אבוי ואמיה, דרחים לון יתיר מגרמיה ונפשיה רוחיה ונשמתיה, וכל * מה דהוה ליה הוה חשיב לון לאין, * למעבד בהון רעותיה דאבא ואמא, ולמפרק לון בהון. ואע"ג דידענא דכלא ברשותיה, רחמנא לבא בעי. בההוא זמנא אתא קביה ונשיק ליה, ואמר, רעיא מהימנא, ודאי אנת הוא ברא דילי, * ודשכינתא. * רבנן ומלאכין נשקו בר. קמו כלהו ונשקו * ליה, וקבילו ליה לרב ומלכא עלייהו. *

קט) * והיה בהניח יי אלהיך וגו', תמחה את זכר עמלק וגו'. פקודא דא, להכרית זרעו של עמלק. דהא קביה אומי, דלא יחזור על כרסיה, עד

מסורת הזוהר

ג) ב"א קצו צ"ו.

חלופי גרסאות

ז דבכל אורייתא ובפקודין דילה לאן. * עלי. *
 נ כגברא. * עלמא. * ושכינתא. * דבני; * ובנין.
 ז ל"ג ליה. * בדפריי כתבו נשא קמיז ב' יברכך ה'.

מאמר

הסולם

המחחסד עם קונו

אל הקביה ושכינתו יהיו אצלם, כבן המשתדל בהם אחר אביו ואמו, שאוהב אותם יותר משאוהב את עצמו ונפשו ורוחו ונשמתו. וכל מה שיש לו הוא מחשיב לאפס ואין, כדי לעשות בהם רצון אביו ואמו ולפרותם בהם. ואע"פ שאני יודע שהכל הוא ברשותו ואין לי מה לתת לו, עכ"ז הרחמן רוצה את לבו של האדם. שיהיה מוכן אל הכל. באותה שעה בא הקביה ונשקו, ואמר, רעיא מהימנא ודאי אתה הבן שלי ושל השכינה. חכמים ומלאכים נשקו את הבן. קמו כולם ונשקוהו, וקבלוהו לרב ומלך עליהם.

רק לפדות השכינה מן הגלות. זה הוא שעושה חסד עם קונו, והוא כאלו גאל אותו ושכינתו ולבניו מן הגלות.

קז) אמר אליהו וכל וכו': אמר אליהו וכל ראשי הישיבות, רעיא מהימנא, אתה הוא אותו האדם, אתה הוא הבן של המלך והמלכה, אשר העבדה שלך אל הקביה, אינו אפילו כמי שעושה חסד עם קונו, אלא כבן שמחוייב לאזור עצמו וכתו לגאול את אביו ואמו, ומוסר עצמו למיתה עליהם כי מי שאינו בן המלך ועושה חסד עם המלך ועם המלכה, ודאי שנחשב זה, שעושה חסד עם קונו. אבל אתה שאתה בן מלך הרי זה חוב עליך ולא חסד. קח) קם רעיא מהימנא וכו': קם רע"מ ונשתטח לפני הקביה, ובכה ואמר, כן יהי רצון שלו שיחשוב אותי כבן, שהמעשים שלי (דפריי דף רפ"א ע"א *) דף רפ"א ע"ב

מאמר להכרית זרעו של עמלק
 קט) והיה וגו' תמחה את זכר עמלק
 וגו': מצוה זו היא להכרית זרעו של עמלק.
 כי נשבע הקביה שלא יתגור לכסאו עד שיטול
 נקמה

דיטול נוקמא מניה. פתח רעיא מהימנא ואמר. ו דאי, בגיד הוּו אזלי במדברא
 ם ועל ימא, ולא ן ייעלון בארעא דישראל, עד דיטול נוקמא מניה דעמלק.
 קי) עמלק מאן הוא לעילא, דהא חזינן דבלעם ובלק מתמן הוּו נשמתין
 דלהון, ובגין דא הוּו שנאין לישראל יתיר מכל אומה ולישן, ובגיד עמלק
 רשים בשמהון, עים מן בלעם, ליך מן בלק, ודכר ונוקבא אינון עמלקים.
 ועלייהו אתמר, ן לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל.
 קיא) כגוונא דאית בישראל ארבע אנפין, יעקב, ישראל, רחל, לאה.
 ישראל עם לאה, יעקב עם רחל, לקבל, ן) ופני נשר לארבעתם. הכי אית ארבע
 אנפין לעמלק, קסם, ונחש, עמל, ואון. עמל רשים בעמלק. והמן דהוּו מסטרא
 דעמלק, ן) ישוב עמלו בראשו. וכל אלופי עשו מעמלק הוּו. ולעילא ם עמלק.
 סמאל. עמל, נחש, און, ומרמה. דמפתי ליה לבינ למחטי לקביה. ן קסם, קי
 מן עמלק סים מן סמאל. נחיש, איל מסמאל ן
 קיב) עליה אתמר לאברהם, ן) לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך,
 בית מולד דילך, מאלין בתי סיהרא, או ן בתי שבתאי, או ן בתי מאדים.
 ן דבתי מאדים ובתי שבתאי ולבנה, עלייהו אתמר, אין מתחילין ן בבד.
 דמאדים סומקו דחמה, גיהנם, אימא דעשו, דאתיילידת ביומא תניינא. וסיהרא,
 איהו טוב ורע, טוב במילואה. ורע בחסרונה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ן) (במדבר כג) ויחי ה צ"א. ה) (יחזקאל א) ביא
 פה צ"א. ן) (תהלים ז) משפטים קג צ"ס. ן) (בראשית
 יב) לך ס צ"ב.
 ן ליג ודאי ; בגיד ודאי. ן ועקינא. ן יעול.
 א מעמלק. ב מוסיף עמל קסם. ג בדפוויי כתב
 כאן חסר. ד ליג בתי. ה ליג בתי. ו דבתי שבתאי
 ולבנה ובתי מאדים. ז בבי ואין מסימן בד.

להכרית ורעו של עמלק

הסולם

מאמר

נקמה ממנו. פתח רעיא מהימנא ואמר, ודאי
 משום זה היו הולכים במדבר ועל הים, ולא
 נכנסו לארץ ישראל עד שיטול נקמה בעמלק.
 קי) עמלק מאן הוא לעילא וכר :
 שואל, מי הוא שורשו של עמלק למעלה
 ברחניות, שהרי אנו רואים שבלעם ובלק
 משם. מעמלק של מעלה, היו הנשמות שלהם,
 ומשום זה, היו שונאים את ישראל יתד מכל
 אומה ולשון, ומשום זה, רשום בשמותיהם,
 עמלק, דהיינו ע"מ של בלעם לק של בלק,
 והעמלקים הם דכר ונוקבא. ועליהם נאמר לא
 הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל.
 אשר עמל הוא דכר של עמלק, ואון הוא
 נוקבא שלו.
 קיא) כגוונא דאית בישראל וכר : כמו
 שיש בישראל ארבעה פנים, יעקב, ישראל,
 רחל, לאה, אשר ישראל ולאה הם דכר ונוקבא,
 ויעקב עם רחל הם דכר ונוקבא. ואלו הד'
 הם כנגד ופני נשר לארבעתם, דהיינו כנגד
 (דפוויי דף רס"א ע"ב)

ד' פנים שבנשר, כי יעקב וישראל הם בחינות
 נשר שהוא קו האמצעי. כך יש ד' פנים
 לעמלק, שהם, קסם ונחש, עמל ואון. אותיות
 עמל רשום בעמלק, והמן, שהיה מצד עמלק
 נאמר עליו ישוב עמלו בראשו. וכל אלופי
 עשו היו מעמלק, ועמלק למעלה הוא סמאל.
 שיש גם בו ד' פנים שהם, עמל, נחש, און,
 מרמה. המסיתים את האדם לחטוא אל הקביה.
 קסם, הוא קי' מן עמלק, סם מן סמאל, נחש,
 אל מסמאל (חסר הסיסום).
 מאמר אין מתחילים בבד
 קיב) עליה אתמר לאברהם וכר : עליו
 נאמר לאברהם, לך לך מארצך וממולדתך
 ומבית אביך, דהיינו מבית מולד שלך,
 דהיינו מאצטגונינות בכוכבים ומולות, מאלו
 בתי הלבנה, או בתי שבתאי, או בתי מאדים.
 כי בתי מאדים ובתי שבתאי ולבנה, עליהם
 נאמר אין מתחילים בבד, דהיינו ביום ב'
 וביום ד'. כי מאדים יש בו אדמיות החמה,
 שירוק

ק"ג) ובגין דאיהי כלילא מטוב ורע, ה מונין בה ישראל ומונין בה בני ישמעאל. וכד לקת במלואה, סימנא לא טב לישראל. וכד לקת בחסרונה, סימן רע לישמעאלים. ובהאי טו ואבדה חכמת חכמיו, ח חכמה דישמעאלים, ובינת נבונים תסתתר, דאינון לא ידעין בבריאתן, אלא בשמושא. דילהון, כפי שנוי עלמא בהליכתן, ושימושן. וסיהרא, אתבריאת ביומא רביעאה, ובחסרונה דילה עניות, אתבריאת לילית, שבתאי, דאיהו רעב וצמאון ולקותא דנהורין. עלה אתמר, ה יהי מארת חסר. ט מארת יי בבית רשע. וחוטא ילכד בה, בבית הסהר דילה, נ וצדיק ימלט ממנה.

ק"ד) ואית ככבא אחרא, נקודה ה זעירא, נקוד על ה סיהרא דאיהו מארת, ודא חולם, בת מלך, שבת מלכתא. דשלטנותא דתרווייהו ביום שביעי, דאתמר ביה, ט למען ינוח עבדך ואמתך. דסדר בריאתן לאו כסדר שמושן. ובג"ד חמיה ומיאדים סומקי דגיהנם, אתבריאוו ביומא תניינא. לבנה שבתאי, אתבריאוו ביומא רביעאה, ה כפנא וחשוכא. ז ובג"ד אין מתחילין ה בביד, בגין דגיהנם אתברי ביומא תניינא, ולקותא דנהורין ביומא רביעאה.

ק"ט) ככ"ב, עליה אתמר, ו דרך ככב מיעקב. דדרגיה ביומא תליתאה. וביה ט ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, דביה נחית קביה למיהב אורייתא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

- ט (ישעיה כט) וארא נד צ"ב. ט (משלי ג) ננחט את שעה צ"ט תקוני זהר ת"ג בהשמטות קמ.
- י (קהלת ז) ויחי עו צ"ד זהר חדש לג ט"ד ש"מ.
- כ (דברים ה) ג (כמדובר כד) תרומה רפב צ"ט.
- ט (שמות יט) יתרו עג אות רפג רפו
- ח מנין. ט ל"ג חכמה. י רילן. כ ושמשא. ל אתבריאוו.
- ז ל"ג יהי. נ מוסיף ו צדיק. ט אחרא. ע שפתה.
- ז ל"ג מן כפנא עד סוף האות. ז ואוקמוה רבנן ול"ג ובג"ד. ט כב ואין מסיימין בד.

מאמר

הסולם

אין מתחילים בבי ד

שיורה על גיהנם, שהוא אמו של עשו. שגולדה ביום ב' דמע"ב. וע"כ אין מתחילים ביום ב'. והלבנה היא טוב ורע, טוב, כשמאירה במלואה. ורע, כשהיא בימי חסרונה. ק"ג) ובגין דאיהי כלילא וכו': ומשום שהלבנה כלולה מטוב ורע, מחשבים בה ישראל זמחשבים בה בני ישמעאל, שישראל אחוזים בטוב שבה, ובני ישמעאל ברע שבה, וכשהיא נלקה בימי מילואה, שהיא הטוב שבה, סימן רע לישראל, וכשהיא נלקה בימי חסרונה, סימן רע לישמעאלים. וכזה כתוב, ואברה חכמת חכמיו, דהיינו חכמה דישמעאלים, ובינת נבונים תסתתר, כי הם אינם יודעים בבריאתם של הככבים אלא בשמושם, כפי השינויים בעולם בהליכתם ושמושם. והלבנה נבראה ביום ד' במעשה בראשית, ובמיעוטה של הלבנה שהוא עניות, נבראה לילית, שהיא שבתאי, שהוא רעב וצמאון וליקוי המאורות, שעליה נאמר יהי מארת חסר ו', שמשמעותו

ק"ט) ככב עליה אתמר וכו': ככב, עליו נאמר דרך ככב מיעקב. שהוא קו אמצעי, ומדרגתו ביום ג' דמעשה בראשית וכו' נאמר, ויהי

קללה, שכתוב, מארת ה' בבית רשע. וכן חוטא ילכד בה. בבית האסורים שלה, וצדיק ימלט ממנה. וע"כ אין מתחילים ביום ד'. ק"ד) ואית ככבא אחרא וכו': ויש ככב אחר, שהיא נקודה קטנה נקוד על הלבנה, שהיא מארת, וזו היא נקודת החלם, שנקראת בת מלך, שבת המלכה, וממשלת שניהם, של שבתאי ושל שבת המלכה, היא ביום השביעי, שנאמר בה למען ינוח עבדך ואמתך, כי סדר בריאתם אינו כסדר שמושם, ומשום זה, חמה ומאדים, שהם אדומים ובחינת גיהנם, נבראו ביום ב' דמעשה בראשית, ולבנה ושבתאי נבראו ביום ד' דמע"ב, ששבתאי יורה על רעב וחשך, ומשום זה אין מתחילים בביד. משום שהגיהנם נברא ביום ב', וליקוי המאורות ביום ד'.

דפו"י דף רע"א ע"ב)

לישראל, בת יחידה, למהוי עמיה שבת מלכתא. דאיהו יום שלישי, כליל תלת ענפי אבהו, ש, בת ר יחידאה, דשלטנותא דילה כליל שבת, ביה אתעבידת שבת. קטז) ובג"ד חולקין מארי מתניתין על מתן תורה, בת יחידה. דא אמר, בשלישי נתנה ה תורה. ודא אמר, בשביעי נתנה ה תורה. ואיהי בת יחידה, דאחידת בעמודא דאמצעיתא, תליתאה לאבהו. ובצדיק, שביעית ליה בת יחידאה. וכד איהי עטרה על רישיה, אתקרי ביה שביעי, דהוא ששי א הוה, דככב דיליה צדק, ובת יחידה שבת מלכתא אתקרי ב צדק. ובגין דא, תורה אחידא בין יום ג וד.

קיו) ואיהו כ"ב מן כוכב, כ"ו כי שמש ומגן יודו צבאות, שכינתא מלכות הקדש, ט) כך יברך ישראל, כ"ב אתון דאורייתא. ז כוכב, כלילא מתלת דרגין, כ, כתר. ב' בינה. יוד"ד כליל תרווייהו, חכמה. וכלא כליל כוכב, דרגא ה דעמודא דאמצעיתא, ושכינתא.

קיח) איהי לבנה, לבון ההלכה, רחמי, בסטרא דחסד. ואתקריאת חמה, ברה כחמה, מסטרא דגבורה, פני משה כפני חמה. סיהרא אפילה, מעוט: דסיהרא, שפחה ו דילה גיהנם, חמה בישא. שפחה דיליה שבתאי, לקותא דנהורין, חילול שבת. ז שפחה, דאהדרת עורף לגבירתה בכל יומא * ויומא

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ט (תהלים פז) שמות ט צ"ח. ט (בראשית מז) ר מוסיף מלכתא יחידאה. ט ל"ג תורה. ת ל"ג תורה. א הנה. ב צדיק. ג ר וד; ג וד; ד וד. שמות מז צ"ע. ד כ"ב ה ל"ג דעמודא ו דיליה. ז כ"ג הסולם; מוסיף שפחה דילה.

ושפחה כי תירש גבירתה

הסולם

מאמר

שבת המלכה נקראת צדק ומשום זה התורה, שהיא המלכות נאחזת בין יום ג' ליום ד', וע"כ יש אומרים שבג' ניתנה התורה, ויש אומרים שבשביעי ניתנה התורה. קיו) ואיהי כ"ב מן וכו': היא, המלכות, כ"ב מן כוכב. כ"ו מן כוכב. הוא בגימטריא הויה, בס"ה, כי שמש ומגן הויה צבאות. השכינה, שהיא מלכות הקדש, עליה נאסד, כך יברך ישראל שהיא כ"ב מכוכב. וה"ס כ"ב אותיות התורה. כוכב כלול מג' מדרגות, כ' דכוכב הוא כתר, ב' הוא בינה. כ"ו דכוכב שהוא הויה, כולל את שניהם, והוא חכמה. וכוכב כולל הכל, שכולל גם מדרגת עמוד האמצעי, שהוא כ"ו דכוכב, שבגימטריא הויה. וכולל השכינה, שהיא כ"ב דכוכב. כנ"ל. קיח) איהי לבנה לבון ההלכה, שהיא רחמים, והיינו מצד החסד. והיא נקראת חמה. ברה כחמה, מצד הגבורה. פני משה כפני חסד, ומיעוט הלבנה, שהיא לבנה אפלה. שהיא השפחה שלה של המלכות שהיא הגיהנם. חמה

ויחי ביום השלישי בהיות הבקר, שבו ירד חקב"ה לתת התורה לישראל שהתורה היא בת יחידה, דהיינו מלכות, שתהיה עמו. עם יום השלישי, שהוא ת"ת, שבת המלכה. כי יום השלישי הוא כלול ג' ענפי האבות, דהיינו ג' ענפים של הש' שהם חג"ת, ובת יחידה, שהיא המלכות, שממשלתה היא כליל שבת נעשית בו. ביום הג' שבת, כי שבת הוא אותיות ש' בת אשר הש', רומזת על ג' ספירות חג"ת. שהם דבוקים בבת שהיא המלכות. קטז) ובג"ד חולקין מארי וכו': ומשום זה חולקים בעלי המשנה, על מתן תורה, שהיא בת יחידה, זה אמר בשלישי ניתנה התורה, וזה אמר בשביעי ניתנה התורה, כי היא בת יחידה הנאחזת בעמוד האמצעי, שהוא שלישי לאבות, דהיינו ת"ת, שלפי זה ניתנה התורה ביום השלישי. והמלכות נאחזת בצדיק, שהוא יסוד, דהיינו יום הששי, והבת יחידה, שהיא מלכות, היא שביעית אליו. וכשהיא עטרה על ראשו, היא נקראת בו שביעי, שהוא היסוד ונא יאשי, והככב שלו הוא צדק, ובת יחידה (דעו"י דף רפ"א ע"ב *) דף רפ"ב ע"א)

ואתגברת עלה בחובין דישראל בנהא. ם ההיז, ן ושפחה כי תירש גבירתה. דשולטנותא דשפחה, לא הוי אלא ביומא תניינא, בגיהנמ. וברביעי, בלקותא דנהורין. ואתהדרת לשלטאה בכל יומא ויומא.

קיט) ובת מלך, אסירא בסרכות, בבית הסהר, בגלותא דילה. ואיהי קינא דסמאל בין ככביא. וקביה אומי, ן אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך נאם יי. ושכינתא נגה, ונגה לאש, ומהכא קרו לבי כנשתא אש נוגה.

קכ) אש מאדים לישנא דאודם, ן טור אודם פטדה. נוגה אשא חיורא. ותרוייהו פני חמה ופני סיהרא, נצח והוד, אינון דנטלו חוורו מחסד, וסומקו מגבורה. אהרן ודוד מתמן הוו, חד נטיל רחמי, וחד נטיל דינא, דוד מסטרא דשמאלא, ן והוא אדמוני. אהרן איש חסד, ותרוייהו נביאי קשוט מתמן. פני משה הוו נהירין בנבואה דבינה, איהו ן חמה עלאה מתמן נבואה דיליה.

קכא) בהון עשו חייבא עבד אדום, ונוקבא דיליה מאדים, איהי שפיכות דמים דישראל, ן וגרמה דמטרוניתא ן אתקיים בה, ן נתנני יי בידי לא אוכל קום, ן נתנני שוממה כל היום דזה. הוד דזה אתהדר. דנצח והוד לקבלייהו.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ן (משלי ל) משפטים קלט ציט. 9 (עובדיה א) אבור כז ציכ. 13 (שמות כח). ק (שיא טז) יתרו כח ציא. 17 (איכה א) צו טז ציח. 18 (שם) וירא קלב ציב תקונים חדשים צח טיד שכי.

ן ל-ג ההיז. ן אימא. י וגרם בני מטרוניתא. כ דאתקיים ביה. ל ל-ג נתנני ה' בידי לא אוכל קום.

מאמר

הסולם

ושפחה כי תירש גבירתה

אודם. בסויה טור אודם פטדה. ונוגה הוא אש לבן. ושניהם הם פני חמה פני לבנה (כנ"ל אות ק"ח). נצח והוד, הם לוקחים לבן מחסד, ואדום מגבורה. אהרן ודוד היו משם. אחד לקח רחמים ואחד לקח דין. דוד, היה מצד השמאל, שכחוב, והוא אדמוני. אהרן, הוא איש חסד. ושניהם נביאי האמת. דהיינו נצח והוד, הם משם. פני משה היו מאירים בנבואה מבינה, שהיא חמה העליונה, משם היתה נבואה שלו.

חמה רעה. וכן השפחה שלה היא שבתאי. שהיא לקוי המאורות, והיא חלול שבת. והיא שפחה המחזרת ערפה אל הגבירה שהיא מלכות בכל יום ויום, ומתגברת עליה, מחמת עונות ישראל בניה. ז"ש, ושפחה כי תירש גבירתה. ועיקר ממשלת השפחה, אינה, אלא ביום שני שנבראו בו הגיהנם, וביום רביעי שלקו בו המאורות, ומהם חזרה לשלוט בכל יום ויום. קיט) ובת מלך אסירא וכו': ובת מלך, שהיא המלכות, אסורה בסרכות, כלומר כמו סרכות הריאה המעכבת הרוח מן הריאה, כן עונות ישראל מעכבים האור מן המלכות, בבית האסורים בגלות שלה. והיא קן של סמאל בין הככבים, כלומר שסמאל נאחז בה, ונשבע הקב"ה, אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך נאם ה', והשכינה נקראת נוגה, וכתוב, ונגה לאש, ומכאן קוראים לבית הכנסת אש נגה בלעז.

קכא) בהון עשו חייבא וכו': בהם, עשו הרשע העבד, הוא נקרא אדום, והנוקבא שלו נקראת מאדים, שהיא שפיכות הדמים בישראל, וגרמה, שנתקיים בהמלכה, נתנני ה' בידי לא אוכל קום. נתנני שוממה ל היום דזה. הוד, נתהפך אל דוח, שהם כנגד נצח והוד. לא אוכל קום הוא כנגד נצח, כל היום דוח, הוא כנגד הוד. שהם יכינ ובוועז, שנצח הוא יכינ והוד הוא בוועז, שתיהן אשר הבית, שהוא המלכות, נשען עליהם. כי בית הכנסת

קכ) אש מאדים לישנא וכו': אש של מאדים היא אדומה, כי מאדים הוא לשון (דפוי דף רפ"ב ע"א)

יכץ ובוועז. שתיהן אשר הבית נשען עליהם. דבי כנשתא אתקריאת על שמייהו
אש נוגה כדקא אמינא.

קכב) ושפחה רעה איהי קבורה, ובה אסידא לגבירתא. ואיהי שבתאי,
קרה ויבשה, בקבורתא דעפרא, ואיהי מות דעניותא דאורייתא, ואיהי קבורת
עני, מכוסה בה בשבע מיני מדורות, דאיהי כלילא משבע ככביא, כמה דשבת
מלכתא ׀ כלילא ׀ משבע. ואינון שבע ׀ ככביא מסטרא ׀ דגבירתא ׀ שבע
שני השבע, מסטרא דשפחה שבע שני הרעב. דעלייהו אמר נביא ׀ לא רעב
ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי יי.

קכג) גבירתה גן. שפחה אשפה מטונפת, מסטרא דערב רב ׀ אשפה
מעורבת בגן, לגדלא זרעים, מסטרא דעץ הדעת טוב ורע. מסטרא דעז,׃
אתקריאת שבתאי, לילית, אשפה מטונפת, בגין דצואה מעורבת מכל מיני
טנוף ושרץ, דזרקין בה כלבים מתים וחמורים ׀ מתים. בני עשו וישמעאל
קבורים בה. עכורים דאינון כלבים מתים, קבורים בה. ואיהי קבר דעז, דקברין
בה ערלים, דאינון כלבים מתים, שקץ וריח רע, מטונף, מסורה, משפחה בישא
איהי סרכא, דאחידא בערב רב, מעורבים בישראל. ואחידת בעצם ובשר, דאינון
בני עשו וישמעאל, עצם מת, ובשר טמא, בשר בשדה טרפה, דעלה אתמר,
׀ לכלב תשליכון אותו.
קכד) וכגונא דאית תריסר מזלות, מסטרא דטוב. הכי אית תריסר

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

׀ ל״ג כללא. ׀ מוסיף משבע ואינון מו. ׀ ל״ג
ככביא. ׀ דגבורה. ׀ ל״ג אשפה. ׀ ל״ג מתים ;
ל״ג מן מתים עד ערלים.
(בראשית מא) ב״א קצט צ״ד. א) (עמוס ח).
ב) (שמות כב) משפטים קנט צ״ר.

ושפחה כי תירש גבירתה

הסולם

מאמר

זרעים, מצד עץ הדעת טוב ורע. מצד עבודה
זרה נקראת השפחה, שבתאי, לילית, אשפה
מטונפת, משום שהיא צואה מעורבת בכל מיני
טינוף ושרצים, שזורקים בה כלבים מתים.
וחמורים מתים. בני עשו וישמעאל קבורים
בה. עכורים, שהם כלבים מתים קבורים בה.
והיא קבר של עבודה זרה, שקבורים בה
ערלים, שהם כלבים מתים, שקץ וריח
רע, מטונף, ונסרה משפחה הרעה היא הסרכה
האחזה בערב רב המעורבים בישראל ואתוזה
בעצם ובשר, שהם בני עשו וישמעאל, שהם
עצם מת, ובשר טמא, בשר בשדה טרפה,
שנאמר עליו לכלב תשליכון אותו.

שהיא כנגד מלכות, נקרא על שמם אש נגה,
כמו שאמרנו (באות ק״ט).

קכב) ושפחה רעה איהי וכו': ושפחה
רעה היא בחינת קבורה, ובה אסורה גבירתה.
והשפחה רעה היא שבתאי, שהיא קרה ויבשה
בקבורה בעפר, והיא המות של עניות בתורה,
שאמרו עליה, עני חשוב כמות. והיא קבורת
עני, המכוסה בה בשבע מיני מדורים, כי היא
כלולה משבע ככבים, כמו גבירתה, שבת
המלכה, כלולה משבע ספירות, ואלו שבע
ככבים, מצד הגבירה, הם שבע שני השבע,
מצד השפחה הם שבע שני הרעב. שעליהם
אמר הנביא, לא רעב ללחם ולא צמא למים
כי אם לשמוע את דברי ה'.

קכד) וכגונא דאית תריסר וכו': וכמו
שיש י״ב מזלות מצד הטוב, כך יש י״ב
מזלות מצד הרע. ז״ש שנים עשר נשיאים
לאמותם. כי זה לעומת זה עשה האלתיים.
הזרשעים

קכג) גבירתה גן שפחה וכו': גבירתה,
היא גן. השפחה, היא אשפה מטונפת מצד
ערב רב. האשפה מעורבת בגן, כדי לגדל
(דפו״י דף רפ״ב ע״א)

מזלות, מסטרא דרע. הדא הוא דכתיב, ^א שנים עשר נשיאים לאמותם. ^ה דזה לעמת זה עשה האלהים, ורשיעיא אינון אבי אבות הטומאה, דאינון טמא מת ושרץ, דמטמא לבינ מאורו ומתוכו ומגבו. ואפילו תוך תוכו דכהנא מסחאב בהון. ובגין דא ^ה על כל נפשות מת לא יבא. דרשע קרוי מת. ובוצינא קדישא, לאביו ולאמו לא יטמא.

קכה) הכא אשכחנא אסוותא, לגבי דאתמר ^ק בי ^ה ויתן את רשעים קברו. בתר דקבורה דא בגין אבא ואימא, דאינון בגלותא עם ישראל אתקיים ^ו בי קרא ולא יטמא. אליהו, לא תתעכב מלנחתא, דאע"ג דאנת כהנא, לאביו ולאמו ^ט יטמא, דהא קב"ה ושכינתיה בגלותא, דאיהי קבורה לון, ואנא קבור בינייהו. באומאה עלך, בשם יי חי וקיים, לא תתעכב ^ה מלנחתא. ^א מלאכין קדישין, מארי דגדפין, באומאה עלייכו, ^ב טולו אומאה דא, ^ג וסליקו לה על גדפייכו, שבועת יי בח"י צדיק וקיים עמודא דאמצעיתא, ^ד טולו אומאה דא, וסליקו לה על גדפייכו. במטרוניתא ביקרא דילה, לגבי קב"ה.

קכו) מלאכין ^ה עלאין, שליחן דקב"ה מימינא. ומלאכין שליחן ^ו דיליה, ^ז משמאלא. ומלאכים דאבא ואמא. יהון סתרין לה עילא ותתא, ומכסין ^ח לה באת ^ו, בשית גדפין דיליה, דאתמר ביה ^ה שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים ^ט וגו' בשתים יכסה פניו. דשבועה דיליה, דאיהי ^ה, רביעאה. ובשתים יכסה רגליו דילה, ובשתים מעופפים לה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

^ג (בראשית כה) גשא רכב צ"ה. ^ד (קהלת ז) שפות פה צ"ל. ^ה (ויקרא כא) תקוני זהר תפ"ז ^{זח}: ^ז (ישעיה גג) גשא ל צ"ס. ^ז (ישעיה ו) כ"ב גא צ"א זהר חדש ג ט"ב שי"ח תקונים חדשים צו ט"א ש"ב.

ק ביה. ד ביה. ט מוסף לא יטמא. ת לנחתא. א ל"ג מלאכין קדישין; מלאכין וליג קדישין; מארי דגופין קדישין. ב כלהו. ג ל"ג וסליקו לה. ד ל"ג טולו אומאה דא. ה שליחן וליג עלאין; עלאין וליג שליחן. ו דילה. ז כשמאלא. ח ל"ג לה. ט כ"ג הסולם; ול"ג וגו' בשתים יכסה פניו. י בשבעה דילה.

מאמר

הסולם

אליהו לא תתעכב מלנחתא

ביניהם. בשבועה עליך, בשם ה' חי וקיים, אל תתעכב מלרדת. מלאכים הקדושים בעלי כנפים, בשבועה עליכם. קחו שבועה זו, שה"ס המלכות הנקראת שבועה, והעלו אותה, את המלכה, על כנפיכם, בהכבוד שלה, אל הקב"ה.

והרשעים הם אבי אבות הטומאה, שהם טמא מת ושרץ, המטמא את האדם מאורו, מתוכו, ומגבו, ואפילו תוך תוכו, שהכהן נטמא בהם. ומשום זה על כל נפשות מת לא יבא. כי רשע נקרא מת. והמאור הקדוש, אפילו לאביו ולאמו לא יטמא.

מאמר אליהו לא תתעכב מלנחתא

קכה) הכא אשכחנא אסוותא וכר; כאן מצאתי רפואה, למה שנאמר בו, ויתן את רשעים קברו. מאחר שקבורה זו היא בשביל אבא ואמא, שהם ז"א ומלכות, שהם בגלות עם ישראל, נתקיים בי הכתוב, ולא יטמא. אליהו, לא תתעכב מלרדת, כי אע"פ שאתה כהן, כי פנחס הוא אליהו, לאביו ולאמו יטמא, כי הקב"ה ושכינתו בגלות, שהם אבא ואמא, שהגלות היא קבורה שלהם, האני קבור (וסו"י דף רפ"ב ע"א)

קכו) מלאכין עלאין שליחן וכר; מלאכים עליונים השלוחים של הקב"ה שמימין, ומלאכים השליחים שלו משמאל, ומלאכים דאבא ואמא, שהם ז"א ומלכות, שהם קו אמצעי, יהיו מסתירים אותה, את המלכות, למעלה ולמטה ויכסו אותה באות ו', שהיא ז"א, כשש כנפים שלו, שנאמר בו שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגו' בשתים יכסה פניו של השבועה שלו, שהיא ה', אות רביעית דחיות, דהיינו מלכות. ובשתים יכסה רגליו

קכז) ואנת אליהו, דסליקת כ לעילא, לעילת העילות, והוא טעין לך מכל טוב, נחית לגבה, ותהוי כרוב י תחותא, לנחתא ם לה י מלאה כל טוב. ומלאכין, דאבא ואימא, דאינון י"ה, ם אסתרו לה, בנחיתו דילה. ומלאכין דבעלה, ברא דאבא ואמא, ך, כסיאו לה, ומעפפין לה, ם משית גדפין * אביג יתיץ, ובל"ו דתליין מנייהו כחשבון ל"ו. ודאי איהו שרפים עומדים ממעל לו. ותחיתת ם ה' י דיליה, טמירא מכוסה בהון. ומלאכין דאינון דצדיק ח"י עלמין, אסמיכו לה עלייכו כחיון דסמכי לכרסייא.

קכח) דאע"ג ם דהיא דאצילות, דשמא ך דידו"ד, איהי סמיכת לכלהו, לית לכון לפרחא לעילא, ולנחתא לתתא, בר מינה. כאברין דגופא, דלית להון תנועה בר מנשמטא, דאברין דאית לה, אתפשטו עלייכו, לסמכא לכון בהון. דהכי איהי ה', כימא, אי אית לה מאנין, מתמליין מנה, ומתפשטין ם בהון, כנחלים דמתפשטן מן ימא על ארעא. ואי לאו, איהי ה' בגרמא יחידאה, בלא אתפשטותא דנחלין.

קכט) הכי מאנין דשכינתא, אינון מלאכין קדישין לעילא, וישראל לתתא, אי אית בהון מארי מדות, מארי חסד חסידים, גבורים מארי תורה, ם נביאים וכתובים, צדיקים, אנשי מלכות, דאתמר בהו, ם ואשר כח בהם

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

זו (דניאל א) תקוני זהר ת"י"ח לג: תכ"ב סח. כ ל"ג לעילא לעילת העילות. י תחותה. ם לך: כן. נ כף מלא. ם אסתרו לך. ם בשית. ם י"ה. צ דילה. תקיח קג ט"ב ש"י"ח ש"ל
 ם ל"ג דהיא: דהאי ול"ג דאצילות: ה' דהיא. ר"י הו"ה: הו"ה. ם ל"ג בהון כנחלים דמתפשטן. ת מוסיף מארי נביאים.

אליהו לא תתעבב מלנחתא

הסולם

מאמר

רגליו, של המלכות. ובשתיים מעופפים אותה. אל ז"א.
 קכז) ואנת אליהו דסליקת וכו': ואתה אליהו, שעלית למעלה לעילת העילות, והוא עמס עליך מכל טוב, דד אליה, אל המלכות, ותהיה תחתיה כרוב, להוריד אותה מלאה כל טוב. והמלאכים של אבא ואמא, שהם י"ה, יהיו מסתירים אותה בידידה שלך, והמלאכים של בעלה, של המלכות, שהוא ז', בן של אבא ואמא, יהיו מכסים אותה, ומעופפים אותה משש כנפים שהן מן שש אותיות אב"ג ית"ץ, ובל"ו אותיות שבטש שמות התלויים מאב"ג ית"ץ, שהן קרע שטן, נגד יכש, בטר צתג, חקב טנע, יגל פזק, שקו צית, שהן כחשבון לו, ודאי הוא, שרפים עומדים ממעל לו. דהיינו בל"ו אותיות הנ"ל, ויורדת ה' שלו, דהיינו המלכות, נסתרת ומכוסה בהם, והמלאכים שהם מצדיק ח"י העולמים תסמיכו אותה עליכם כמו חיות הסומכות את הכסא.

קכח) דאע"ג דה"א דאצילות וכו': כי (דפרי דף רפ"ב ע"א * דף רפ"ב ע"ב)

קכט) הכי מאנין דשכינתא וכו': כך הכלים של השכינה, שלמעלה הם מלאכים קדושים, ולמטה הם ישראל, אם יש בהם בעלי מדות, בעלי חסד, חסידים גבורים, בעלי תורה נביאים וכתובים, צדיקים, אנשי מלכות, שנאמר בהם, ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך, דהיינו בעמידה של התפלה בהיכל המלך, שהוא אדני המלך שלה הוא, והיה והם חכמים ונבונים ראשי ישראל, ולא ראשי ערב רב, שנאמר בהם ויו צריה לראש, היא המלכות

לעמוד בהיכל המלך, א בעמידה דצלותא, בהיכלא דמלכא אדניי, מלכא דילה ידוד. ב והם חכמים ונבונים ראשי ישראל. ולא ראשי ערב רב, דאתמר בהון, טו היו צריה לראש. איהי אתפשטת עלייהו בעשר ספירן דילה. בההוא זמנא, נחית עלת העלות, ביד ה"א ואיו ה"א, לנחתא עלייהו, לאקמא שכינתא עלייהו.

קל) ובזמנא י דויפן כה וכה וירא כי אין איש, איהי ג אמרת, טו שלמה אהיה כעוטיה, מעוטפת בגרמא דלא אתפשטת עלייהו, וקב"ה צווח עלה י ואמר, יז איכה ישבה בדד.

קלא) אדהכי, קם בוצינא קדישא, ואמר רבון עלמא, הא הכא רעיא מהימנא, דאתמר ביה טו והאיש משה ענו מאד, ה עד כען וירא כי אין איש. הא הכא והאיש משה, דשקיל לשתין רבוא דישראל. וביה טו ממכון שבתו השגיח. דביה אתמר לגבי דרא דגלותא בתראה, טו ויי' הפגיע בו את עון כלנו. ואיהו כליל בעשר מדות, דבגינייהו אמרת טו לא אשחית בעבור העשרה. נחית עליה, לאשגחא על עלמא, וקיים מילך, דאנת קשוט, וכל מילך קשוט.

קלב) דאיהו גמל חסד עם שכינתא, וקטיר שפחה דילה בגבורה, למהוי שפחה אסירא תחות גבירתה, בקשורא דתפלין. ואשתדל בגינה, בתורת אמת, טו תורת אמת היתה בפיהו. ואשתדל בה, בנביאים וכתובים. בנביאי, בכמה נחמות. בכתובים, בעשרה מיני תהלים. בצדיק, בי"ח ברכאן דצלותא. קלג) וומארי מתניתין, לא אשתמודען י ליה ה לרעיא מהימנא

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

- טו (איכה א) שמות צ"א צ"ו. י' (שמות ב) ב"א
- לא צ"ד. כ' (שיר א) ב"א קו צ"א זהר חדש ב
- ס"ד ש"א ע ט"ג שמ"ב שמ"ז עא ט"א שט"ז שמ"ח.
- יז (איכה א) רמ"א צ"א. טו (במדבר יב) תודיע לט צ"ט. ו' (תהלים לג) לעיל עקב אות מג צ"כ תקונים
- חדשים צו ט"ג ש"כ טו (ישעיה נג). ע' (בראשית יח) נח סג צ"ה זהר חדש כו ט"ג ש"א לד ט"א
- שכ"ח. טו (מלאכי ב) תרומה טו צ"ח.

מאמר

הסולם

אליהו לא תתעכב מלנחתא

הדור של גלות האחרון, וה' הפגיע בו את עון כלנו. והוא כלול בעשר מדות, שבשבילם אמרת, לא אשחית בעבור העשרה. רד עלינו. להשגיח על העולם, וקיים דבריך, שאתה אמת, וכל דבריך אמת.

קלב) דאיהו גמל חסד וכו': שהוא גמל חסד עם השכינה. וקשר השפחה שלה בגבורה, שתהיה השפחה אסורה תחת גבירתה, בקשר של תפלין, והשתדל בשבילה בתורת אמת, כ"ש, תורת אמת היתה בפיהו. והשתדל בה בנביאים וכתובים, בנביאים שהם נז"ה. בכמה נחמות, בכתובים שהם מלכות, בעשרה מיני תהלים שהם ע"ס שלה. בצדיק, שהוא יסוד, בח"י ברכות שבתפלת העמידה.

קלג) ומארי מתניתין לא וכו': ובעלי המשנה

המלכות, מתפשטת עליהם בעשר ספירות שלה, בעת ההיא יורד עליה עלת העלות, בידו הא ואו הא, לרדת עליהם, להקים עליהם השכינה. קל) ובזמנא דויפן כה וגו': ובזמן של ויפן כה וכה וירא כי אין איש, היא אומרת, שלמה אהיה כעוטיה, דהיינו מעוטפת בעצמה, שאינה מתפשטת עליהם, והקב"ה צווח עליה ואמר, איכה ישבה בדד.

קלא) אדהכי קם בוצינא וכו': בתוך כך קם המאור הקדוש, שהוא ר"ש, ואמר, רבון העולם הרי כאן רעיא מהימנא, שנאמר בו, והאיש משה ענו מאד. עד כאן וירא כי אין איש. הרי כאן, והאיש משה, ששקול כנגד ששים רבוא מישראל. ובו ממכון שבתו השגיח, שהוא ר"ת משה. שבו נאמר על (דפריי דף רפ"ב ע"ב)

• אליהו, באומאה עלך בשמא דידודי, ובשמיה מפרש, גלי ליה לכל רישא מארי מתניתין, דישתמודעון ליה, ולא יתחלל יתיר, דאתמר • ביה, • והוא מחולל מפשעינו, לית לך צורך למיטל רשו דהא אנא שליחא דמארי עלמא, • וידענא דאי אנת עביד דא, דיודי לך קביה עליה, ויסתלקון • בנך בגיניה, עילא ותתא. ולא תתעכב למעבד, לא שבוע, ולא חדש, ולא שנה, אלא מיד. • קלד) רעיא מהימנא, • מאני דפסחא, בזמנא דשליט עליהו ליל שמורים, כלהו צריכים למהוי שמורים, ונטורים מחמץ ושאור בכל שהוא, וכל • מאכלים ומשקים כלהו נטורין. ומאן דנטיר לון מחמץ ושאור, גופיה, איהו נטיר • מיצהיר לתתא, • ונשמתא לעילא. ואתמר ביה, • לא יגורך רע. • בגין דהא אתעביד גופיה • קדש, ונשמתיה קדש קדשים. ואתמר ביצר הרע • וכל זר לא יאכל קדש, • והזר הקרב יומת.

קלה) פסח, דרועא ימינא דאברהם, כסף מזוקק, מאן דערב ביה עופרת, משקר ליה. הכי מאן דערב חמץ או שאור כל שהוא במצה, כאלו משקר • במוניטה דמלכא. והכי מאן דערב בטפה דיליה שום תערובת, כאילו משקר חותמא דמלכא, דא בדא תלייא.

קלו) ראש השנה, דרועא שמאלא דיצחק, תמן דיני נפשות, ועקדה דיצחק תמן הוה. דעקיד ליה אברהם. קשורא דתפלה דיד, דומיא דעקדה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

• (ישעיה נג) ויקהל קטו צ"כ. • (תהלים ה) • ל מינך. • בדפורי כתבו כאן חסד. • מארי. • מאני דפסחא. • ע ל"ג מיצהיר. • ולעילא ול"ג ונשמתא • ונשמתייה. • צ בגי'ד. • ק ל"ג קדש. • ר חותמא.

פסח חמץ ומצה

הסולם

מאמר

ונשמתו שמורה למעלה, ונאמר בה לא יגורך רע. משום שגופו נעשה קדש, ונשמתו קדש קדשים. ונאמר ביצר הרע, וכל זר לא יאכל קדש. והזר הקרב יומת.

קלה) פסח דרועא ימינא וכו': פסח הוא זרוע ימין, שהוא אברהם, דהיינו חסד, כסף מזוקק, מי שמערב בו עופרת משקר בו, כך מי שמערב חמץ או שאור, כל שהוא, במצה, הוא כאלו משקר במטבע של המלך, שהוא המלכות, שנקראת מצה. וכך מי שמערב בטפה שלו שום תערובת, מביאה אסורה, או שמחשב באחרת, כאלו משקר בחותם המלך, שהוא יסוד, כי זה בזה תלוי. שהעשיה למטה, גורם פגם למעלה.

מאמר תפלין של ראש ושל יד קלו) ראש השנה דרועא וכו': ראש השנה הוא זרוע שמאל, שהוא יצחק, ששם דנין דיני נפשות, מי יחיה ומי ימות. ועקדת יצחק

המשנה אינם מכירים את רעיא מהימנא, אליהו בשבועה עליך, בשם הויה, ובשם המפורש, גלה אותו לכל ראשי בעלי המשנה, שיכירוהו, ולא יתחלל יותר, שנאמר בו, והוא מחולל מפשעינו, אין לך צורך לקבל רשות מהקב"ה, כי אני שליח של רבוץ העולם, ואני יודע שאם אתה עושה זה, יודה לך עליו הקב"ה, ויתעלו בניך בשבילו, למעלה ולמטה, ולא תתעכב מלעשות לא שבוע ולא חדש ולא שנה, אלא מיד.

מאמר פסח חמץ ומצה

קלד) רעיא מהימנא מואני וכו': רע"מ, כלים של חג הפסח, בזמן ששולט עליהם ליל שמורים שהוא השכינה, כולם צריכים להיות שמורים, שיהיו שמורים מחמץ ושאור בכל שהוא, וכל המאכלים והמשקים צריכים להיות שמורים. ומי ששומר אותם מחמץ ושאור, גופו, הוא שמור מיצר הרע למטה, (דפורי דף רפ"ב ע"ב)

דיצחק. זכאה איהו ברא דאתעקד באבוי, ואתקשר ביה, * למעבד עובדוהי, באורייתא ובמצוה. וזכאה עבד דאתקשר תחות רביה, למעבד רעותיה, איהו באתר דברא דמלכא.

קלו) מטטרוין, זכאה אנת, וזכאין בנך, דאינון קשירין ועקידין בתפלין תחות רשותא דמארך. ובגיד, אע"ג דאנת עבד למארך, מלכא אנת על כל ממנן דשאר עמין. מלכא על כל מלאכין. מלכא, דשדים וכל משרייתיה, דחליק מנך. מאן גרים דא, בגין דאנת שרפרף למארך ואנת משמש למארך. שדי דמוזוה לבר, שומר הפתח. ידויד דאיהו מארך, מלגאוו.

קלח) והכי איהו כד קודשא בריך הוא נחית לשלטאה על עץ הדעת טוב ורע, דאיהו טוב מטטרוין. רע סמאל, שד, מלכא דשדים. * מטטרוון מלאך, מלכא דמלאכים. אבל מסטרא דאילנא דחיי, שדי איהו יסוד. ובגיד לפטרה, שנים, עבד ורבו, דלאו אינון יחודא חדא, ולמעלה, אחד. תפארת יסוד, דגוף וברית חשבינן חד, דאיהי עמודא דאמצעיתא וצדיק.

קלט) כגוונא דתפלין דראש, דאיהו בינה על תפארת, מסטרא דאילנא דחיי דאצילות, ומלכות תפלה דיד. הכי לתתא באילנא דחיי דבריאה, מסטרא דכרסיא עלאה, תפלין דראש מטטרוון. תפלין דיד דיליה, כסא תחתון. והאי איהו דאמר גביא עליה, * כסא כבוד מרום מראשון.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(*) (דפוס י"ח) בהר י צ"ד.

* ליג מן לפעבד עו למעבד.

מאמר

הסולם

תפלין של ראש ושל יד

שמטטרוון הוא שדי, בעת כשהקב"ה יורד לבריאה לשלוט על עץ הדעת טוב ורע. שטנה הוא מטטרוון. רע, הוא סמאל, שהוא שד, מלך השדים. מטטרוון, הוא מלאך, מלך המלאכים. אבל מצד עץ החיים, השם שדי הוא יסוד דאצילות. ומשום זה למטה בבריאה הם שנים, עבד ורבו. שהעבד הוא שדי טבחון, ורבו הוא הויה מבפנים, שהם אינם יחוד אחד. ולמעלה באצילות, תפארת ויסוד הם אחד, כי גוף וברית אנו חושבים אחד. שהם עמוד האמצעי וצדיק, דהיינו תפארת ויסוד.

קלט) כגוונא דתפלין דראש וכר: כסא תפלין של ראש, הם מוחין דבינה על תפארת, שהוא עץ החיים, שבאצילות, ומלכות היא תפלין של יד. כך למטה, בעץ החיים דבריאה, מצד כסא העליון, שהוא בינה דבריאה הוא תפלין של ראש של מטטרוון. ותפלין של יד שלו הם כסא תחתון, דהיינו מלכות דבריאה. והו שאמר עליו הנביא, כסא כבוד מרום מראשון.

אבל

יצחק חיתג שם, שעקד אותו אברהם. הקשר של תפלין של יד הוא דומה לעקדת יצחק, שזה חתג הס לקשר הגבורות בחסדים. אשרי הוא הבן הנעקד באביו, ונקשר בו לעשות מעשהו בתורה ובמצות. ואשרי העבד הנקשר תחת רבו לעשות רצונו, שהוא במקום בן מלך.

קלו) מטטרוון זכאה אנת וכר: מטטרוון, אשריך ואשרי בניך, דהיינו אותם הנמשכים שמטטרוון, שעוד לא זכו להיות בנין לזו"ן דאצילות, שהם קשורים ועקודים בתפלין תחת רשות אדונך. ומשום זה, אע"פ שאתה עבד לאדונך, מלך אתה על כל הממונים של שאר העמים, מלך על כל המלאכים, מלך, שהשדים וכל המחנות שלהם כולם מפחדים ממך. מי גרם זה. הוא משום שאתה הרום רגליו של אדונך, ואתה משמש לאדונך שדי של מוזוה מבחון, ושומר הפתח. הויה, שהוא אדונך הוא בפנים, ושדי מבחנת מטטרוון הוא מבחון.

קלז) וחכי איהו כד וכר: וכך הוא, שדי דף ה"ב ע"ב * דף רפ"ג ע"א

(קמ) אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, בקשורא דתפלין, אתקשר יצהיר תחות יצר הטוב, כעבדא תחות מאריה, בקלא דאורייתא, בקלא דצלותא, בקול דשופר. קלא איהו ה רומיח לגביה. ודא קול השופר, קול א דעמודא דאמצעייתא, דאיהו כליל אשא ב מיא ורוחא. דאינון תלת אבהו, דבהון היינו, ה באברהם, י ביצחק, בכל אתר ה' דשליט על י דינא הוא, והאי איהו היי נ מן אלהים. ובגיד א עלה אלהים בתרועה. ו' מן ואלהי יעקב, ודא רוח השופר, שכינתא מנא דכלהו תלת, ואיהו ה' מן השופר.

(קמא) ה דאינון י שופרות, דאינון קשרי קשרי קרי, מתלבשין בהון היי יוד ואיו היי, דכל אתוון אלין ו אינון ז לסטרין אחרנין ולחייביא ה כשלשלאין ורומחין וסייפין. תרועה שלשלת איהי. ותרי תרועות א אית בעשרה שופרות. ואינון חד.

(קמב) דאתמר בה והאם רובצת על א האפרוחים. ישראל מצפצפן לה בכמה צפצופין דצלותין, ואיהי לא בעיא לנחתא לגבייהו. ישראל מה עבדין. נטלין אימא דאיהי שכינתא בהדייהו, וקשרין לה בקשורא דתפלין, כד מטאן לקיש, קראן בנין דילה בשית תיבין דייחודא, דאינון א שמע ישראל יי אלהינו יי אחד, הא קא נחתין לגבי אמהון, ז קשרין לון עמה. והאי איהי א אשר תקראו אותם, דאיהו עונתה, כמו א מועדי.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(א) (תהלים מז) יתרו סד צ"מ. (ב) (דברים ו) בא ת רפ"ח. א עמודא. ב ורוחא ומיא. ג ל"ג מן סו צ"ס. (ג) (ויקרא כג) אמור לג צ"ט. אלקים. ד שופר. ה ל"ג דאינון. ו דינן. ז ל"ג לסטרין אחרנין ולחייביא. ח בדפויי כתבו חסר ועיין בסוף הספר סימן י"ז; מוסיף אינון כשלשלאי. ט אינון. י בדפויי כתבו כאן חסר. כ מוסיף האפרוחים או על הביצים ואינון. ל מוסיף ב; ג' ב' קשרין. מ מועדה.

מאמר

הסולם

עשרה שוטרות

(קמ) אבל מסטרא דעץ וכו': אבל מצד עץ הדעת טוב ורע, בקשר של תפלין נקשר יצר הרע תחת יצר הטוב, כעבד תחת אדונו, בקול תורה, ובקול תפלה, ובקול שופר, כי קול של מצוה, הוא רומח אליה, שדוקר וממית את יצר הרע. וזהו קול השופר, שהוא קול עמוד האמצעי, דהיינו ז"א, שהוא כלול אש מים ורוח, שהם ג' אבות, גבורה חסד ת"ת.

שבהם היינו, ה' באברהם, י' ביצחק, כלומר ה' שבשם אברהם, שה' זו רוחות על דין, והי' שבשם יצחק, שרוחות על חסד שברין, ובכל מקום שהי' שולטת על י', דהיינו שכתובה לפני הי' הוא דין, וזהו היי מן אלקים, דהיינו המחין שבשם אלקים. והיי אלו היס אש ומים שבשופר, ומשום זה עלה אלהים בתרועה. ו' מן ואלקי יעקב, זה הוא רוח השופר, דהיינו תפארת. השכינה היא

(קמב) דאתמר וזהאם וגו': שנאמר בה,

והאם רובצת על האפרוחים. ישראל מצפצפים אליה בכמה צפצופים של התפלות, והיא אינה רוצה לרדת אליהם דהיינו להאיר ממעלה למטה. כלומר, שאינה רוצה לשנות מבחינת הקסנות שהיט רובצת, המאירה רק ממטה למעלה. מה עושים ישראל, לוקחים עמהם האם, שהיא השכינה, וקושרים אותה בקשר של תפלין וכשמגיעים לקריאת שמע, קוראים בניה

(דפויי דף רס"ג ע"א)

קמג) הכי בגוונא דא מצה, בה מזמנין לשבעה יומין דפסח. מזמנין לשבעה יומין דסכות, בשבעה מיני, דאינן לולב, ואתרוג, וג' הדסים, וב' בדי ערבה. שבועות, קראן נ לון באורייתא. ר"ה יומא דדינא, כל חד במיניה. קמד) כל מאן דקרא, כל דרגא במיניה, יתקיים ביה, ה אז תקרא וי' יענה. איז, ו' יומין ם דסכות, חג שמעני עצרת. איז, מצה, ו' יומין דפסח. איז, סוכה, ו' מינין דלולב, דאינן שלש הדסים, ושני ערבות, לולב, ואתרוג. וכלילן בדי, הא חד סרי, כתושבן היז. וצריך לומר הלל עלייהו, הללויה, לאשלמא שם ידוד.

קמה) וצריך לסלקא לה במחשבה, בארבע מינין, הה"ד ה אמרתי אעלה בתמר. אעליה סימן: אתרוג, ערביה, לולב, הדס. ומחשבה שמא מפרש, אשתלים בה ם י"ד, כגוונא ד"ד פרקין דידא דימינא, דביה צריך לנטלא לולב. הרי מתן תורה, שבועות, שבעה בשבעה י"ד. בריה, י"ד בקול השופר, ובעשר שופרות, ם כדאוקימנא לעילא.

פסורת החר

חלופי גרסאות

ז' (ישעיה נב) שקדי קנה ציב ח' (שיר ז) נ להו ליה ם ליג דסכות ם ידו. ם דאוקימנא

מאמר

הסולם

ר"ה פסח שבועות סוכות

שמיני עצרת. אז, מצה ו' ימי הפסח. אז, סוכה היא א' ו' מינים דלולב, שהם ג' הדסים וב' ערבות, לולב ואתרוג. וכלולים בדי מינים דהיינו, הדסים, ערבות, לולב ואתרוג. הרי הם עס ז' הפרטים. י"א, כחשבון ח"ו, וצריך לומר הלל עליהם ששם הללויה, דהיינו י"ה, כדי להשלים שם י"ה ר"ה.

בניה בשש מלים היחוד, שהם שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שהיט חגית נהיי דז"א, מבחינת הגדלות, הגנה הם יורדים אל אמם, שהיא השכינה, וקושרים אותם עמה. בסוד היחוד דבשכמל"ו. זהו אשר תקראו אותם. דהיינו שתקראו הוי"ו דגדלות דז"א שיאירו בחשכינה. שאז תאיר את החסדים מסעלה למטה. שהוא עונתה, כלומר זמן הזוג שלה. כמו שכתוב מועדי. דהיינו אשר תקראו אותם במועדי. שפירושו בעונה שלי.

קמה) וצריך לסלקא לה וכו': וצריכים להעלות המלכות בארבע מינים עד המחשבה, שהיא חכמה. ז"ש, אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה הוא סימן, דהיינו ראשי תיבות, אתרוג ערבה לולב חרס. ומחשבה היא שם המפורש, דהיינו הויה במילוי אלפין, שהוא חכמה דז"א, שיש בה עשר אותיות יוד הא ואו הא, שעס ד' מינים, נשלם בה חשבון י"ד כעין י"ד פרקים שביד ימין דז"א, שהוא חסד, שבו צריך ליטול את הלולב. והרי מתן תורה, דהיינו שבאנות. שווא שבעה בשבעה, דהיינו ז' ימים בז' שבועות, שהם כחשבון י"ד, וזה י"ד רסח, שהיט קו אמצעי, כמיש לפנינו. בראש השנה הם ג"כ י"ד, קול השופר, עס ג' פרטים שבו, שהט, אש רוח מים, הט ד', ועם עשרה שופרות, כמו שהעמדנו למעלה, הט י"ד. בפסח

מאמר ר"ה פסח שבועות סוכות

קמג) הכי בגוונא דא וכו': כך כעין זה, אנו קוראים המוחין חז"א שיאירו בעונתם בהשכינה, במצה, שמזמינים אותה לשבעת ימי הפסח, וכן מזמינים לשבעת ימים של סוכות, שבעה מינים, שהם, לולב, אתרוג, ג' הדסים, וב' בדי ערבה. שבועות, קוראים אותם את המוחין דז"א, בהתורה, ראש השנה, תא יום הדין. כל אחד במינו.

קמד) כל מאן דקרא וכו': כל מי שקרא דהיינו שהמשך מוחין חז"א למלכות, כל מדרגה במינה, כנ"ל, יתקיים בו אז תקרא ו' יענה. אז, הוא ז' ימי סוכות, ויום א' של (דברי זק רשיג ע"א)

קמו) בפסח, איהי שכינתא י"ד הגדולה, מסטרא דחסד. בראש השנה, איהי י"ד החזקה, מסטרא דגבורה. במתן תורה, י"ד רמה, מסטרא דעמודא דאמצעיתא. ותלת זמנין י"ד, מ"ב. ותלת אבהן דתליין מנייהו, סלקין תמשה וארבעים, כחשבון י"ד היא וא"ו היא. בילא"ו ילא"ו .

חלופי גרסאות

צ בדפ"י כתבו קפ"ו ב' פקודא ליתן מחצית השקל.

ר"ה פסח שבויעת פזכות

הסולם

מצמד

שהוא ת"ת. וגי' פעמים י"ד הם מ"ב, ועם ג' האבות זג"ת, שהם תלויים מהם, עולים מ"א. כחשבון יוד הא ואו הא. בילא"ו ילא"ו.
(דפ"י דף רמ"ג ע"א)

קמו) בפסח איהי שכינתא וכו': בפסח, השכינה היא י"ד הגדולה, שהוא מצד החסד. בראש השנה, היא י"ד החזקה, מצד הגבורה. במתן תורה, היא י"ד רמה, מצד עמוד האמצעי.